VAPAUS

Ilmestyy tiistaina, torstaina ja lauantaina — Perustettu vuonna 1917

Canadan suomalaisten itsenäinen työväenlehti

No. 125 — Vol. XLVI vuosikerta SUDBURY, ONTARIO Torstaina, lokak. 25 p. — Thursday, Oct. 25, 1962

ANNIVERSARY NUMBER

45 1917 1962

Years of devoted service to the Finnish Canadian and Canadian Labor movement and the national interests of Canada.

45 vuotta uskollista palvelua Canadan suomalaisten ja työväenliikkeen sekä Canadan kansallisen hyvinvoinnin hyväksi.

Neuvostoliitto antoi lausuntonsa Kuubasta

Moskova. — Neuvostoliiton hallitus antoi tiistaina seuraavan lausunnon Kuuban tilanteesta ja Yhdysvaltain edesottamisista:

* * *

Yhdysvaltain presidentti Kennedy ilmoitti eilen illalla, että hän oli antanut Yhdysvaltain laivastolle määräyksen pysäyttää kaikki Kuuban matkalla olevat laivat, tarkastaa ne ja kieltää jatkamasta matkansa sellaiset laivat, jotka kantavat USAn mielestä sellaisia aseita, joita voidaan pitää hyökkäysaseina.

Samalla annettiin toinen määräys jatkuvasta ja täydellisestä Kuuban silmälläpidosta. Täten Yhdysvaltain hallitus on oleellisesti aikaansaanut laivastosaarron Kuuban tasavaltaa vastaan. Samanaikaisesti aloitettiin uusien asejoukkojen kuljettaminen Yhdysvaltain laivastotukikohtaan, Guantanamoon, joka sijaitsee Kuuban alueella ja Yhdysvaltain asevoimille on annettu määräykset olla taisteluvalmiina.

Presidentti yrittää oikeuttaa näitä ennenkuulumattomia aggressiivisia toimenpiteitä väittämällä, että Yhdysvaltain kansallista turvallisuutta uhataan Kuubasta päin.

Neuvostoliiton hallitus on jatkuvasti kiinnittänyt maailman kansojen hallituksien ja yleisen mielipiteen huomion siihen vakavaan vaaraan rauhalle, jonka Yhdysvaltain suhtautuminen Kuuban tasavaltaan aikaansaa.

Yhdysvaltain presidentin lausunto osoittaa, että Yhdysvaltain imperialistiset piirit eivät kaihda mitään yrityksissään tukahduttaa suvereenisen valtion, Yhdistyneiden Kansakuntien jäsenmaan. Tämän tarkoitusperän saavuttamiseksi he ovat valmiit syöksemään maailman sodan katastrofin partaalle.

Kaikkien maiden kansojen on selvästikin oltava tietoisia siitä, että sellaiseen seikkailupolitiikkaan lähtetessään Amerikan Yhdysvallat on ottamassa askeleen kohti ydinaseella käytävän maailmansodan syttymistä.

Kyynillisesti uhmaten valtioiden käyttäytymisstandartteja ja YKn peruskirjan periaatteita, Yhdysvallat anasti vääryydellä oikeuden, ja ilmoitti siitä, hyökätä toisten valtojen laivoja vastaan avomerellä, t.s. ryhtyä merirosvouteen.

Yhdysvaltain imperialistipiirit pyrkivät määräämään mitä politiikkaa Kuuban olisi seurattava, minkälaisen järjestyksen sen olisi perustettava, mitä aseita sillä on oltava puolustukseen.

Mutta kuka antoi Yhdysvalloille oikeuden omaksua toisten maiden ja niiden kansojen kohtaloiden määrääminen? Miksi kuubalaisten tulisi ratkaista sisäiset valtiolliset kysymyksensä, ei heidän omien mielipiteittensä mukaisesti, vaan niin ,että se tyydyttäisi Yhdysvaltoja? Kuuba kuuluu Kuuban kansalle ja ainoastaan kansa voi olla oman kohtalonsa määrääjänä.

Yhdistyneiden Kansakuntien peruskirjan mukaisesti kaikilla mailla, suurilla ja pienillä, on oikeus rakentaa oma elämänsä omalla tavallaan, ryhtyä sellaisiin toimenpiteisiin turvallisuutensa takaamiseksi kuin ne katsovat tarpeelliseksi, torjua hyökkäävät voimat, jotka rasittavat niiden vapautta ja itsenäisyyttä. Tämän ylenkatsominen merkitsee maan kaivamista itse Yhdistyneiden Kansakuntien olemassaolon alta, viidakkolain käytäntöön saattamista kansainvälisessä käyttäytymisessä, loputtomien konfliktien ja sotien aikaansaamista.

Tänä huolen hetkenä Neuvostoliiton hallitus katsoo velvollisuudekseen antaa vakavan varoituksen Yhdysvaltain hallitukselle siitä, että ryhtyessään presidentti Kennedyn ilmoittamiin toimenpiteisiin se omaksuu vakavan vastuunalaisuuden rauhan kohtalosta ja leikkii välinpitämättömästi tulella.

Yhdysvaltain johtajain on vihdoinkin käsitettävä, että ajat ovat muuttuneet täydellisesti. Ainoastaan mielipuolet voivat uskoa "voima-asemiin" perustuvaan politiikkaan ja uskoa että tällä politiikalla olisi saavuttaa minkäänlaisia tuloksia, tehdä mahdollisiksi toisten valtojen mukautuminen voimapolitiikkaa harjoittavan vallan tahtoon. Vaikka Yhdysvallat voi aikaisemmin pitää itseään vankimpana sotilaallisena valtana, sillä ei ole enää mitään perusteita sellaiselle ajattelulle.

Maailmassa on toinen valta, ei vähääkään heikompi, joka kannattaa, että kansojen on sallittava järjestää oma elämänsä haluamallaan tavalla. Nyt, enemmän kuin koskaan aikaisemmin, valtioiden on tuomittava yhteistoimintaa, ymmärtäväisyyttä eikä turvautua sapelinkalisteluun.

Neuvostoliiton hallitus vakuuttaa uudelleen, että kaikki Neuvostoliiton hallituksen aseet tulevat palvelemaan hyökkäystä vastaan puolustautumisen tarkoitusta. Nykyisessä kansainvälisessä tilanteessa Neuvostoliiton omistamat voimakkaat aseet, mukaanlukien ydinohjusaseet, ovat, kuten maailman kansat tunnustavat, ratkaiseva keino, jolla estää imperialismin aggressiiviset voimat aloittamasta maailmanlaajuista hävityssotaa. Neuvostoliitto tulee jatkamaan tämän tehtävän suorittamista kaikella päättäväisyydellä ja jatkuvaisuudella.

Yhdysvaltain presidentti julisti, että jos yksikään ydinpommi putoaa Yhdysvaltain alueelle, niin Yhdysvallat tulee antamaan vastaiskun. Tämä lausunto on tekopyhyyden läpitunkema, sillä Neuvostoliitto on jo useamman kerran sanonut, ettei yksikään neuvostoliittolainen ydinpommi putoa Yhdysvaltoihin tai mihinkään muuhun maahan ellei tapahdu hyökkäystä. Ne ydinaseet, jotka ovat Neuvostoliiton kansan käsissä eikä niitä koskaan tulla käyttämään hyökkäystarkoituksiin.

Mutta jos hyökkääjät aloittavat sodan, Neuvostoliitto tulee antamaan mitä ankarimman vastaiskun.

Neuvostoliitto on aina ollut uskollinen Yhdistyneiden Kansakuntien peruskirjan periaatteille, jatkuvasti seurannut politiikkaa, joka on tähdätty rauhan säilyttämiseen ja voimistuttamiseen. Koko maailma tietää kuinka suuria yrityksiä on tehty Neuvostoliiton taholta kansainvälisen jännittyneisyyden helpottamiseksi, kansojen välisten erimielisyyksien ja riitojen hävittämiseksi ja eri yhteiskuntamuotoja omaavien maiden rauhanomaisen rinnakkaiselon periaatteiden elävöittämiseksi. Juuri Neuvostoliitto on esittänyt ohjelman täydellisestä ja yleisestä aseistariisumisesta, joka, jos se pantaisiin täytäntöön, avaisi käytännöllisen mahdollisuuden aikaansaada maailman ilman sotia, ilman aseita.

Nämä ehdotukset ovat saaneet lisääntyvää kannatusta kautta maailman, ne juurtuivat syvään kansojen mieliin ja ovat tulleet aikamme ehdottomaksi vaatimukseksi. Jos mitään edistymistä ei ole tapahtunut aseistariisumisessa, niin vastuu siitä lankeaa Amerikan Yhdysvalloille ja sen NATO-liittolaisille. Ne pelkäävät aseistariisuntaa, ne eivät halua luopua suuresta kalikkastaan, jonka avulla ne haluavat saada toiset maat suostumaan niiden tahtoon.

Yhdysvaltain hallitus syyttää Kuubaa väitetystä Yhdysvaltain turvallisuudelle kehitetystä vaarasta. Mutta kuka voi uskoa, että Kuuba voisi muodostaa vaaran Yhdysvalloille? Jos puhumme niiden kahden maan koosta ja resursseista sekä niiden aseistuksesta, ei voi tulla kenenkään ajattelevan valtiomiehen mieleen, että Kuuba voisi muodostaa vaaran Amerikan Yhdysvalloille eikä millekään muullekaan maalle.

On vähimminkin sanoen tekopyhyttä väittää, että Kuuba vaarantaa Amerikan Yhdysvaltain turvallisuutta.

Kuubalaiset haluavat turvata kotinsa, heidän itsenäisyytensä Yhdysvaltoja kohdistuvaa vaaraa vastaan. Kuuban hallitus vetoaa järkeen ja omaantuntoon, kehoittaa Yhdysvaltoja luopumaan hyökkäyksistä Kuuban itsenäisyyttä vastaan, aikaansaamaan normaaliset suhteet Kuuban valtion kanssa. Eikö ole vakuuttavaa se, että Kuuban hallitus virallisesti ilmoittaa haluavansa ratkaista kaikki erimielisyydet neuvottelemalla Yhdysvaltain hallituksen kanssa?

Aivan äskettäin, puhuessaan Yhdistyneiden Kansakuntien yleiskokouksen istunnossa Kuuban tasavallan presidentti Dorticos toisti, että Kuuba on jatkuvasti ilmaissut olevansa valmis ryhtymään neuvotteluihin diplomaattisella tasolla tai millä muulla tavalla tahansa keskustellakseen Yhdysvaltain ja Kuuban välisistä erimielisyyksistä. Nyt Yhdysvaltain presidentti sanoo, että nämä Kuuban hallituksen lausunnot eivät riitä. Mutta tällä tavalla voidaan puolustaa kaikkia hyökkäystoimenpiteitä, kaikkia seikkailuja.

Mikäli on kysymys Neuvostoliiton avusta Kuuballe, se on tarkoitettu yksinomaan lisäämään Kuuban puolustuskykyä.

Kuten lausuttiin syyskuun 3 päivänä tänä vuonna Neuvostoliiton ja Kuuban yhteisessä kommunikeassa E. Guevara nja E. Aragonesin muodostaman kuubalaisen edustajiston ollessa Neuvostoliitossa, Neuvostoliiton hallitus suostui Kuuban hallituksen pyyntöön avunannosta Kuuballe aseiden muodossa. Kommunikeassa sanottiin, että nämä aseet ja sotilastarpeet oli luotu yksinomaisesti puolustustarkoituksiin. Nämä kahden maan hallitukset ovat edelleenkin järkkymättä samaa mieltä.

Neuvostoliiton avunannon Kuuban puolustuksen tehostamiseksi teki tarpeelliseksi se, että perustamisestaan lähtien Kuuban tasavalta on ollut jatkuvien Yhdysvaltojen taholta tulevien uhkauksien ja provokatioiden kohteena.

Yhdysvallat ei kaihda mitään, mukaanlukien aseellisen intervention Kuubaan, kuten tapahtui huhtikuussa v. 1961, riistääkseen Kuuban kansalta sen saavuttaman vapauden ja itsenäisyyden, saattaakseen sen uudelleen amerikkalaisten monopolistien vallanalaisuuteen ja tehdäkseen Kuubasta Yhdysvaltain nukkevaltion.

Yhdysvallat vaatii, että Kuuban puolustautumiseensa tarvitsemat sotilasvarusteet on kuljetettava pois Kuuban alueelta — vaatimus, jota luonnollisestikin mikään itsenäisyyttään arvossa pitävä valta ei voi hyväksyä.

Neuvostoliitto kannattaa kaikkien ulkomaalaisten asejoukkojen vetämistä kotimaittensa rajojen sisälle. Jos Yhdysvallat osoittaisi todellista halua ystävällisten suhteiden lujittamiseksi toisten valtojen kanssa ja yrittäisi aikaansaada pysyvän rauhan, kuten presidentti Kennedy julisti puheessaan lokakuun 22 päivänä, niin sen tulisi hyväksyä Neuvostoliiton ehdotukset ja kuljettaa sotilasvarusteensa ja asejoukkonsa pois sekä sulkea sotilastukikohtansa eri puolilla ja alueilla maailmassa.

Kuitenkin, Yhdysvallat, jolla on asejoukkoja ja aseita kautta maailman, kieltäytyy ystävällisesti hyväksymästä tätä ehdotusta. Yhdysvallat käyttää niitä sekaantuessaan toisten valtojen sisäisiin asioihin ja toteuttaakseen aggressiiviset suunnitelmansa. Juuri Yhdysvaltain imperialismi on se, joka on omaksunut kansainvälisen santarmin roolin. Yhdysvaltalaiset puhemiehet kerskuvat jatkuvasti, että yhdysvaltalaiset lentokoneet kyenevät hyökkäämään Neuvostoliittoon millä hetkellä tahansa, pudottamaan yhdysvaltalaisia pommeja rauhallisiin kaupunkeihin ja kyliin ja antamaan voimakkaita iskuja. Ei kulu päivääkään ilman etteikö Yhdysvaltain valtiomiehet ja sotilasjohtajat, yhtä hyvin kuin sanomalehdistö uhkaa jotta yhdysvaltalaiset sukellusveneet, jotka vaanivat lukuisilla merillä, voisi antaa ydinaseiskun Neuvostoliitolle ja muille rauhaarakastaville maille.

Huomioiden nämä tosiseikat presidentti Kennedyn väitteet, että Yhdysvallat omahyväisessä vaatimuksessaan jotta Kuubalta kiellettäisiin sen puolustautumiskeinot on rauhan vaatimuksista omaavat erittäin valheellisen soinnun.

Rauhaarakastavat valtiot eivät voi välttyä protestoimasta Yhdysvaltain presidentin julistamien merirosvomaisten toimenpiteiden ja avomerellä kulkevia suvereenisten valtojen laivoja koskevan kontrollin johdosta. On hyvin tiettyä, että yhdysvaltalaiset valtiomiehet puhuvat mielellään uskollisuudestaan kansainvälisen lain periaatteille, jaarittelevat lain ja järjestyksen tarpeellisuudesta maailmassa. Mutta todellisuudessa he ilmeisestikin uskovat, että lait on tarkoitettu, ei Yhdysvalloille, vaan muille maille. Laivastosaarron perustaminen Kuuban rannikkojen läheisyyteen Yhdysvaltain toimesta on provokatoorinen teko, ennenkuuluaton kansainvälisen lain rikkomistapaus, haaste kaikille rauhaarakastaville valloille.

Ei voida ylenkatsoa myöskään sitä tosiseikkaa, että jos Yhdysvallat tänään yrittää estää toisia maita käymästä kauppaa Kuuban kanssa ja käyttämästä laivojaan tavarain ja lastien kuljettamiseksi Kuubaan, niin huomenna Yhdysvaltain vallassaolevat piirit voivat vaatia samanlaisia toimenpiteitä jotain muuta maata vastaan, jonka politiikka tai yhteiskunnallinen järjestelmä ei miellytä Yhdysvaltain vallassaolevia piirejä.

Yhdysvallat vaatii röyhkeästi oikeutta saada tietää toisilta mailta miten ne järjestävät puolustuksensa ja mitä niiden laivat kuljettavat avomerillä.

Neuvostoliiton hallitus hylkää päättäväisesti sellaiset vaatimukset. Yhdysvaltain imperialismin röyhkeät toimenpiteet voivat johtaa kohtalokkaisiin tuloksiin koko ihmiskunnalle, joita yksikään kansa, mukaanlukien Yhdysvaltain, ei halua.

Huomioiden Yhdysvaltain hallituksen aikaansaaman Kuuban ympärillä vallitsevan tilanteen vakavuuden, Neuvostoliiton hallitus on

(Jatk. siv. 6)

Brittiläinen lehdistö arvostelee Kennedya

Lontoo. — Britannian sanomalehdistö on reagoinut arvostelevasti Yhdysvaltain presidentti Kennedyn puheeseen, jossa hän julisti laivastosaarron Kuubaa vastaan. Jokaisessa lehdessä otsikoitiin uutinen suurin kirjaimin lehtien etusivuilla.

Britannian hallitus antoi täyden kannatuksensa presidentti Kennedyn toimenpiteelle, mutta tavalliset brittiläiset osallistuivat mielenosoitukseen huutaen "Kädet irti Kuubasta" ja "Häätäkää jenkit" kun virastaan luopuva NATOn komentaja Euroopassa Yhdysvaltain ilmavoimien kenraali Lauris Norstad saapui lounaalle kuningatar Elizabethin kanssa Buckingham palatsille tiistaina.

Konservatiivinen London Daily Telegraph-lehti sanoi, että se epäili saarron julistamisen viisautta ja julisti, että "sellaisen askeleen potentaalliset monimutkaisuudet ovat suuret ja hetikohtaiset."

Telegraph oli sitä mieltä, että presidentti Kennedyn olisi pitänyt esittää asian YKlle ennen toimenpiteeseen ryhtymistään eikä sen jälkeen, niinkuin tapahtui.

Manchesterilainen Gaurdian lehti kysyi: "Kuinka hallitus voi oikeuttaa sellaisen sotilaallisen toimenpiteen? Tällä hetkellä ei ole olemassa minkäänlaista syytä, jonka nojalla loppu maailma voisi hyväksyä sen eikä mitään merkkiä sellaisesta. Kuuba ei hyökkää ketään vastaan."

Konservatiivinen London Daily Mail sanoi, että se tulee pahentamaan kansainvälistä tilannetta. "Onko presidentti Kennedy antanut osittain periksi Kuuba-vastaiselle hysterialle? Emme voi olla ajattelematta, että mikä tahansa vihamielinen toimenpide Kuubaa vastaan on suuri virhe, joka varmaan herättää vastustusta, erikoisestikin kautta Latinalaisen Amerikan. Olisi ollut viisaampaa kohdata venäläinen tunkeutuminen avunannolla kuin uhkauksilla väkivallan käytöstä, ja ystävyydellä mieluimmin kuin vihamielisyydellä."

Scotsman-lehti ei liioin salannut mielipidettään tässä asiassa. "Tämä on erittäin vaarallinen toimenpide", sanottiin mainitun lehden kirjoituksessa. "Ei ole mitään liioittelua sanoa, että maailmaa on nyt vastassa mahdollinen maailmansota."

VIIME TIEDOT

Moskova. — Pääministeri Nikita Hrushtshev ilmoitti eilen, ettei Neuvostoliitto tule tekemään mitään varomattomia päätöksiä Kuuban kriisin takia, sanottiin Tass-uutistoimiston tiedotuksessa. Samalla hän sanoi, että "me pitäisimme hyödyllisenä korkeimman portaan neuvottelujen pitämistä erimielisyyksien ratkaisemiseksi." Tassin tiedotuksen mukaan lausunto oli annettu brittiläiselle filosofi Bertrand Russellille lähetetyssä sähkeessä koskien Yhdysvaltain Kuubaa vastaan kohdistamaa saartoa.

United Nations. — Yhdistyneiden Kansakuntien yleissihteeri U Thant esitti eilen illalla Yhdysvalloille ja Neuvostoliitolle ehdotuksen, jonka mukaisesti Yhdysvaltain olisi vapaaehtoisesti luovuttava saartotoimenpiteistään Kuuban läheisillä vesistöillä kahden tai kolmen viikon ajaksi, jonka saman ajan kuluessa Neuvostoliitto pidättäytyisi kuljettamasta lasteja Kuubaan, niinikään vapaaehtoisesti. Thantin käsityksen mukaan nämä vallat voisivat sen ajan kuluessa neuvotella tilanteesta. Kennedyn uskotaan hyljänneen ehdotuksen.

Washington. — Yhdysvaltain puolustusministeriö kielsi eilen illalla kaikki tiedotukset Yhdysvaltain toimeenpanemasta saarrosta ja neuvostoliittolaisten rahtilaivojen sijainnista Atlantilla tai Karibianmerellä. Aikaisemmin puolustusministeriö ilmoitti, että näyttää siltä jotta jotkut niistä 25 neuvostoliittolaisesta laivasta, joiden ilmoitettiin olleen matkalla Kuubaan, ovat muuttaneet suuntaansa.

Toronto. — Tänne saapuneissa tiedoissa kerrotaan, että Yhdysvaltain lippu oli revitty riekaleiksi mielenosoituksessa Lontoossa, mustepulloja oli heitetty Yhdysvaltain lähetystötaloa kohti Moskovassa ja tuhannet canadalaiset Vancouverissa ja Montrealissa olivat osoittaneet vastustavansa Yhdysvaltain toimeenpanemaa laivastosaartoa Kuuban läheisyydessä avomerellä.

Rooma. — Paavi Johannes XXIII sanoi eilen illalla, että hänen mielestään suurvaltojen johtajien tulisi ryhtyä neuvottelemaan erimielisyyksien ratkaisemiseksi jotta voitaisiin välttyä maailmansodan onnettomuudelta.

Ottawa. — Vaikka pääministeri Diefenbaker sanoi aikaisemmin ehdottavansa, että YKn aseistariisumiskomitean jäseninä olevat linjoittautumattomat maat tulisi määrätä tutkimaan paikan päällä Kuubassa josko sinne olisi kuljetettu neuvostoliittolaisia hyökkäysluontoisia aseita, hän ilmoitti nyt eilen illalla, että Canada tulee kannattamaan Yhdysvaltoja "ystävänä". Ulkoministeri Green kieltäytyi selostamasta sanomalehtimiehille josko Canadan taholta pidetään Yhdysvaltain saartotoimenpidettä laillisena.

Washington. — Vielä tähän aamuun mennessä Neuvostoliiton kauppalaivojen ja Yhdysvaltain sotalaivojen välillä ei ollut tapahtunut mitään välikohtausta.

Neuvostoliitto varustautuu sodan syttymisen varalta

Moskova. — Neuvostoliitto peruutti tiistaina kaikkien asevoimieinsa lomat ja syytti Yhdysvaltoja siirtymisestä kohti ydinasesotaa julistuksellaan Kuuban laivastosaarrosta.

Neuvostoliitto on myös keskeyttänyt avainasemissaolevien asejoukkojensa jäsenien palveluksesta vapauttamiset ja kutsunut kansandemokraattisten maiden sotilasjohtajat neuvotteluun siitä mihin toimenpiteisiin Neuvostoliiton blokin maiden olisi ryhdyttävä turvallisuutensa takaamiseksi.

Neuvostoliiton hallitus antoi samalla vakavan varoituksen Yhdysvalloille, ilmoittaen, että jos hyökkääjät aloittavat sodan, Neuvostoliitto tulee antamaan musertavan vastauksen.

"MAAILMANSOTA III"

Yhdistyneiden Kansakuntien päämajassa Neuvostoliiton puhemies Mikhail Polonik sanoi, että jos yhdysvaltalaiset sotalaivat, jotka osallistuvat saartoon Kuuban läheisyydessä, avaavat tulen kohti neuvostoliittolaisia rahtilaivoja se "merkitsisi kolmannen maailmansodan alkamista".

Neuvostoliiton hallituksen virallisessa lausunnossa asiasta ei ilmoitettu josko neuvostoliittolaiset laivat tulevat yrittämään murtautumista saartoketjun läpi.

Kuitenkin sanomalehtipiireissä yleisesti käsitetään, että neuvostoliittolaisille laivoille oli annettu määräykset murtautua minkä tahansa yhdysvaltalaisen saartoketjun läpi.

Erään Yhdysvaltain puolustusministeriön puhemiehen ilmoitetaan sanoneen, että Yhdysvaltain laivasto tulee upottamaan neuvostoliittolaiset laivat jos tarpeellista aselähetyksien Kuubaan saapumisen estämiseksi.

Neuvostoliiton asevoimien jäsenet, jotka ovat erovuorossa ohjus- ja ilmatorjuntavoimista sekä sukellusvenelaivastosta, tulevat jäämään elelleen paikoilleen.

Marsalkka Andrei Grechko on annut määräyksen niin laivastolle kuin maavoimillekin, että niiden on oltava erittäin valppaita ja valmiita ryhtymään sotatoimiin millä hetkellä tahansa jos sellainen osoittautu tarpeelliseksi.

Määräys annettiin muutamia tunteja sen jälkeen kun Neuvostoliiton hallitus oli esittänyt Yhdysvalloille protestinsa syyttäen sitä ryhtymisestä toimenpiteisiin, jotka voisivat johtua sodan syttymiseen. Neuvostoliiton lausunnossa lisättiin, että Neuvostoliittoa ei tulla yllättämään millään yhdysvaltalaisella toimenpiteellä.

YKn turvallisuusneuvostossa väitettiin asiasta tiistaina. Yhdysvaltain taholta vaadittiin istuntoa sen jälkeen kun presidentti Kennedy oli julistanut laivastosaarron. Samoin vaadittiin istunnon pitämistä Neuvostoliiton ja Kuuban taholta. Yhdysvaltain edustaja Adlai Stevenson esitti tiistaina päätöslauselmaehdotuksen, jonka mukaisesti vaadittiin jotta Neuvostoliitto veisi aseensa pois Kuubasta syyttäen, että Neuvostoliitto on varustanut Kuuban hyökkäysluontoisilla aseilla. Tämä kuitenkin jyrkästi kiellettiin neuvostoliittolaiselta taholta.

Turvallisuusneuvosto keskeytti istuntonsa eilen alkavaksi uudelleen myöhemmin illalla.

Joissakin piireissä odotettiin eilen, että Neuvostoliitto tulee käyttämään ei.toamisoikeutta Yhdysvaltain päätöslauselmaehdotuksen hylkäämiseksi. Tämän jälkeen Yhdysvallat voisi edelleen esittää väitteensä yleiskokoukselle.

Neuvostoliiton vastauksessa presidentti Kennedyn puheeseen sanottiin tekopyhyydeksi sitä,, että väitetään jotta Kuuba oli valmistumassa hyökkäämään Yhdysvaltoja vastaan.

Vastauksessa, eli lausunnossa, sanottiin laivastosaartoa provokaattoriseksi teoksi, ennenkuulumattomaksi kansainvälisissä suhteissa ja haasteeksi kaikille rauhaarakastaville maille.

Ei sotaa, toimikaamme maamme pelastamiseksi

Toronto. — Canadan kommunistipuolueen kansallinen toimeenpanevakomitea antoi tiistai-iltana sanomalehdille lausunnon, jossa se sanoo seraavasti:

Yhdysvaltain presidentti Kennedy on määrännyt Yhdysvaltain laivaston upottamaan vaikka minkä maan laivat, jotka eivät noudata Yhdysvaltain hallituksen määräyksiä. Tämä on sotatoimenpide, raakamaista toisten maiden oikeuksien ja merien vapauden loukkaamista.

Hän on antanut maailmalle ultimaatumin: Totelkaa tai minä ammun! Tämä on lynkkäyslakia.

Huolimatta siitä mitä canalalaiset voivat ajatella tapauksen oikeudenmukaisuudesta tai päinvastoin, yksi tosiseikka on selvä: **On estettävä sota!**

Maailman yleisen mielipiteen ja Yhdistyneiden Kansakuntien on pakoitettava presidentti Kennedy peruuttamaan ultimaatuminsa, määräyksensä amiraaleillensa ja kenraaleillensa ja palautettava merien vapaus.

Hän käytti hyväkseen perutelematonta syytöstä Neuvostoliittoa ja Kuubaa vastaan oikeuttaakseen määräyksensä Yhdysvaltain laivastolle ampua ja upottaa minkä tahansa maan laivat jos ne kieltäytyvät suostumasta. Vasta sen jälkeen kun "rasva oli tulessa" hän esitti asian Yhdistyneille Kansakunnille".

Jos hän olisi todella itsekin uskonut syytöksiinsä hän olisi ensin esittänyt ne YKlle.

Koko maailma tietää, että Yhdysvaltain hallitus auttoi Kuubaan viime vuonna tapahtunutta hyökkäystä. Puolitoista vuosisataa jenkki-imperialismi on käyttänyt "isoa seivästä" latinalaisessa Amerikassa.

Nyt se yrittää käyttää samaa suurta kalikkaa kiakkia muita maita vastaan.

Yleinen mielipide on estänyt sodan Berliinistä ja pidättänyt tähän asti atomihullut.

Kerta vielä, rauha voidaan pelastaa — jos ihmiset ryhtyvät toimenpiteisiin!

Canadalaisten yleinen mielipide on se, että on vastustettava yhdysvaltalaisten ydinaseiden tuomista Canadan maaperälle. Kuuban uhkaamista ja yksitahoista sotilaallista toimintaa sekä kannatettava neuvotteluja. **Canadalaiset haluavat rauhaa.**

Hetki on vakava, tilanne erittäin kriitillinen.

Emme voi jättää lastemme tai maamme kohtaloa politiikkojen ja hallituksen käsiin.

Meidän on puhuttava nyt! Kohottakaamme äänemme, ennenkuin on liian myöhäistä! Työväestön ja farmarien järjestöjen, kirkkojen ja kaikkien ryhmien olisi puhuttava ja toimittava tällä vaaran hetkellä.

EI SOTAA! NEVOTELKAAMME YHDYSVALTAIN ON PERUUTETTAVA ULTIMAATUMINSA!

Sallikaa Yhdistyneiden Kansakuntien toimia maailman pelastamiseksi tältä uudelta vaaralta! Hävittäkäämme sotatukikohdat kaikkialla, kiellettäköön atomipommit ja julistettakoon kaikille maille oikeus asua rauhassa ja ilman sekaantumista niiden asioihin.

Rauha voidaan vielä pelastaa. Toimikaa nyt!

Lähes 10 pros. nousu NLn teollisuudessa

Moskova. — Neuvostoliiton tilastollinen keskustoimisto ilmoitti äskettäin, että maan teollisuustuotannon volyymi oli vuoden 1962 ensimmäisen kuuden kuukauden aikana 9 5 pros. suurempi kuin vastaavana aikana viime vuonna.

Kaikki liittotasavallat Turkmeniaa lukuunottamatta ovat ylittäneet tärkeimpien tarvikkeiden bruttotuotannon suunnitelmaan.

Valuraudan tuotanto on lisääntynyt 3,3 miljoonalla tonnilla, valssiraudan 3,1-milj. tonnilla, rautamalmin 7,3 milj. tonnilla, naftan 14,9 milj. tonnilla, kaasun 10.7 kuutiometrillä. Voimalaitosten sähköntuotanto on lisääntynyt 27 miljardilla kilowattitunnilla viime vuoden vastaavaan aikaan verrattuna.

Kevyen teollisuuden tuotantolaitokset ovat huomattavasti lisänneet joukkokulutustavaroiden tuotantoa. Nahkajalkineita on valmistettu 10 miljoonaa paria ja puuvilla villa- ja silkkikankaita 97 miljoonaa neliömetriä enemmän kuin viime vuoden vastaavana aikana.

Työn tuottavuus on lisääntynyt tämän vuoden 9 ensimmäisen kuukauden aikana 6 prosenttia ja tuotantolaitosten tuotto (alustavien tietojen mukaan) 18 prosenttia.

VAPAUS
(LIBERTY)
INDEPENDENT LABOR ORGAN OF FINNISH CANADIANS
Established Nov. 6, 1917
Editor: W. Eklund — Manager: E. Suksi
Telephones: Office OS 4-4264 — Editorial OS 4-4265
Published thrice weekly: Tuesdays, Thursdays and Saturdays by Vapaus Publishing Co. Ltd., 100-102 Elm St. West, Sudbury, Ontario, Canada.
Mailing address: Box 69
Advertising rates upon application, translations free of charge.
Authorized as second class mail by the Post Office Department, Ottawa, and for payment of postage in cash.

TILAUSHINNAT

Canadassa:	1 vk. $8.00 6 kk. $4.25	USA:ssa:	1 vk. $9.00 6 kk. $4.80
	3 kk. 2.50	Suomessa:	1 vk. 9.50 6 kk. 5.25

Member of the CANADIAN LANGUAGE PRESS CLUB

Katsomme eteenpäin

Lehtemme Vapaus viettää marraskuun 6 pnä kunniakasta 45-vuotispäiväänsä ja sen vuoksi on tämänpäiväinen numero omistettu Vapauden perustajain, canadalaisen työväenliikkeen erään osan esiraivaajien, Vapauden rakentajien sekä Vapauden ylläpitäjien ja siis myös koko lukijakunnan kunniaksi.

Vapaus on vanhin suomenkielinen lehti Canadassa — ja varmasti myös viimeinen suomenkielellä tässä maassa ilmestyvä sanomalehti, sillä työväenliikkeelle ja työväenliikkeen lehdistölle kuuluu tulevaisuus.

Vapaus perustettiin 45 vuotta sitten hyvin vaatimattomalle talousperustalle. Muistaa tulee, että Vapauden edeltäjä Työkansan Sanomat, oli ajautunut karille — tuhoutunut vararikon takia. Kaiken kukkuraksi raivosi maailmanlaajuinen teurastus, ensimmäinen maailmansota ja sen Canadassakin aiheuttamat työväenliikettä vaikeuttamaan tarkoitetut rajoitukset.

Siinä tilanteessa tarvittiin Vapautta perustamaan lähteneiltä kansalaisilta todella kaukonäköisyyttä, rohkeutta ja ennenkaikkea vakaumukseen perustuvaa luottamusta työväenliikkeen asian oikeuteen ja lopulliseen voittoon. Juuri niissä olosuhteissa perustettiin lehtemme Vapaus, vaivaisen tuhannen dollarin "pääomalla".

Vapauden perustajilla oli siis — kun huomioidaan sanomalehtien kalleus — paljaat kourat; yksi tasku tyhjä rahasta ja toinen vielä tyhjempi. Mutta heillä oli jotakin sellaista, mitä ei voida rahalla mitata eikä ostaa, horjumaton usko ja luottamus työväenliikkeen asiaan ja todellisen sanavapauden tarpeellisuuteen.

Kun lehtemme Vapaus nyt, kaikkien myrskyjen ja myllerrysten jälkeen viettää 45-vuotispäiväänsä, mikä on kunnioitettava ikä mille tahansa sanomalehdelle, ja erittäin arvokas saavutus suhteellisen pienen siirtolaisryhmän työväenlehdelle, niin joka päivä nyt valitettavasti kyllä harveneva, Vapauden perustajajoukko saa olla todella ylpeä kaukonäköisestä päätöksestään lehtemme perustamiseksi.

Vapauden koko 45-vuotinen elinkausi on ollut taistelua työtätekevien taloudellisten ja sosiaalisten etujen sekä demokraattisten kansalaisvapauksien puolesta. Tosiasiassa Vapaus syntyi ja perustettiin nimenomaan näitä asioita edistämään. Se on ollut taistelua parempien palkkojen puolesta työläisille; vauraamman elämän hyväksi farmareille; taistelua rauhan ja edistyksen sekä työtätekevien kansanaineisten yhtenäisyyden ja uuden huomisen puolesta.

Sanalla sanoen Vapauden 45-vuotinen toiminta on ollut keskeytymätöntä sotaa puutetta ja vääryyttä vastaan, sekä yleensä onnellisemman Canadan puolesta.

Samalla kertaa on lehden ja sen kannattajien täytynyt kuitenkin taistella herkeämättä myös sanavapauden säilyttämisen, lehtensä Vapauden ilmestymismahdollisuuksien turvaamisen puolesta taloudellisesti.

Vapaus on siis syntynyt, kasvanut ja kehittynyt canadalaisissa olosuhteissa, canadalaisia vaatimuksia tyydyttämään ja erikoisesti canadansuomalaista työväenliikkeen osaa edustamaan — ja sellaisena Vapaus tulee ilmestymään vielä pitkän aikaa sen jälkeen kun monet sitä nyt mustamaalaamalla halventamaan pyrkivät voimat ovat ikuisesti vaienneet.

* * *

VALOISA HUOMISPÄIVÄ

Mutta tämän kunniakkaan vuosipäivän vietonkaan yhteydessä me emme seisahdu katselemaan vain mennyttä aikaa, menneitä kunniallisten taistelujen vuosia ja saavutuksia ihaillen. Päinvastoin meidän katseemme kohdistuu nytkin eteenpäin.

Miltä sitten näyttää huomispäivä nimenomaan lehtemme tulevaisuuden kannalta katsoen?

Erittäin suuria mahdollisuuksia lupaavalta! Totta tietenkin on, ettei mitään saavuteta kädet ristissä istuen ja kauniista pilvilinnoista uneksuen. Edessämme on paljon suuria vaikeuksia sekä kovia taisteluja ja ponnisteluja — mutta sittenkin tulevaisuudennäkymä on valoisa.

Tieteen ja tekniikan valtavan kehityksen johdosta ihmiskunnan, siis myös Canadan kansan ja Canadan suomalaistenkin, edessä on aivan uusi, miltei satumainen maailma; sodista ja sotien vaaroista vapautunut maailma, missä arvot mitataan inhimillisten tarpeiden ja toiveiden tyydyttämisen eikä riiston ja voittojen keräämisen metsästyksellä — tai jos niin ei tule tapahtumaan, silloin ei ole maailmaa ja ihmiskuntaa ollenkaan sellaisena kuin me sen tunnemme.

Jos nyt uhkaava sota voidaan välttää, ja siinä onkin — kaikkien aikojen "jos", silloin tulee taloudellinen ja sosiaalinen edistys tapahtumaan lähitulevien vuosien aikana niin nopeasti ja valtavasti, ettei suuremmat uneksijatkaan ole voineet sitä kuvata. Ja kun ihmiskunnan edessä ei ole muuta mahdollisuutta, kuin joko tuhoutua ydinasesodan liekeissä tai astua rohkeasti uuteen atomi- ja avaruuskauteen, sekä uudenmalliseen, riistosta vapaaseen yhteiskuntamuotoon, niin me uskomme vakavasti siihen, että satumaisia rikkauksia kahmivat sotatarvetehtailijat kenraaleineen ja politiikkoineen saadaan sittenkin suitsitetuksi, sekä sodan vaara torjutuksi ja kansainvälinen rauha vakiinnutetuksi edessämme haamottavan "luvatun maan" saavuttamiseksi tässä maailmassa, hyvän maaemomme kaikissa maissa.

* * *

TEHTÄVIEN SUUNTA

Itsenäisenä työväenlehtenä, joka on kuitenkin erottamaton osa Canadan työväenliikkeestä yleensä, Vapaus tulee luonnollisesti tekemään kaiken voitavansa tämän ihanan tulevaisuudenmahdollisuuden toteuttamiseksi.

Vapaus tulee jatkamaan toimintaansa ja taisteluaan työläistensä parempien palkkojen, farmarien toimeentulon parantamisen ja yleensä pikkuihmisten hyvinvoinnin edistämiseksi päivästä toiseen.

Vapaus tulee tukemaan kaikkia niitä hyvää tarkoittavia patrioottisia canadalais-voimia, mitkä työskentelevät sodanvaaran torjumiseksi, ydinaseiden hävittämiseksi sekä yleisen ja täydellisen aseistariisuntasopimuksen saavuttamiseksi niin että "miekat voidaan takoa auroiksi" ja nyt Sodan Molokille haaskattavat miljoonat käyttää kansakunnan hyvinvoinnin kohottamiseksi ja jälellejääneiden maiden avustamiseksi.

Täten menetellen Vapaus tulee edelleenkin toimimaan ja taistelemaan sekä täkäläisten kansalaistemme, että Canadan kansan ja valtion parhaitten etujen puolesta. Ja niin kauan kuin Vapaus täyttää nämä vaatimukset, toimii työtätekevän kansanosan hyväksi, jota edistämään se perustettiin 45 vuotta sitten, se tulee olemaan hyödyllinen ja tarpeellinen sanansaattaja, yhteyksien pitäjä ja puolestapuhuja, mikä puolestaan takaa Vapaudelle entistä edesvastuullisemman mutta samalla varman ja valoisan tulevaisuuden.

Tässä mielessä lehtemme viettää nyt 45-vuotispäiväänsä. Tämä merkkipäivä sellaisenaan ei ole juhlinnan arvoinen, **vaan se työ ja toiminta**, jonka perusteella tämä rajapyykki on nyt saavutettu. Sanan varsinaisessa merkityksessä nyt vietettävät 45-vuotisjuhlat ovat alkusoittoa viiden vuoden kuluttua vietettävälle Vapauden 50-vuotisjuhlalle, johon mennessä, niin toivomme, on jo päästy hyvälle alulle yleisen ja täydellisen aseisariisuntasopimuksen toteuttamisessa.

YLEISÖN KIRJE

LUKIJAN MIETTEITÄ

Meillä on vielä paljon parannuksia tehtävänä yhteistoiminnassamme, mutta tärkeätä mielestäni olisi pitää lupauksemme, että mitä ikinä lupaamme asiamiehille tai toimintaamme innostuneille avustajillemme niin niitä lupauksia ei pitäisi unohtaa, sillä se antaa heikkoa tukea yhteistyöllemme. Se on myöskin todisteena siitä, että emme ole vielä kaukana nykyisen hallituksen "politiikasta", joka tämän lehden lukijain mielestä on sopimatonta työläisten toimintaan. Koskaan ei pitäisi luvata mitään semmoista mikä on epämieluista täyttää ja joskus voi käydä niinkin, että helppotäytteinen lupaus ei enää olekaan niin helppo kuin mitä se lupausta tehdessä näytti. Tämmöisessä tapauksessa olisi syytä ottaa yhteys asianomaisen kanssa joka selvittäisi tilanteen etteivät lupaukset ole unohtuneet vaan välille on tullut muita vaikeuksia. Olen melkein varma siitä, että tämmoinen menetelmä olisi meidän eduksemme ja se myöskin pitäisi innostusta yllä ja levittäisi yhteisymmärrystä laajemmalle, niin silloin meillä olisi myöskin parempi tilaisuus valita toimihenkilöitä eri aloille, joista on nyt puutetta. Kyllä meillä joukkoa olisi saatavana jos vain olisi tarpeeksi sen kokoamiseen sopivia henkilöitä. Siis meillä on minun mielestäni toimitsijavoimista puute, joka johtuu siitä, että olemme liian lähellä itseämme, tämä tarkoittaa sitä, että me annamme liian vähän huomiota niille jotka avustavat meitä.

Verratkaamme toimintaamme vaikka sekatavarakauppaan. Sinne tulee lapsia ostamaan sentillä karamelliä ja jos kauppias ei palvele heitä niin siitä voi moni sivusta katsoja loukkaantua eikä halua enää tehdä ostoksia tuosta kaupasta. Tarkoitan tällä, että lapset ovat meidänkin tulevaisuutemme, lapsista meille kasvaa uusia toimitsijavoimia mutta meidän täytyy antaa lapsille sekä niille henkilöille jotka osaavat käyttää lasten apua meidän yhteiseksi eduksemme enemmän huomiota.

Tämän lehden lukijat voivat asiassa paljon auttaa lähettämällä lapsensa haaleille voimisteluharjoituk siin millä paikkakunnilla sellaista on tarjolla, ja jossa heille opetetaan muitakin hyviä ja hyödyllisiä asioita. — Jussi.

AHDISTAVAA

Matti isui iltaa Maijan luona.
— Saan kaiketi tarjota sinulle hieman virkistystä, Matti", sanoi Maija.
— Kiitos, kyllä.
Maija avasi ikkunan.

45-vuotisen Vapauden toimintakaudelta

Tämän kirjoituksen puitteissa ei ole tarkoitus syventyä yksityiskohtaisemmin Vapauden historiaan ja sen eri vaiheisiin, sillä niistä asioista on puhuttu melko laajasti varsinkin Vapauden 20-vuotis- ja 30-vuotisnumeroissa sekä erinäisissä julkaisuissa, jotka ovat suhteellisen helposti saatavissa niille, jotka haluavat muistiaan verestää niiltä tiimoilta. Sitä paitsi nyt on sittenkin "vain välivuosi", jota vastoin viiden vuoden kuluttua, jolloin Vapaus viettää "kultavuottaan" eli 50-vuotispäiväänsä, on sekä aihetta että mahdollisuuksia luoda laajempi katsaus kuluneitten vuosikymmenien toimintaan ja opetuksiin — ja lehtemme historia antaakin siinä suhteessa erittäin rikkaita ja monipuolisia opetuksia.

Lehtemme 45-vuotispäivän juhlanumeron erikoistarkoituksena on kunnioittaa Vapauden perustajia ja rakentajia — kaikkia niitä miehiä, naisia sekä nuorukaisia ja neitosia, jotka 45-vuoden aikana ovat antaneet oman panoksensa sen hyväksi, että täkäläisillä kansalaisillamme olisi sanavapaus — myös käytännön kannalta katsoen.

Meillä onkin suuri syy ja velvollisuus tällaisen kunnianosoituksen esittämiseen, sillä täkäläisten kansalaistemme elämä olisi paljon ilottomampaa, hyödyttömämpää ja toivottovampaa, ellei heidän käytettävissään olisi ollut sellaista tiedonvälittäjää, yhteyksien pitäjää ja yhestä puhemiestä, mikä 45 vuotta sitten perustettu Vapaus on ollut ja on.

Ajatelkaamme vaikkapa vain sitä suurta taloudellista ja sosiaalista kehitystä, mikä on Canadassa tapahtunut viimeksikuluneen 45-vuoden aikana, ja sitä vaatimatonta, mutta silti hyödyllistä osaa, mitä Vapaus on siinä yhteydessä vienyt.

Ei ollut Vapauden perustamisen aikoina, eikä vielä pitkään aikaan sen jälkeenkään esimerkiksi vanhuudeneläkettä canadalaisten turvana; ei ollut lapsilisiä suuriperheisten apuna ei palkallisia kesälomia, ei minkäänlaisia terveysvakuutuksia; ei ollut Canadan metsäniehillä, millä alalla siirtolaisia niin paljon on työskennellyt, minkäänlaista ammattiyhdistysturvaa, sen paremmin kun sitä ei ollut kaivos- ja rakennustyöläisilläkään. Yhtä tuntematon oli työttömyysvakuutuslaki, jonka laatimisen ja voimaanottamisen vaatimuksen takia joutui moni suomalainenkin siirtolainen jopa karkoitetuksi Canadasta.

Jos nyt tänä 45-vuotispäivänä katsomme vaikkapa vain vilaukselta taaksepäin, silloin näemme, että Vapauden avulla ja kautta ovat täkäläiset maanmiehemme voineet antaa oman, kuten sanottu vaatimattoman, mutta kuitenkin terveulleen apunsa Canadan työtätekevien johdolla käydylle taistelulle yllämainittujen tuiki tärkeiden reformien ja uudistusten hyväksi — puhumattakaan nyt kouluolojen, maanteiden ja muiden sellaisten "pienempien" korjausten puolesta käydyistä taisteluista ja saavutuksista.

Yhteiskunnallisen edistyksen lipunkantajat, meidän aikakautenamme erikoisesti työväenliike sanomalehtineen, joutuvat tietysti "vanhojen tapojen" puolustajien ja kaikenlaisten uudistusten vastustajien toimesta "radikaalien", punaisten" ja muidenlaisten poltinrautamerkkien, sekä valtiovallan painostuksen kohteeksi. Siksi pitää paikkansa se että mitä päättävämmin työväen lehti toimii ja taistelee lukijakuntansa taloudellisten, sosiaalisten ja kulttuuristen etujen puolesta, sitä rakastetummaksi se tulee työläisjoukkojen keskuudessa ja toisaalta sitä vihatummaksi yleensä taantumuksen tukipylväiden ja edistystä vastustavien ainesten piireissä.

Vapaus on tänä 45-vuotispäivänä ylpeä siitä, että se on saavuttanut toimintansa perusteella laajojen kansalaispiiriemme, työläisten, farmarien ja muiden pikkueläjien lakamattoman kannatuksen ja luottamuksen. Raivotkoon taantumus ja käyttäköön talousmahtiaan ja muitakin painostuskeinoja Vapautta vastaan niin paljon kun haluaa — sillä Vapauden tarkoituskaan ei ole palvella sen paremmin dollarin merkkiä kuin taantumusta yleensäkään, vaan työläisiä, farmareita ja muita tavallisia ihmisiä, siis loppukädessä Canadan kansan ja valtion parhaita etuja!

Kaikkien työväenlehtien asema on taloudellisesti ja poliittisesti äärettömän vaikea, sillä Suuri Raha panee luonnollisesti kaikkia mahdollisia esteitä ja vaikeuksia työväenlehtien tielle. Siirtolaisryhmien työväenlehtein kohdalta nämä vaikeudet ovat monesta tunnetusta syystä vielä monin verroin vaikeampia. Tämän vuoksi ja huomioon ottaen sen tilanteen missä Vapaus 45 vuotta sitten perustettiin, on melkein ihme, että Vapaus on elinvoimaisesti ja jatkuvasti voinut toimia 45 vuotta! Se on sellainen saavutus mihin pystyvät vain vakaumukselliset, valistuneet ja sanavapautta loppuun asti arvostavat miehet ja naiset.

Palauttakaamme mieleemme kuluneen 45 vuoden ajalta joitakin pääseikkoja, jotka ovat suuresti vaikuttaneet Vapauden olemassaoloon ohjelmaan ja merkitykseen. Tässä mielessä me voimme jakaa kuluneen toimintakauden neljään erilliseen, joskin eri pitkään osaan.

VAPAUDEN PERUSTAMISVAIHE

Vapauden ensimmäinen numero ilmestyi kuten tiedetään, marraskuun 6 pnä 1917. Vapaus syntyi ja kehittyi canadalaisessa ilmapiirissä nimenomaan Canadan suomalaisväestöä palvelemaan. Ja kun Canadan suomalaiset olivat silloin kuten nytkin, poikkeuksetta työläisiä, farmareita ja muita pikkueläjiä, siitä seuraa miltei itsestään, että nämä monessa tapauksessa "nälkää ja tsaarin poliittista sortoa pakoon lähteneet" työtätekevät halusivat saada perustamastaan lehdestä työväenmielisen, siis työväen lehden. Tästä johtuu — ja se näkyy johtavana lankana Vapauden 45-vuotiskauden ajalta — että Vapauden historia on erottamaton osa Canadan työväenliikkeen ja erikoisesti sen suomalaisosan historiasta.

Vapaus ei ole kuitenkaan ensimmäinen suomenkielinen lehti Canadassa. Noin kymmenen vuotta aikaisemmin eli 1907 perustettiin Port Arthurissa Työkansa-niminen työväenlehti, joka kaikista vastoinkäymisistään huolimatta suoritti arvokkaan raivaustyön sanomalehtivainiolla täkäläisten maanmiestemme keskuudessa. Työkansa teki vararikon kesäkuussa 1915 ja se oli tietenkin täkäläisille maanmiehillemme äärettömän kova isku, sillä Työkansaan oli pantu suuria toiveita ja sen hyväksi oli sekä lahjoitettu että lainattu sievoisia rahasummia, jotka kaikki menivät kuin tuhka tuuleen. Luonnollista oli että Työkansan vararikko aiheutti suurta tappiomielialaa, jonka voittamiseen tarvittiin aikaa noin kaksi ja puoli vuotta, ennenkuin uskallettiin ryhtyä uuteen yritykseen — Vapauden perustamiseen.

Mutta Työkansasta oli myös suurta hyötyä. Se oli osoittanut, että suomenkielisen työväenlehden kysyntä on täällä suuri, ja että sen julkaisemiseen voidaan uudelleen ryhtyä, jos otetaan opiksi aikaisemmista virheistä.

Yhtäältä Työkansan vararikon aiheuttama tappiomieliala ja pettymys siis viivästytti uuden työväenlehden perustamista, mutta samalla siitä saadut kokemukset johdattivat varovaisuuteen ja mikä tärkeintä entistä kiinteämpään yhteyteen lehden ja sen lukijakunnan välillä.

Tältä pohjalta on ymmärrettävissä ne joukkojen yleisäänestyksellä tehdyt päätökset, joiden perusteella ryhdyttiin Vapautta perustamaan ja millä lopullisesti ratkaistiin esim. Vapauden kotipaikka, sekä sekin, että Suomalaisen sosialistijärjestön (CSJ:n edeltäjä) silloiselle tpk:lle annettiin jäsenistön toimesta ainoastaan tuhat dollaria lehden perustamista varten! Vapaus perustettiin siis ilman mitään alkupääomia ja lehden perustuvat jäsenet, kuten J. W. Ahlqvist, John Latva ja muut ovat muistelmissaan erikoisesti korostaneet, ettei tätä tuhattakaan dollaria tarvittu, sillä sudburylaiset suomalaiset keräsivät keskuudestaan niin paljon rahaa, että lehden ensimmäinen numero saatiin markkinoille!

Vapaus perustettiin siis Canadan suomalaisten yhteisin voimin palvelemaan heidän yhteisiä tavoitteitaan. Tässä mielessä muuten nyt täysin itsenäinen Vapaus on alusta pitäen tähän päivään asti ollut yhtä kiinteä osa tämän maan työväenliikkeestä, kuin tähän maahan vakituisiksi asukkaiksi ja kansalaisiksi tulleet siirtolaiset ovat osana maan koko kansasta.

Vapauden perustamista nopeutti silloisissa olosuhteissa paljon ensimmäisen maailmansodan aiheuttama tilanne. Kuten vanhat järjestöveteraanimme ovat kertoneet. Työkansalehden vararikon jälkeen yritettiin tulla toimeen Yhdysvalloissa ilmestyvien suomenkielisten lehtien avulla, mutta kun sodan suvaitsemattomuustilanteessa Yhdysvaltain suomenkielisiltä lehdiltä evättiin oikeus päästä Canadaan, niin se nostatti joukkojen keskuudessa päättävän vaatimuksen oman lehden perustamisesta.

Huvittavana juttuna sivumennen mainiten voidaan näistä ensimmäisen maailmansodanaikaisista "suvaitsemattomuusmielialoista" puhenollen mainita se tosiasia, että Vapaus, yhdessä eräitten muiden työväenlehtien ja -järjestöjen kanssa lakkautettiin sodan loppuvaiheessa muutaman kuukauden ajaksi, niin yhtenä "syynä" mainittiin suomalaisten "saksalaismielisyys" sillä perusteella kun saksalaisia keisarin joukkoja tuli Mannerheimin avuksi Suomeen — minkä Vapaus oli tuominnut alusta pitäen — ja Vapauden liikkeenhoitajaa (Paasikiveä) syytettiin jopa saksalaisten "kätyriksi" sen vuoksi kun hän oli sähkösanomalla tiedustellut Raivaajalta "markan kurssia", mikä tulkittiin hallitsupiireissä tiedusteluksi Saksan markasta, vaikka kysymys oli luonnollisesti Suomen markan silloisesta kurssista!

Jouduttuaan olemaan kokonaan muusta maailmasta eristettynä Canadan suomalaiset halusivat saada itselleen sanomalehden ja ryhtyivät kaikista vaikeuksista ja entisistä vastoinkäymisistä huolimatta Vapautta perustamaan. Heidän avukseen tuli tavallaan silloinen työväenliikkeen valtava nousu ja sen aiheuttama innostus. Ensimmäinen maailmansota oli lähestymässä loppuaan. Kaikkialla vallitsi väsymys sotaan ja sodankäyntiä vastustanut työväenliike sai suurta suosiota ja myötätuntoa työtätekeviltä yleensä. Sitten tuli suuret historialliset tapahtumat Venäjällä. Tsaarin hirmuvalta kukistettiin ja se puolestaan nostatti ennen tuntemattoman suuren työväen joukkoliikkeen, ei vain Venäjällä, vaan kaikkialla maailmassa. Se oli suurta innostuksen ja nousun aikaa työväenliikkeessä — Muistakaamme vain vaikka esim. Winnipegin suurlakon päiviä täällä Canadassa — ja vaikutti tietenkin osaltaan myös Vapauden perustamiseen ja kehitykseen.

TALOUSPULA JA FASISMIN NOUSUN AIKA

Vapauden aikaisempia vuosikertoja tutkittaessa havaitaan, että ensimmäisen kymmenen vuoden aika na käytiin lehtemme palstoilla kuten Canadan ja koko maailman työväenliikkeessä laajaa periaatekeskustelua työväenliikkeen ohjelmakysymyksistä, suhtautumisesta sotaan ja rauhaan sekä niihin ongelmiin mitkä liittyvät siihen, kun työväki nousee valtion johtavaksi voimaksi. Tämän kirjoituksen tarkoituksena ei ole syventyä nähin kysymyksiin muuten paitsi todeta, että erinäisistä oikeistovirheistä ja niitä seuranneista vasemmistoheilahduksista huolimatta — Vapaus pysyi uskollisena työväenliikkeen asialle.

Siihen aikaan julkaistiin Vapaudessakin pitkiä ja yksityiskohtaisia artikkeleita, joissa väitettiin toisinaan kiihkeästikin periaateluontoisista kysymyksistä, joista normaalissa oloissa ei sanomalehtien palstoilla voida niin laajaa keskustelua käydä.

Mutta tämä keskustelu ja väittely selvensi yleistä mielipidettä ja vahvisti sekä lehden että lukijakunnan tietoisuutta siinä määrin, että Vapaus voi melko kitkattomasti suhtautua esim. v. 1929 alkaneen suuren talouspulan vaatimiin tehtäviin. Tässäkin yhteydessä tehtiin lehdessämme eräitä virheitä, mutta Vapauden ikuiseksi kunniaksi jäänee, että se liittyi varauksitta niihin demokraattisiin canadalaisiin joiden suurten ponnistustelujen avulla saatiin lopulta sekä rikoslain 98:nnen lakipykälän varjossa harjoitettu poliisiterrori lopetetuksi, että nykyinen työttömyysvakuutuslaki, joka kaikista puutteellisuuksista huolimatta edustaa suunnattoman suurta edistystä verrattuna silloiseen aikaan, jolloin työttömillä ei ollut muuta "turvaa" kuin kerjäämineen tai maan äärestä toiseen "vapaakyydillä" ("piittaamalla") kulkeminen.

Lehden ohjelman periaatteellista selvyyttä kuvaa myös se luja ja päättävä asenne, jonka Vapaus omaksui fasismin ja sodan varaa vastaan. Siitä päivästä alkaen, jolloin Mussolini nousi valtaan Italiassa, omaksui Vapaus aktiivisen ja tinkimättömän asenteen fasismia vastaan. Toisin kuin sen kilpailijat Vapaus tuomitsi niin Hitlerin natsismin kuin Suomen lapualaisterrorinkin ja sai kunnia maanmiehillemme, täkäläisten kansalaistemme vankan joukkokannatuksen siinä, kuten täkäläiset maanmiehemme tukivat Vapauden läpeensä sodanvastaista asennetta.

SOTA-AIKA

Vapauden kunniakkaan historian yksi kohokohta on löydettävissä lehtemme suhtautumisesta toiseen maailmansotaan.

Vapaus oli Canadan muiden rauhanpuolustajain rinnalla vaatinut aktiivista rauhanohjelmaa. Lehtemme oli muiden rauhanpuolustajain kanssa osoittanut, että fasismin nousu tarkoittaa sotaa, ja että ainoa keino sodan estämiseksi on siinä, että rauhaarakastavat maat muodostavat yhteisen lujan rintaman maailmanvalloitukseen pyrkivää fasismia vastaan.

Historia kulki kuitenkin toista rataansa. Tuli Myncheninen petos ja sitä välittömästi seurannut toinen maailmansota, lukeutuen siihen myös Suomen talvi- ja jatkosota.

Sodan edellä Vapaus oli Canadassa ainoa suomenkielinen lehti joka johdonmukaisesti ja jatkuvasti suosi sellaisia toimenpiteitä, ettei sota pääsisi puhkeamaan. Mutta kun sota kuitenkin puhkesi, Vapaus jatkoi johdonmukaisesti demokraattista, fasisminvastaista ohjelmaansa uusissa olosuhteissa nostattaen tunnustuksen "Voitto on kaikkein tärkein". Vapauden päättävä ja johdonmukainen fasisminvastainen asenne toisen maailmansodan aikana sai täkäläisten maanmiestemme keskuudessa hyvän kannatuksen ja niin voivat täkäläiset maanmiehemme antaa arvokkaan panoksen fasismin hävittämiselle, vaikka eräissä piireissä kehoitettiin "vetämään lakkireuhkaa korville" sotaponnistelujen kohdalta!

SODAN JÄLKEEN

Sodan jälkeen on Vapaus lukeutunut niihin sanomalehtiin, jotka toivoivat sodanaikaisten liittosuhteiden säilymistä ja jatkumista sekä sodanaikaisten lupausten täyttämistä sikäli, että kaikille ihmisille varataan mahdollisuus taloudelliseen ja kulttuurelliseen hyvinvointiin.

Ja seuraten johdonmukaisesti Suomi-ystävällistä kantaansa Vapaus vei hyvin tärkeätä osaa esim. siinä, että Suomen hädänalaisen kansanosan avustamisasiasta ei tehty täällä poliittista kiistakysymystä vaan järjestettiin yhteinen Suomi-Apu, jonka avulla ja puitteissa saatiin suorastaan uskomattoman paljon talousapua Suomen hädänalaisille. Kiitos Suomi-Avun toiminnasta lankeaa tietysti kaikille siihen osallistuneille järjestöille, ryhmille, sanomalehdille ja yksityisille — ja erikoisesti niille voimille, jotka Vapauden lailla halusivat välttää raatelevaa ryhmäkinastelua. Suomi-Avun toiminta edustaakin yhtä kirkasta kohokohtaa täkäläisten maanmiestemme yhteistoiminnan saralla ja osoittaa kuvaamattomalla tavalla, kuinka edullista yhteiseksi hyväksi järjestettävä yhteistoiminta olisi, minkälaista ohjelmaa Vapaus on koko toimintakautensa suositellut.

Sodanjälkeinen kansainvälinen tilanne ei kuitenkaan kehittynyt niiden toiveiden mukaisesti, mitä esimerkiksi meidän lehtemme Vapaus omaksui. Päinvastoin sota-ajan liittosuhteiden tilalle kehitettiin raivokas kylmä sota ja koko ihmiskuntaa köyhdyttävä varustelukilpailu.

Me tiedämme, että Vapaus on lukijakuntansa toivomusten ja yhtiökokousten päätösten mukaisesti pi änyt kiinni työtätekeville kalliin rauhanasian puolustamisesta — ja myös sen, että vaikka kylmän sodan riehuessa Vapaus on joutunut kulkemaan kovassa vastavirrassa, sen ohjelma on jälleen osoittautumassa yhtä oikeaksi ja paikkansapitäväksi, miksi Vapauden fasismi ja sotavastainen ohjelma osoittautui toisen maailmansodan edeltäneeltä ajalta.

Sodan aikana, jolloin demokraattiset kansalaispiirit yleensä ja erikoisesti työväenliike keskitti kaiken tarmonsa ihmiskuntaa uhanneen fasismin hävittämiseksi maan kamaralta, olivat sosiaaliset kysymykset jääneet pahasti taka-alalle.

Rauhan oloihin päästyä ryhdyttiin laajakantoiseen uudelleenrakennustyöhön ja sen yhteydessä

(Jatkuu sivulla 4)

SYNTYMÄPÄIVIÄ

Mrs. Mary Raunio, Eckville, Alta, täytti keskiviikkona, lokakuun 24 pnä 82 vuotta.

Mrs Aino Pensan, Mattawa, Ont. täyttää torstaina, marraskuun 1 pnä 75 vuotta.

Eino Ekman, Port Arthur, Ont., täyttää maanantaina, lokakuun 29 pnä 70 vuotta.

Armas Eloranta, Copper Cliff, Ont. täyttää sunnuntaina, lokakuun 28 pnä 60 vuotta.

Yhdymme sukulaisten ja tuttavain onnentoivotuksiin.

PÄIVÄN PAKINA

Sanavapaudesta ja sen käytöstä

Lehtemme 45-vuotispäivän vieton yhteydessä kiintyy pakosta huomio sanavapaudesta käytävään keskusteluun ja sen merkitykseen.

Kaikkein terävimmässä muodossa voisimme paneutua asian tämän puolen käsittelyyn palauttamalla mieleen tunnetun amerikkalaisen sanomalehtimiehen John Swintonin lausunnon, jonka hän esitti hänen kunniakseen järjestetyssä tilaisuudessa vastatessaan toisten journalistien onnitteluihin:

"Journalistien tehtävä on totuuden hävittäminen" hän sanoi Suuren rahan lehtimiesten asemaan viitaten, "suoranainen valehteleminen sekä rotunsa ja maansa myyminen jokapäiväisestä leivästään. Te tiedätte tämän ja minä tiedän sen ja kuinka järjetöntä onkaan onnitella 'itsenäistä' lehdistöä. Me olemme kulissientakaisten rikkaitten miesten välikappaleita ja vasalleja. Me olemme sätkyäijiä — he kiskovat nuorista ja me tanssimme. Meidän lahjamme, meidän mahdollisuutemme ja meidän elämämme ovat kaikki toisten ihmisten omaisuutta. Me oleme intellektuaalisia prostituutteja."

Tää korutont' on kertomaa totuudesta!

Mutta katsokaamme vielä asian toistakin puolta. Varsinkin täällä Canadassa esitetään sanavapaudesta keskusteltaessa, että korkeimmilleen se on kehittynyt Englannissa. Siellä on Hyde Parkin puisto, missä kukin saa puhua omasta asiastaan kenenkään estämättä.

Hyvä tietenkin niinkin. Mutta jokainen ymmärtää, että nykyoloissa sillä on kovin vähän merkitystä todellisuuden kanssa. Näköradio, radio ja sanomalehdistö, jotka ovat miltei sataprosenttisesti omistavan luokan hallussa ja kontrollissa niin Englannissa kuin täällä Canadassakin, vaikuttavat tuhansia kertoja enemmän yleiseen mielipiteeseen kuin mitkään puhemahdollisuudet Hyde Parkissa.

Ottakaamme esimerkiksi vaikka Yhdysvaltain hallituksen viime maanantaina järjestämä aseellinen kauppasaarto Kuubaa vastaan. Tuhannet ja tuhannet ihmiset halusivat vastustaa sitä, ilmaista protestinsa siitä — mutta hallitsevan luokan käsissä oleva valtava propagandakoneisto — Tv, radio, sanomalehdistö ja muut julkisuusvälineet — lietsoi USAssa keskitetyllä propagandarummutuksella hysteerisen ilmapiirin muutamassa tunnissa.

Luonnollisesti on hyvä asia, että Hyde Parkissa saa puhua. Luonnollisesti on hyvä, että työläisilläkin on oikeus julkaista edes pikkulehtiä jne. Mutta porvarillisen sanavapauden heikoin kohta löytyy juuri omistussuhteista. Nykyaikainen päivälehti on niin kallis, että vain suurpääoman varat riittävät siihen — ja kun lehdistön elämä ja toimeentulo on riippuvainen suurpääomasta, niin se luonnollisesti tanssii sen tahdin mukaisesti kuten yllämainittu amerikkalainen lehtimies Swinton erittäin avomielisessä lausunnossaan sanoi.

Vain työväen lehdistö, joka nojaa järjestyneeseen työtätekevien joukkovoimaan ja saa siltä tarvitsemansa rahallisen tuen ja kannatuksen, on nykyaikana todella vapaa lehdistö, mikä voi vapaasti ajaa sekä työläisten että farmarien ja muiden pikkuihmisten asiaa.

Tässä on peruskysymys — kysymys omistussuhteista — silloin kun puhutaan sanavapaudesta.

Ilman muuta on selvää, että Vapaus on todellisen sanavapauden yksi todellinen edustaja Canadassa.

Mutta tänä 45vuotispäivänä voidaan meiltä kysyä, että haluaako esim. allekirjoittanut väittää, että työväenlehdet, kuten esim. Vapaus, ovat erehtymättömiä, ja että ne eivät ole koskaan mitään virheitä tehneet?

Ei sinne päinkään! Vapaus ei ole aina ollut läheskään niin hyvä ja tyydyttävä kuin se olisi voinut olla. Eikä ole nytkään aina! Mutta se on aina pyrkinyt korjaamaan erehdyksensä ja ottamaan niistä opiksi.

Me myönnämme avoimesti, että Vapaus on tehnyt pahojakin virheitä kokemattomuutensa ja tietämättömyytensä vuoksi; Vapaus on tehnyt virheitä silloin kun se on tepastellut vielä lasten kengissä. **Mutta Vapaus ei ole koskaan pettänyt perustajiensa, työtätekevien farmarien ja työläisten asiaa; se ei ole koskaan unhoittanut työtätekevien etuja, eikä liioin pyrkinyt opportunistiseen ryhmäetuiluun isoisten edessä mielistelemisen avulla.**

Tässä laajemmassa mielessä Vapaudella on ehdottomasti puhtaat kirjat!

Silloin kun Vapaus kulki vielä osittain lapsen kengissä sen palstoilta löytyi eräässä vaiheessa tällaistakin kielenkäyttöä:

"Olemme sanoneet, että eri maiden sosdem. puolueisiin kelpaa vaikka minkälainen kuohari kunhan vain ei ole . . . kommunisti . . .

"Kansanvallastakin sietäisi tässä vaihteen vuoksi hiukan puhua . . . olemme tulleet vankkaan uskoon siitä, ettei sellaista kapinetta kuin 'kansanvalta' ole missään . . ."

Ettäkö "tekijä esiin"? No mikäpä siinä. Näiden lausuntojen alla komeilee nimimerkki "Töllin Vaari", mitä nimimerkkiä käytti silloin eräs "Pekka" vielä Vapauden toimituksessa ollessaan.

Palataksemme vielä lopuksi sanavapauskysymykseen, me voimme siis todeta, että vaikka työväenlehdetkin voivat erehtyä ja erehtyvätkin siellä ja täällä, siitä huolimatta niiden nykyhetken tehtävänä on itse totuuden puolustaminen ja sen etsiminen. — Känsäkoura.

NL miehet, Japanin naiset "valttia" lentopalloilussa

Moskova. — Lauantai vastaisena yönä pelattu ottelu lentopalloilun MM-kisoissa päättyi Neuvostolliton voittoon tuloksella 3—1. Sillä voitolla Neuvostoliitto osoitti olevan vakavin mestaruuden tavoittelija miesten sarjassa.

Suomelle sen sijaan ei lauantai antanut vieläkän ilon aihetta, sillä Kievissä Jälkilohkon varmin voittaja ehdokas DDR voitti Suomen pojat 3—0. Ensimmäinen erä saksalaisia vastaan oli suorastaan surkea suomalaisten kannalta katsoen. Häviö oli 1 — 15. Suomalaisjoukkueen johto sanoi olevan suorastaan käsittämätöntä, miten suomalaisten pelaajien ote aina heltiää kesken. Taistelumielialaa ei löydy.

Naisten sarjassa Japani teki lauantaina teon, jolla sen viimekertainen hopeamitalli lentopalloilun MM-kisoissa tällä kertaa melkoisella varmuudella muuttui kullaksi. Se voitti nimittäin Neuvostoliiton jännittävässä ottelussa 3—1.

Lusis sai 7,763 pist. keihäs lensi 81.40

Tashkent. — Neuvostoliiton parhaimmaksi kymmenottelijaksi osoittautui viikon vaihteessa Tashkentissa päättyneissä Neuvostoliiton yleisurheilun joukkuemestaruuskilpailuissa 23-vuotias riikalainen Jänis Lusis pistemäärällä 7,763. Tämä on kolmas näin korkea tulos Juri Kutenkon ja Vasili Kuznetsovin jälkeen koko Neuvostoliiton yleisurheilun historiassa. — Lusiksen tulos keihäänheitossa oli 81.40, mikä on kymmenottelijain maailmanennätys.

Samoissa kilpailuissa 28-vuotias Gennadi Jagapov saavutti 50 km. kävelyssä ajan 4.10.55,6. Toisen puolikkaan kävelyajasta urheilija suoritti vesisateessa. Maratonjuoksun voitti Oleg Dobrodienko ajalla 2.22.40.

Naisten viisiottelun voitti nuori urheilija Galina Sofina pistemäärällä 4,532.

Tshekkoslovakia ja NL voitokkaita

Moskova. — Neuvostoliitto ja Tshekkoslovakia johtavat 10:llä pisteellä sekä niiden jälessä Japani, Romania ja Puola 8:lla pisteellä Moskovassa pelattavien lentopalloilun MM-kisojen miesten sarjassa.

Ayriss Florist
LIMITED
"Kukkasovitelmamme erikoisalamme"
Puhelin HU. 5-2918
695 BAYVIEW AVENUE
(Lähellä Eglintonia.)
TORONTO, ONT.

★ SUOMALAINEN KAMPAAJA
TERRY'S
Beauty Salon
Puhelin HO. 5-9604
238 Pape Ave.
Toronto Ontario
(4-11-18-25)

Joseph P. Thompson
(1957) LTD.
HAUTAUSTOIMISTO
132 Carlton St., Toronto, Ontario
(Ainoa osoitteemme)
R. DAVISON, johtaja
WA. 1-3371 — WA. 1-1793

Kiinteistövälittäjä ROLF HEYNO
(REAL ESTATE BROKER)
CH 1-4550
Kaikissa kiinteistöasioissa voitte kääntyä luottamuksella puoleeni
PUHELIN CH 1-4550 Toronto, Ontario

KUULUISIA SKANDINAAVIALAISIA
JUOMIA
POMAGNE, SOCKER DRICKA, CITRON VAND JA ORANGE
Nyt myytävänä useimmissa skandinaavialaisissa ja virolaisissa kaupoissa Torontossa
Scandinavian Beverages Co.
Kotiinajoa varten soittakaa 447-9744.

MATKAPALVELU
Suomeen, Tanskaan, Norjaan ja Ruotsiin
Täydellisiä tietoja ja paikkatilausta halutessanne käykää, soittakaa tai kirjoittakaa:
O. K. JOHNSON & CO. LIMITED
197 Bay St. EM 6-9488 Toronto 2, Ont.
107 Dunlop E. PA 6-6525 Barrie, Ont.

SUOMALAINEN LEIPOMO
Valmistaa ruoka- ja kahvileipää, korppuja, leivonnaisia y.m. leipomoalan tuotteita.
ERIKOISKAKKUJA TILAUKSESTA
PARKWAY BAKERS
Ake Saarinen, kondiittori
290 Queen St. W. Puhelin EM 3-7676 Toronto 2-B, Ont.

Naistenkongressin lahjavoitot

Toronto. — Canadan naistenkongressi tiedoittaa, että sen vuotuiseen tee illatsun lahjavoittojen jaossa "onnesti" lokakuun 19 päivänä seuraavia: AAUC naisten jaosto, Edmonton 2620; M. Morisoff, Kirkland Lake, No. 2451, Helen Tuomi Edmonton No. 1510; H. Murray, Toronto 224; mrsAdams Winnipeg No. 3511; mrs. J. Perlmutter, Winnipeg No. 3839; Eleanor Farlas, Niagara Falls, No. 1681; Eda Korchynski, Winnipeg No. 3749; Kay Cook, Toronto No. 2490 ja mrs. Aili Tenhola, Kirkland Lake, No. 1147.

Pohjolan laulajat

Port Arthur. — Kuten tunnettua, saapuu Port Arthuriin konsertoimaan Keskipohjanmaan Maakuntakuoro kuluvan kuukauden lopulla, jos a vierailusta on jo aikaisemminkin useassa eri yhteydessä kerrottu.

Kuoron saapuminen Port Arthuriin tapahtuu eräistä USA:n puolella tapahtuneista järjestelyistä johtuen jo torstaina, marraskuun 1 päivänä, noin kello 4—5 ip. Sille päivälle ei ole mitään erikoista ohjelmaa, ellei siksi lasketa Finlandia Clubin huoneustoon järjestettyä vastaanottotilaisuutta. Perjantaina, marraskuun 2 päivä on ohjelmassa eräitä tutustumiskäyntejä ja illalla kello 8 illallis-tanssit Nor-Shor Hotellissa, 450 Memorial Ave., johonka ovat kaikki tervetulleita. Pääsylipupja, joiden hinta on $2.50, myydään m.m. Kirjakaupassa. Illallistanssiaisissa tarjotaan kalkkunapäivällinen ja tanssisoitosta huolehtii Kiviluoman orkesteri. Mainittakoon ettei alkoholia tarjoilla tässä juhlakerroksessa.

Lauantaina, 3 päivä marraskuuta on päätilaisuus, konsertti Lakeview High koulun juhlasalissa kello 8 ip. Siihen on lippuja myytävänä hyvin useissa liikkeissä.

Lauantaina 3 päivä kello 12 päivällä esiintyy kuoro TV:ssä 15 minuutin ohjelmalla. — Sunnuntaina marraskuun 4 päivänä illalla kello 7.30 on kuorolla Canadan viimeinen tilaisuus, kirkkokonsertti Trinity United Kirkon suuressa haalissa. Konsertteihin ovat pääsyliput $1.50 ennakkomyynnissä ja ovella $1.75.

Järvienpään suomalaiset tulevat täyttämään konserttisalit, sillä lippuja on myyty suhteellisen hyvin.

Tempaisussa ME, työnnössä SE

Tampere. — Sunnuntaina kilpailivat Suomessa vierailevat unkarilaiset painonnostajat Tampereen Sisun ja Veikkojen järjestämissä painonnostokilpailuissa.

Sarjassa alle 56 kg unkarilainen Födelevits otti tempauksessa luulot pois toisilta tuloksella 90 kg ja ylimääräisellään uuden nuorten MEn 92,5 kg.

Sarjassa alle 60 kg Pieksämäen Pyrinnön M. Muukka sai työntötuloksen 127,5 kg, joka sivusi Pekka Laineen nimissä olevaa TULn ennätystä ja on parempi kuin Vehkosen Suomen ennätys 122,5 kg. Muukkanen sai vielä ylimääräisen noston jolla hän paransi sekä Suomen että TULn ennätystuloksen 130 kiloon.

'Miljoonavaillinki' Clinton-haalilla marrask. 4 pnä

Vancouver. — Vancouverin suomalaisten näyttämötoiminta alkaa tänä vuonna näytelmällä josta on ollut paljon puhetta jo pari vuotta.

Vapauden ja Liekin lukijat ovat varmasti nähneet että Miljoonavaillinki on hyvällä menestyksellä esitetty monella paikkakunnalla itä-Canadassa. Nyt heillä on tilaisuus tutustua näytelmään joka on, ainakin allekirjoittajan mielestä hauskin ja vilkkain MikaWaltarin teoksista.

Roolihenkilöistä Zaida Meriö, Erkki Järvelä, Lauri Meriö ja Henry Lahti ovat meille hyvin muistissa viime vuodelta. Anja Sohkanen ja Aili Lahti ovat olleet vähän aikaa 'lomalla" mutta ovat nyt myös mukana meidän iloksemme.

Reijo Härila (emmä tierä Heikki Muhoksen Mimmistä ja William "Bill" Liikala ovat myös ja tällä kertaa pidemmillä rooleilla.

Lavastuksesta ja valastuksesta huolehtii ohjaaja Henry Lahti ja vaikka hän sanoi jo etukäteen että emme tule näkemään niin monimutkaista näytelmäasetusta ja valaistusta kuin esimerkiksi "Avioeron kynnyksellä", "Melkein ryöstämällä" tai "Muhoksen Mimmi" niin kuitenkin sekä lavastus että valaistus on harkittu ja saamme nähdä jotain uutta.

Kaikki siis mukaan marraskuun 4 päivänä kello 4 ip. seuraamaan Mika Waltarin Miljoonavaillinkia Clinton haalille. — H.L.

Don haalin rientoja

Toronto. — Sunnuntaina, lokakuun 28 pnä esitetään Don-haalilla kolminäytöksinen laulunsekainen näytelmä 'Maan uumenissa". Kyllä onkin jo kovasti näytelmää kaivattu.

Keskiviikkona, lokakuun 31 pn iltana on valistuskomitean, asiamiesten ja kaikkien levitysasiaan innostuneiden yhteinen kokous Don-haalilla klo 8 illalla.

Sunnuntaina, marraskuun 4 pnä klo 4 iltapäivällä naiset järjestävät seurapeli-illan Don-haalilla.

Sunnuntaina, lokakuun 21 pnä saimme kuulla Henry Tarvaisen mielenkiintoisen selostuksen nuorisofestivaaleista Helsingistä värifilmeineen ja Yrityksen tytöt olivat laittaneet mainion kahvipöydän. Hiroshima atomipommin kauhun jäljet filmattuna on järkyttävä kuvaus, ei kukaan voisi niitä kauhunöitä uskoa ennen kuin itse näkee.

* * *

Kuoromme jäsen ja aikaisempi lehtiemme kirjeenvaihtaja Impi Tulonen kuoli täällä Torontossa.

NJ.

PELASTUKSEN
evankeliumia julistetaan Siion Rukoushuoneella sunnuntaisin klo 7 ip. ja keskiviikkoisin klo 7.30 ip.
SIION RUKOUSHUONE
122 Powell St., Vancouver, B.C.
TERVETULOA!

KIITOS

Sydämelliset kiitokseni teille kaikille siitä hauskasta iltapäivästä, jonka saavuitte viettämään kanssani tk. 16 pnä, täyttäessäni 60 vuotta.

Kiitos Helga Gronroosille tämän homman järjestämisestä, kuin myöskin teille jokaiselle, jotka yllättäen saavuitte tervehtimään tätä farmariemäntää, tuoden syömiset ja juomiset tullessanne.

Kiitos siitä lahjasta jonka jätitte muistoksi käynnistänne.

Teitä kaikkia kiitollisuudella muistaen,

BERTHA AHOLA
Connaught Station, Ontario

CLUB news

Editorial

Repression Continues in South Africa

Two recent incidents in South Africa serve to show that a democratic form of government in South Africa is as far removed, if not farther, than it ever was.

One is the arrest on a charge of "incitement" of Nelson Mandela, an African lawyer, and one of the leaders of the African National Congress.

The other is the placing under house arrest for five years of Mrs. Helen Joseph, a 57-year-old English born sociologist. She was placed under house arrest for her uncompromising opposition to apartheid and all that it implies.

These persecutions are carried out under the guise of the Suppression of Communism Act which is in reality an Act to keep the enemies of apartheid under control.

Our readers may recall that these two outstanding individuals were among the 140 arrested on Dec. 5, 1956 on charges of "treason" and "conspiracy" against the South African government. The preliminary hearing lasted the whole of 1957, and the trial of the 92 defendants who were eventually brought to trial lasted most of 1958. All were acquitted because the nature of the evidence was so trumped up and flimsy.

The reality of the situation is that these people simply wanted a more equitable place in African life for the black African. The Freedom Charter drawn up by the Africans themselves states their case most eloquently.

Here are a few excerpts:

"(a) We, the people of South Africa, declare for all our country and the world to know: That our people have been robbed of their birthright to land, liberty and peace by a form of government founded on injustice and inequality.

(b) Every man and woman shall have the right to vote for and to stand for as a candidate for all bodies which make laws.

(c) All apartheid laws and practices shall be set aside.

(d) All shall be equal before the law; all shall enjoy equal human rights."

These are but a few of the most elemental rights the Africans demand, rights which should unquestionably be granted. Inside South Africa, the black man, aided in no small way by a group of dedicated white people are working hard to attain their goals. Subjected as they are to the severe repression of apartheid policy they are succeeding in sending their message to the outside world.

We in our turn must exert every influence at our disposal on the South African government to drop their apartheid policy.

Large Crowd Turns Out for Festival Speech in Toronto

Toronto. — It seems that when the Toronto Yritys Athletic Club want to arrange a successful affair at the Don Hall it must leave such arranging to the Yritys women. Such has been the case in the past and Sunday, Oct. 21 was no exception. On this day the girls decided to have a "kahviaiset" and have Henry Tarvainen who was the Toronto area delegate to the World Youth Festival in Helsinki give his report to the Toronto people.

It turned out to be a highly successful event. The downstairs "ravintola" was filled to overflow capacity and indeed Henry did not disappoint all these people who turned out to listen to what he had to say. Speaking in English, Henry gave us a very lucid and fascinating account of the Helsinki Festival. As Henry described the opening parade to the Olympic Stadium in very graphic fashion, we could see in our imagination the tremendous colour and excitement of 15,000 youth from 140 countries parading, singing and cheering into the stadium.

The week long festival was described equally vivdly. He spoke of the many meetings the Canadian delegation held with delegations from other countries where common problems of youth, peace and friendship were discussed, often into the small hours of morning. He spoke glowingly of the many cultural events he attended; of the Finnish women gymnasts; the Viennese choir; Cuban musicians; Russian ballet dancers.

He also showed and commented on the many colour slides he'd taken on his journey.

Following the speech and showing of the slides, two films were shown. "In the shadow of Hiroshima" which dealt with the aftermath of the dropping of the atomic bomb on Hiroshima in 1945, was a very moving film as was "No More War" which dealt with the many peace groups which have developed throughout the world in opposition to war and particularly the use of nuclear weapons.

Coming events at Don Hall include: "Maan Uumenissa" a drama which is being presented on Sunday, Oct. 28 4.00 P.M. Combined Finlandia Choir and orchestra concert which will be presented on Sunday, Nov. 11, 4.00 P.M.

— E. M.

Sallatunturit jäässä; -23 ast.

Rovaniemi. — Talvi kolkuttelee jo koillis-Lapin portteja. Niinpä Sallassa on mitattu yöllä maanpinnassa jo 23 aseen pakkanen. Kahden metrin korkeudella maasta näytti mittari 18,5 asteen pakkasta. Tämä on myöhäissyksyn kovin lukema Pohjois-Suomessa. Lumipeitteen vahvuus Sallassa on 9 senttiä. Posiolla pakane nön liikuskellut 18 asteen vaiheilla. Kuusamossa on mitattu 18.2 ja Taivalkoskella 15 sekä Pudasjärvellä 17 pakkasastetta. Koillispohjanmaalla on lumipeitteen vahvuus 5—10 senttiä.

"SIHTEERIN" NEUVO

Aloitteleva toimittaja vie kirjoituksensa toimitusssihteerille ja saadakseen juttunsa lopun tehokkaaksi, kysyy toimitussihteeriltä neuvoa:

"Katsohan tätä juttua. Siihen loppuun pitäisi panna vielä jotakin sopivaa."

Ilmeisesti muihin asioihin kiintynyt toimitussihteeri vastasi kirjoitukseen vilkaisematta:

"Pane siihen piste".

Surulla ja kaipauksella ilmoitamme, että rakkaimpamme

MATT KLEMOLA

otettiin pois luotamme. Hän oli syntynyt Ylihärmässä, Suomessa, toukokuun 27 pnä 1879, nukkui viimeiseen uneen Ladysmithin yleisessä sairaalassa syyskuun 7 pnä 1962. Viimeinen palvelus toimitettiin Yhdistyneestä kirkosta, josta saatettiin Ladysmithin hautausmaahan ystäväjoukon saattamana syyskuun 11 pnä 1962.

Lähinnä suremaan jäin minä, hänen vaimonsa Olga ja poikansa Matt sekä kaksi siskoa, mrs. John Mäki (Amanda), North Surrey, B. C. ja mrs. Hanna Mattila, Kirkland, Wash., USA ja 17 veljien ja sisarien lasta täällä ja Suomessa.

Hiljaa saapui noutaja lauha,
irrotti hellästi kahleet maan.
Siirsi Sun sinne, missä on rauha,
missä ei tuskia tunnetakaan.
Kesä meidät yhdisti,
kesä meidät eroitti. Vaimosi OLGA.

Loppui tuska, tuli rauha,
uni kaunis ikuinen.
Poikasi MATT.

KIITOS

Lausumme sydämelliset kiitokset kaikille naapureille, tuttaville ja sukulaisille, jotka tulitte kaukaa ottamaan osaa suruumme. Kiitos kukista, seppeleistä ja korteista. Kiitos kantajille ja emännille kahvitarjoilusta. Kiitos kaikille jotka tavalla tai toisella olivat apuna surussamme.

OLGA KLEMOLA
Ladysmith, B. C.

MATT KLEMOLA
Vancouver, B. C.

Port Arthurin kuulumisia

Port Arthur. — Tiistaina, lokakuun 30 pnä alkaen kello 8 illalla on täällä mielenkiintoinen puhetilaisuus. Tunnettu yhdysvaltalainen kirjailija ja luennoitsija, professori J. P. Morray, joka viimeksi on ollut luennoitsijana Kuubassa, Havannan yliopistossa ja tri James Endicott puhuvat kroatialaiseila haalilla, Pearl St. Canadan Rauhankongressin puheenjohtaja ja Maailman rauhanneuvoston varapuheenjohtaja Endicott on äskettäin palannut Euroopan matkaltaan ja esittää yhteenvedon Yhdistyneiden Kansojen ratkaistavaksi tulevasta aseistariisumisasiasta ja prof. P. Morray hänen kanssaan esittelee Amerikan kansojen linjan rauhan puolesta.

Jokaisen suomalaisen, joka auttavastikin ymmärtää englanninkieltä, tulisi pitää tämä Järvienpään rauhankomitean järjestämä tilaisuus mielessään.

* * *

John Raketti kuoli täällä viime perjantaina kello 9 illalla kun auto iski häneen ylittäessään Memorial Ave. Auton ajuri John Canjar pysäytti heti autonsa, mutta paikalle sattunut tri C. E. Baker julisti kuoleman tapahtuneen heti. Raketti oli syntynyt North Dakotassa ja oli 53 ikäinen. Jälkeensä jäi häneltä vaimo Freda, tytär Kathryn, äiti ja sisko Shaunavan Sask., kaksi veljeä Albertassa ja kaksi Yhdysvalloissa.

* * *

CNR:n päävirasto ilmoittaa tänne, että vähentyneen liikenteen vuoksi on päätetty väestön protesteista huolimatta poistaa kolmen päivän junankulku Port Arthurin—Rainy Riverin Winnipegin tieltä. Jäljellä olevat kolme kulkua viikossa sovitellaan piakkoin käytäntöön.

* * *

Suomesta saapuu tänne Keskiponjanmaan Maakuntakuoro. Vierailun päätilaisuus, konsertti, on lauantaina, marrask. 3 p. Lakeview korkeakoulun juhlasalissa, alkaen kello 8 illalla. Siihen on lippuja myytävänä useissa liikkeissä. Samana päivänä kello 12 päivällä esiintyy kuoro TV:ssa 15 minuutin ohjelmalla. — ATH

Siirtolaiset jättävät Australian tomut

Sydney. — Australian siirtolaissuunnitelma on välittömässä vaarassa joutua kokonaan raiteiltaan, sanoi Uuden Etelä-Walesin valtion asutusministeri Abram Landa äskettäin.

Hänen ilmoituksen mukaan viime vuonna melkein 10,000 siirtolaista palasi takaisin kotimaihinsa. Luku on 4,000 suurempi kuin vuonna 1960.

Landan ilmoituksen mukaan syynä tapahtumien kulkuun ovat epätyydyttävät asuntoolot. "On häpeäksi Australialle, että me tuotamme tänne perheitä ja heitämme heidät hallituksen asuntoloihin", jatkoi Landa. "Se herättää monissa eurooppalaisissa muistikuvia keskitysleireistä".

Tilatkaa Vapaus!

ONNITTELUMME
THE COLONIAL HOUSE HOTEL
Tulkaa ravintolan avajaisiin
KOHTUULLISET PERHEHINNAT HUONEILLA
409 George St.
Fort William Ontario

ONNITTELUNI 45-V. JUHLALLE!
AUG. SAARI
PARTURITUPA
529 Simpson St.
Fort William Ontario

ONNITTELUMME VAPAUS-LEHDELLE!
D. J. KELLY LIMITED
Ruokatarjoiluvälineitä vuokrataan häätilaisuuksiin ja illanviettoihin. Hotellien, ravintolain ja muitten tarjoilupaikkojen kalustoa.
Puhelimet:
MA 2-1952 ja MA 2-1841
408 Victoria Ave.
Fort William Ontario

CANADIAN PEACE RESEARCH INSTITUTE

Yllämainittu laitos on ollut toiminnassa vasta vähän aikaa. Sen perustaja on tri Norman Alcock. Elokuussa v. 1961 CPRI:n toimintaan liittyivät tri Brock Chisholm ja tri Hugh Keenleyside, sekä prof. Kenneth Boulding, piiska James Thomson jotka yhdessä suunnittelivat CPRI:n työohjelman.

CPRIn toimintaa on rahoitettu lahjoituksilla, joita syyskuun mennessä oli tullut $250,000. Laitoksella on kolme työsuunnitelmaa nyt menossa:

Päätössuunnitelmaa johtaa tri John Paul, sielutieteen professori Western yliopistolla ja hänen apulaisinaan toimivat sosiologian tri Jerome Laulicht ja sielutieteilijä John Partington. Ensimmäinen ja ehkä tärkein aste tutkinnoissa valmistuu marraskuussa ja siitä julkaistaan raportti silloin samaan aikaan.

Toisen suunnitelman johtajana toimii mr. Frank Griffiths, historioitsija ja kansainvälisten asioitten tuntija. Hän tutkii poliisivoimien alkulähdettä Canadassa, Britanniassa, Ranskassa ja Neuvostoliitossa. Näiden tutkimusten kautta toivotaan voivan kehittää ainehistoa jonka avulla voitaisiin pystyttää kansainvälinen poliisivoima maailmaan.

Kolmatta osaa hoitaa tri Hanna Newcombe. Hän hoitaa laitoksen kirjallisuusarkistoa. Tieteellisen rauhan aiheisen oppiainehiston kerääminen ja tutkiminen on hänen vastuullaan. Tähän mennessä näitä julkaisuja on 3,500 arkistossa.

CPRI on yhteistoiminnassa maailman tiedemiesten kanssa varsinkin Pugwash konferenssien kautta joihin CPRI:n perustajat osallistuivat hiljan Lontoossa.

Kansan mielipiteet ovat tervetulleita laitoksen toiminnasta. Kirjoittakaa osoitteella; CPRI, 341 Bloor St. W., Toronto 5, Ont.

TERVEHDYS 45-V. JUHLALLE!
OSCAR LEHTINEN
edustaa C. MAPLEDORAM AGENCIES LTD.
VALITAMME KIINTEIMISTÖJÄ YLI ONTARION
125 May St. South Fort William, Ont.

ONNITTELUMME 45-V. PÄIVÄN JOHDOSTA!
THUNDER BAY LUMBER CO.
(FORT WILLIAM) LTD.
Henkilökunnan omistama "Kuuluisa palveluksestaan" Henkilökunnan johtama
516 Simpson St. Fort William Puhelin MA 3-7469

HAUSKAA JUHLA-AIKAA ASIAKKAILLEMME!
PILKINGTON GLASS LIMITED
Lasia valmiina kaikkiin tarpeisiin
Puhelin MA 2-7701
910 Victoria Ave. Fort William, Ont.

Onnittelumme 45-vuotisjuhlalle!
Puhelin MA 3-6041
Chapples LIMITED
Fort William Ontario
DEPARTMENT STORES

ONNITTELUMME SUOMALAISTEN VAPAUS-LEHDELLE!
CITY LUMBER CO.
Kaikkea rakennusalaan kuuluvaa — kääntykää puoleemme
Puhelin MA 2-2821
200 S. Waterloo St. Fort William, Ont.

TERVEHDYKSEMME 45-VUOTIAALLE VAPAUS-LEHDELLE!
O'BRIEN AGENCY LIMITED
VAKUUTUKSIA — KIINTEISTÖJÄ MATKAILUTOIMISTO
KAKSI KONTTORIA PALVELUKSESSANNE
641 Simpson Street Puh. MA 2-1611
Toronto-Dominion Bank Building Puh. MA 3-3571
FORT WILLIAM, ONTARIO

TERVEHDYSEMME 45-VUOTISJUHLALLE!
DRESSWELL
CLEANERS-LAUNDRY
Lähettäkää talvivaatteenne pesua varten — Voimisteluvaatteet on puhdistettava talven varalta.
Värjäystä -- Räätälintyötä
TEEMME KAIKENLAISIA KORJAUKSIA
FORT WILLIAMISSA:
1101 Syndicate Ave. S. .... MA 3-6453
116½ Syndicate Ave. S. .... MA 3-9405
PORT ARTHURISSA:
207 S. Algoma Street Puhelin DI 4-5041
NIPIGONISSA JA RED ROCKISSA ASUVILLE MEILLÄ ON MOLEMMISSA PAIKOISSA KONTTORI

ONNITTELUMME 45-V. JUHLALLE!

THE BIG "M" BOWL

Memorial Avenue Port Arthur, Ontario

TARJOAA PARHAITA RUOKIA
KAHVILA — RUOKAILUHUONE

JOHNNY JA MARIO teidän isäntänne ja emäntänne.

Parhain onnittelumme 45-v. Vapaus-lehdelle!

DEWE AVENUE STORE

SUOMALAINEN SEKATAVARAKAUPPA

314 Dewe Ave. DI 4-3131 Port Arthur, Ont.

ONNITTELUMME
45-VUOTIAALLE VAPAUS-LEHDELLE!

LOWERYS LIMITED

**KONTTORIVARUSTEITA - PÖYTIÄ - TUOLEJA
KABINETTEJA, POSLIINI- JA MUITA
LAHJAESINEITÄ**

Puhelin DI 4-1521

30 S. Cumberland Street Port Arthur, Ontario

ONNITTELUMME
45-VUOTIAALLE VAPAUS-LEHDELLE!

S. J. HILL & SONS
LIMITED

International kuorma-autoja ja Allied Equipment, Freuhauf perävaunuja ja kuorma-autojen koreja, Volkswagen, Karman-Ghia, Porsche ja Rolls-Royce autoja — Firestone renkaita

MYYNTIÄ JA KORJAUSTA

Suomalainen myyjä kuin myöskin osien ja palveluksen alalla suomalainen teidän palveluksessanne.

PORT ARTHUR DI 5-5488 — GERALDTON Puhelin 612 — FORT WILLIAM MA 3-6457

Hoito Kulutusruokalan

TOVERILLINEN TERVEHDYS

CANADAN SUOMALAISEN TYÖVÄEN

VAPAUS-LEHDEN

45-VUOTISJUHLALLE!

Lausumme onnittelumme sen ansiokkaan raivaustyön johdosta, joka auttoi ruokalamme perustajia. Toivomme menestyksellistä ja pitkää ikää Canadan suomalaisten äänenkannattajalle!

HOITO RESTAURANT

314 BAY STREET PORT ARTHUR, ONT.

Viinakset menivät ehkä sivu suun mutta haalilta saa hyvän puolisen

South Porcupine. — Täällä pohjois-Ontariossa on menossa kovettu "muusien" jahtaaminen ja paljon on saatukin näitä isoja metsän otuksia. Lihojen säilytyspaikat alkavat olla täpötäynnä ja uusia pyydystyslupia otetaan edelleen. Kuulema sellaisetkin henkilöt ovat ottaneet luvan jotka eivät ole aikaisemmin "hunttailleet". Mutta kun se kuume kerran leviää, niin se tarttuu aivan terveisiin miehiin ja on sitkeä parannettavaksi.

Vime lauantaina täällä taas äänestettiin kovasti siitä, että laitetaanko tähän Eteläpäähän ja Schumacheriin ne nykyaikaiset viinan anniskelupaikat. Tähän asti täällä on koetettu pärjätä valtion viinapuodilla ja seitsemällä oluen tarjoilukapakalla, mutta tämä ei kuulema ole tarpeeksi ja siksi äänestys. Nyt kuitenkin kävi siten, että niukalla enemmistöllä tämä ajatus tuli kumottua, (jotkut kertoivat, että tullaan toimittamaan toinen äänten lasku. Saapa nähdä).

Muuten yksilöäänissä viinapuoli voitti, mutta Ontarion viinalaki on sellainen, että täytyy olla yli 60% ennen kuin se on laillinen ja siksi tämä kysymys taisi jäädä vielä tällä kertaa.

* * *

Mutta ensi sunnuntaina on tänne Eteläpään haalille järjestetty voimanpuoleiset laatikkopäivälliset. Ateria tullaan "puraisemaan" näiden lehtiemme tukemisen merkeissä. Kuten tiedetään Vapaus täyttää pikapuolin 45 vuotta ja se onkin sellainen taival jota kannattaa hiukan juhlia. Katsokaapas kun se on pysynyt nämä vuodet pystyssä meidän työläisten yhteisellä avulla, jolla toiminnalla se alkuunkin pystytetty. Mutta kunniakkaasti se on palvellut näitä Canadan suomalaisia. Ja paljon köyhemmiksi tuntisimme elämämme jos ei olisi Vapaus-lehteä. Siis ensi sunnuntaina kello 12 riennämme nauttimaan näistä Eteläpään emäntien mahtavista laatikkopäivällisistä. Tervetuloa!

KUOLON SAALISTA

Viime maanantaina saatettiin ikuiseen lepoon täkäläisestä Thomas-hautaantoimistosta paikkakunnallamme yli kolmekymmentä vuotta asunut kaivostyömies Eino Väisänen, joka kuoli lyhyen, mutta vaikean sairauden jälkeen tk. 19 p. paikallisessa sairaalassa.

Edesmennyt Väisänen oli syntynyt Lapinlahdella ja oli kuollessaan 58 v. ikäinen. Lähinnä jäi vainajaa kaipauksllа muistamaan hänen vaimonsa Anna täällä South Porcupinessa, 1 tytär, Mirjam, ja hänen miehensä North Bayssa sekä laaja tuttavapiiri useissa pohjoisen kylissä.

Vainajan läheisten omaisten ja tuttavien läsnäollessa ruumiin siunauksen toimitti pastori Frans Korila joka muistopuheessaan palauttaen mieleen vuosikymmenien takaista aikaa jolloin Eino Väisänen nuorukaisena saapui Canadaan, asettuen tänne asumaan, laittaen perheen ja kodin, joista meidän kaikkien on luovuttava kuolon kutsun saapuessa.

Kantajina palvelivat Lauri Järvi, Eeli Niemelä, John K. Mäki, Iivari Niemi, V. Petkevigius ja Emil Hankila.

Eino Väisänen tunnettiin rehtinä kansanmiehenä, joka pitkän kaivostyömiesuransa aikana kuului jatkuvasti lehtemme Vapauden lukijakuntaan. — H.

ONNITTELUMME
45-VUOTIAALLE
VAPAUS-lehdelle!

Peterson Electric Company Ltd.

Sähkötyöurakoitsijat ja välittäjät

Puhelin DI 4-2471

191 N. Cumberland St.

Juhlatervehdyksemme!

SUPERIOR MOTORS

PAUL TORMA, omistaja

Välittää kaikenlaisia ketjusahoja, gasoliinimoottoreita ja perämoottoreita.

Autojen korjausta ja kunnostusta

Puhelin DI 5-8524

127 S. Algoma Street
Port Arthur Ontario

Juhlaonnittelumme!

LAKEHEAD

TV centre

NÄKÖRADION MYYNTI- JA AMMATTITAITOINEN PALVELUS

Bay ja Algoma katujen kulmassa
Port Arthur Ontario

Suomalaista arkkitehtuuria Argentiinassa

Buenos Aires. — Suomalainen arkkitehtuurinäyttely avattiin lauantaina Buenos Airesin kansallisessa taidemuseossa.

Näyttelyn on järjestänyt Buenos Airesin yliopiston arkkitehtuurinen tiedekunta Suomen lähetystön ja kansallisen taidesäätiön avulla. Näyttelyssä esitellään suomalainen sauna.

Avajaisissa olivat läsnä Suomen Argentiinan-lähettiläs Soini Palasto, tri Hilmer Brommels Suomen arkkitehtiliitosta ja Buenos Airesin yliopiston rehtori Risieri Frondizi.

HENRYÄ KUULEMASSA

Toronto. — En lähde sitä arvelemaan vaikuttiko kaunis syksyinen sää, vai mielenkiinto kuulla synnyinmaan uutisia, mutta se on varmaa, että Don-haalin ravintolasali oli enemmän täynnä kuin mitä sinne tavallisella tunkemisella mahtui. Kauniisti katettu kahvipöytä, maukkaat leivokset ja kuuma kahvi, jota nuoret tytöt tarjoilivat teki hyvin kauppansa ja kolehtilautasessa näkyi vihreitä seteleitä pursuilevan yli reunojen. Tilaisuus oli Yrityksen järjestämä ja koko ohjelma suoritettiin englanninkielellä.

E. Männistö esitteli Henry Tarvaisen, joka oli lupautunut kertomaan meille havaintojaan Helsingissä vietetyistä koko maailman nuorisofestivaaleista joihin hän osallistui CSJ:n Toronton osaston valitsemana. Puoli tuntia kului hupaisesti kuunnellessa hänen sujuvaa kerrontaansa kuinka suuret ja mieleenpainuvat nämä juhlat todella olivat ja joissa maailman eri puolilta tulleet nuoret solmivat keskenään ystävyyssuhteita. Hän näytti myöskin festivaalin pienoislippua (pääliinan kokoista) joita hän sanoi juhlien aikana olleen kaikkialla. Esityksensä lopuksi hän toivoi esitettävän festivaaleja koskevia kysymyksiä luvaten niihin vastata ja tilaisuutta käytettiinkin sukeutuen vilkas keskustelu.

Tarvainen sanoi, että heidän keskensä, jotka Suomessa vierailivat, oli esitetty sellainen toivomus, että jos seuraaviin festivaaleihin lähetetään CSJ:n edustajia niin heille annettaisiin vuoden verran aikaa valmistaa jotakin Canadaa edustavaa ohjelmaa juhlissa esitettäväksi kuten soittoa, laulua tai tanssia.

Lopuksi hän kiitti Canadan Suomalaista Järjestöä tästä ainutlaatuisesta tilaisuudesta saadessaan osallistua Helsingissä pidettyihin Festivaaleihin sekä sanoi olleensa matkaansa kaikin puolin tyytyväinen. Hänen matkansahan oli suuntautunut muuallekin Eurooppaan ja koska vanhastaan tiedämme Henry Tarvaisella olevan myöskin terävän kynän niin toivottavasti saamme lukea joitakin hänen kirjoittamiaan matkakuvauksia lehdistämme. E. Männistön kiitettyä puhujaa saimme vielä nähdä matkalla otettuja värikkäitä varjokuvia.

Seurasi pieni seurustelutuokio kahvin juonnin ajaksi ja suurin osa yleisöstä siirtyi yläsaliin katsomaan elokuvia "Ei enää sotaa" sekä 'Hiroshima". Edellämainitussa nämme rauhanpuolustajien työskentelyä pysyvän rauhan saavuttamiseksi marssien ja puhuen. Ja jälkimmäinen jätti tuskin yhtään katsojaa kylmäksi nähdessään sen tuhon minkä yksi ainoa atomipommi oli aikaansaanut luonnossa ja ihmisten keskuudessa. Vielä asuu toivoton odotus monen pommitusuhrin ja heidän omaistensa silmissä. Koska loppuu heiltä tämä elävältä kuolleena oleminen johon ei ole löydetty parannusta. Filmi on kuin hätähuuto rauhan puolesta ja kuten siinä lopussa sanotaankin "etteivät Hiroshiman uhrit odota teiltä myötätuntoa vaan toimintaa, ettei koskaan enää tulisi toista Hiroshimaa". — LSP.

VÄHEMPIKIN RIITTÄÄ

Osa toimitukselle lähetetyistä kirjoituksista joutuu pakostakin odottamaan vuoroaan ja myöskin ne joutuvat joskus paperikoriin.

Kerran muuan toimittaja palautti erään naisen lähettämän pitkän käsikirjoituksen ja sai muutaman päivän kuluttua kiihtyneen kirjeen: "Viime viikolla palautitte takaisin juttuni. Tiedän varsin hyvin, ettette lukenut sitä, sillä ottaakseni tästä selvän olin liimannut yhteen sivut 15, 16 ja 17 ja juttu tuli takaisin nämä sivut yhäti kiinni toisissaan. Menettelette vilpillisesti hylätessänne jutut niitä lukematta."

Toimittaja puolestaan selitti vastauksessaan:

"Hyvä rouva! Kun minä aamiaispöydässä avaan munan, en minä suinkaan syö koko munaa todettuani sen pilaantuneeksi."

45-VUOTISEN VAPAUDEN TOIMINTAKAUDELTA

(Jatkoa sivulta 2)

työväenliike ja työväenlehdet, kuten lehtemme Vapaus, kiinnitti erikoishuomiota työläisten palkkatason korottamiseen, pikkufarmarien elinmahdollisuuksien turvaamiseen ja parantamiseen, sekä sosiaalisen huollon, kuten työttömyysvakuutuslain, vanhuudeneläkelain, sairausvakuutuslakien, työmaatapaturmalakien ja lapsilisälain parantamiseen.

Vähitellen saavutettiinkin, tosin kovien ponnistelujen avulla useita tärkeitä voittoja, jotka antavat myös kansalaisillemme, kuten canadalaisille yleensä paremmat elin mahdollisuudet ja luovat samalla pohjan sosiaalisen huollon edelleen parantamiseksi.

Kuten tiedämme, kaikessa tässä on Vapaus pyrkinyt parhaalla mandollisella tavalla auttamaan, ei vain lukijainsa ja yleensä knsalaistemme vaan loppukädessä koko kansakunnan parhaita etuja.

Ulkopoliittisen toiminnan leimaa-antavana piirteenä on Vapauden toimituspolitiikassa ollut toiminta kansainvälisen rauhan vakiinnuttamisen puolesta, ydinasekokeiden lopettamisen ja ydinaseitten hävittämisen, sekä yleisen ja täydellisen aseistariisunnan puolesta, sekä maamme itsemääräämisoikeuden säilyttämisen hyväksi.

Kaikessa tässä on Vapaus ollut lukijainsa ja yleensä edistysmielisten kansalaistemme toiveiden ja pyrkimysten tulkkina sekä yhteisenä puhemiehenä.

Vapaus ei ole vain kirjoittanut ja kirjoituksissaan puhunut näistä yleishyvää tarkoittavista suurista asioista, vaan se on samalla kertaa varannut, palstatilaa auliisti myöntäen, sadoille ja tuhansille lukijoille ja muille rauhanasian kannattajille tilaisuuden ilmaista kirjoitusten avulla omat mielipiteensä ja ehdotuksensa näistä asioista.

* * *

Perustaessaan 45 vuotta sitten Vapauden, täkäläiset maanmiehemme osoittivat suurta kaukonäköisyyttä. He oivalsivat kansalaistemme tarpeet ja tavoitteet, ja toimivat sen mukaisesti.

Vapauden hyväksi on tehty näiden vuosien aikana äärettömän paljon työtä ja annettu suuria uhreja mikä sellaisenaan osoittaa, että täkäläiset maanmiehemme haluavat edelleen ylläpitää itsenäisen ja kaikista sivullisista voimista vapaan sanomalehden, joka voi toimia — vaikkapa toisinaan virheitäkin tehden — juuri sellaisen ohjelman pohjalla, minkä lehden lukijat ja kannattajat itselleen omaksuvat.

Meillä kaikilla on todella syytä juhlia tänä 45-vuotispäivänä Vapauden perustajain ja lehtemme tuhansien kannattajain ja tukijain työn ja saavutusten johdosta.

Onnittelumme
VAPAUS-lehden
45-vuotisjuhlalle!

STAR WELDING

W. Vesterinen, omistaja

Tarpeen vaatiessa olen palveluksessanne

Kaikenlaista juotto- ja terästyötä

PUHELIN DI 4-3611

956 Red River Road
Port Arthur Ontario

ONNITTELUMME
Vapaus-lehden
45-V. JUHLALLE!

SAASTO'S MEN'S WEAR

Suomalainen miesten vaatetusliike

294 Bay St. Port Arthur
Puhelin DI 5-5012

635 Simpson Street
Fort William Ontario
Puhelin MA 2-2251

TERVEHDYKSEMME
45-VUOTIAALLE!
Onnittelumme juhlalle!

ANDREW McCORMACK

Insurance Limited

VAKUUTUSTOIMISTO

204 Arthur St., Port Arthur

PUHELIN DI 4-6686

Myy kaikenlaisia vakuutuksia, kuten palo-, henki-, tapaturma- ja autovakuutuksia luotettaviin yhtiöihin.

Parhainta menestystä suomalaisten Vapaus-lehdelle!

INTERNATIONAL TRANSIT LTD.

"PALVELEMME LUOTEIS-ONTARIOTA"

Lippu- ja muita tietoja varten soittakaa tai kirjoittakaa

269 Arthur Street DI 5-8231 Port Arthur, Ontario

Onnittelumme suomalaisten VAPAUS-lehdelle!

Laskin's Furniture & Appliances

Teidän WESTINGHOUSE-tuotteiden välittäjä

KAIKKEA HUONEKALUALAAN KUULUVAA

89 Cumberland Street Puhelin DI 4-8471 Port Arthur, Ont.

Onnittelumme 45-v. juhlalle!

KIISKILÄ SERVICE

PUHELIN DI 5-5263

John St. ja Empire Ave. Port Arthur, Ontario

KUNNOSTAMME AUTONNE TALVIAJOA VARTEN

Myymme ja välitämme tilaajille

McLAREN'S MOLLY-OIL

Parasta koneenvoiteluöljyä

Tervehdyksemme 45-vuotisjuhlalle!

CANADIAN NORTHERN HOTEL

BILL KAUZLARICH, omistaja ja liikkeenhoitaja

PUHELIN DI 5-5011

Bay ja Cumberland kulm. Port Arthur, Ontario

ONNITTELUMME
VAPAUS-LEHDEN 45-V. JUHLALLE!

GEORGE WARDROPE AGENCIES LTD.

21 ST. PAUL ST. — DI 5-7361

**KIINTEIMISTÖJÄ — LAINOJA
VAKUUTUKSIA**

SUOMALAISIA PALVELEE R. NISKANEN

Haarakonttori:
148 S. ALGOMA ST. DI 4-1128

RUDOLF E. HULKKO

ONNITTELUMME 45-VUOTIAALLE
VAPAUS-LEHDELLE!

WANSON LUMBER COMPANY LIMITED

SUOMALAINEN LIIKE

PUHELIN DI 5-6589

277 John Street Port Arthur, Ontario

"Kaikkea rakennusalaan kuuluvaa löydätte Wansonilta"

ONNITTELUMME VAPAUS-LEHDELLE
CANADAN SUOMALAISTEN ÄÄNENKANNATTAJALLE!

Tervehdimme sen synnyttäjää, Canadan Suomalaista Järjestöä, lukijoita, asiamiehiä ja -naisia sekä kaikkia avustajia!

Pidämme hyvin arvokkaana sen työväen valistustyön, minkä Vapaus avustajineen on suorittanut 45 vuoden ajalla Canadan suomalaisten keskuudessa!

Vaalikaamme lehden arvokkaita perinteitä ja toimikaamme Canadan Suomalaisten yhtenäisyyden lujittamiseksi rauhan ja hyvinvoinnin puolesta!

KUTSUMME KAIKKIA SUOMALAISIA

VAPAUDEN 45-VUOTISJUHLAAN

**sunnuntaina, marraskuun 11 pnä, kello 8 illalla
Finnish haalilla, 316 Bay St., Port Arthur, Ont.**

Kansalaisemme, tilaa itsellesi VAPAUS, liity sen vakituiseen lukijakuntaan

CSJ:n PORT ARTHURIN OSASTO

JOHTOKUNTA — VALISTUSKOMITEA — NÄYTELMÄ- ja HUVITOIMIKUNTA

**Sekakuoro KAIKU — Aikamme naiset - kerho
V.- ja u.-seura ISKU**

TERVEHDYKSENI 45-VUOTISJUHLALLE!

GEORGE'S PAINTING

**Ottaa vastaan kaikkea maalausalaan kuuluvaa työtä
Myös öljymaalauksia ja (Mural) seinämaalauksia**

Puhelimet: päivisin DI 5-5012 — iltaisin DI 5-8625

94 Alberta Street Port Arthur, Ontario

PARHAIN ONNITTELUMME 45-VUOTIAALLE

VAPAUS-*lehdelle*

Työväen osuustoiminnan julkisuusvälineenä ja uranuurtajana kiitämme Vapaus-lehteä yhteistoiminnasta osuusliikkeemme perustajien ja rakentajien kanssa.

Toivomme läheisen yhteistoiminnan jatkuvan yhteiskunnallisen edistyksen ja maailman rauhan turvaamisen puolesta!

PARHAINTA MENESTYSTÄ 45-VUOTIAALLE!

INTERNATIONAL CO-OP STORES LIMITED

176 S. ALGOMA STREET PORT ARTHUR, ONTARIO

Sivumyymälät: Fort William — Geraldton — Kaministiquia

TERVEHDYS
45-V. JUHLALLE!
SMEREKA'S JEWELLERY
EXPERTIT KELLON KORJAUKSESSA
Valtuutettu Longine, Zenith, Cyma ja Le Coutre-kellojen välittäjä.
Puhelin DI 4-1722
53A Cumberland St.
Port Arthur Ontario

ONNITTELUMME
45-V. PÄIVÄN JOHDOSTA!
LANGEN GLASS SERVICE
461 John Street
Port Arthur Ontario
Auton laseja, ikkunalaseja ja kaikenlaista muuta läsityötä
PUHELIN DI 5-6424

ONNITTELUMME 45-VUOTISJUHLALLE!
VENDOME HOUSE
LIIKKEENJOHTO JA PALVELUSKUNTA
127 S. Cumberland Street Port Arthur, Ontario
¡TULKAA MEILLE — HUONEITA VUOKRATAAN HALVALLA
HYVÄ PALVELUS

JUHLATERVEHDYKSEMME!
MATSON'S HARDWARE
High St. ja Oliver Rd. kulmassa Puh. DI 5-9428
MEILLÄ PUHUTAAN SUOMEA
PITTSBURGH MAALEJA

ONNITTELUMME 45-V. JUHLALLE!
BAY FISH MARKET
SUOMALAINEN KALAKAUPPA
289 Bay Street Puhelin DI 4-2832 Port Arthur, Ontario
Punaista lohta — tuoreena sekä suolattuna, savustettuja kaloja, kaikkia lajeja paikkakunnan kalaa sekä merikalaa.
Norjalaisia ja islantilaisia rasvasillejä

HAUSKAA JUHLA-AIKAA KAIKILLE!
CLIFF'S ESSO SERVICE
Korjaustyötä — Sytyttäjä- ja jarruekspertit
Puhelin DI 4-6342
Oliver Rd.—High St. kulm. Port Arthur, Ontario

ONNITTELUMME 45-VUOTISJUHLALLE!
AARNIO'S RESTAURANT
310 Bay Street, Port Arthur, Ontario
Erikoisuutenamme maukkaat kyljys- ja pihvipaistit
Kahvia ja voileipiä — Avoinna joka päivä 6—12

PARHAIN ONNITTELUMME 45-v. VAPAUS-lehdelle!
JOHN'S SHOE REPAIR SHOP
KENKÄKORJAAMO
37 Centre Street Port Arthur, Ont.

ONNITTELUMME 45-VUOTIAALLE!
LAURI'S MEN'S WEAR
SUOMALAINEN MIESTEN VAATETUSLIIKE
Kaikki on laatutavaraa! Tulkaa katsomaan!
266 Bay St. Puhelin DI 4-3743 Port Arthur, Ontario

ONNITTELUMME
VAPAUS-LEHDEN 45-V. JUHLALLE!
SUOMALAINEN RAKENNUSTARVIKELIIKE
BILTRITE SUPPLY LIMITED
Puhelin DI 4-8428 8:sas Avenue, Intercity
(Poikkikatu Memorial Avenuelta länteen)
Rakentakaa hyvin Biltriten tuotteilla!
KAIKKI RAKENNUSTARPEET TAATAAN
Neuvoja vapaasti rakennusasioissa — Meillä on kykenevä ja huolellinen työkunta aina palvelemassa.

ONNITTELUMME
VAPAUS-LEHDELLE!
ROYALTON HOTEL
OMISTAJA JA PALVELUSKUNTA
PUHELIN DI 5-8642
248 BAY STREET PORT ARTHUR, ONT.

ONNITTELUMME 45-VUOTIAALLE!
HAUSKAA JUHLA-AIKAA SUOMALAISILLE ASIAKKAILLEMME!
F. GUZZI SERVICE
KORJAUSTA — VIRITYSTÄ — HITSAUSTA — AUTON OSIA
Täydellinen nurmenleikkuukoneiden korjauspalvelu
Puhelimet: DI 4-1113 ja DI 4-4612
289 Fort William Road Port Arthur, Ontario

PARHAAT ONNITTELUMME 45-V. JUHLALLE!
SALONEN'S ESSO SERVICE
120-128 S. ALGOMA ST. PUHELIN DI 4-0287 PORT ARTHUR, ONTARIO
PANEMME AUTONNE TALVIKUNTOON
AUTOJEN VOITELU- JA HUOLTOTYÖT TEEMME HUOLELLA!

Bonn suurentaa sukellusveneitään

Bonn. — Länsi-Saksa tulee rakentamaan enemmän ja suurempia sukellusveneitä lähivuosien aikana, Länsi-Saksan puolustusministeriön edustaja sanoi Bonnissa.

Edustaja antoi tämän ilmoituksen sen jälkeen kun Lontoosta tiedoitettiin Länsi-Euroopan liiton neuvoston muuttaneen liittoutuneiden korkeimman johdon suosituksesta Brysselin sopimuksen määräys. Muutoksen mukaan voi Länsi-Saksa nyt rakentaa 450 tonnin sukellusveneitä tähän astisen 350 tonnin sijasta.

HUVITTI

— Oletko tyytyväinen tekemääni rotanloukkuun?

— Kyllä. Tänä aamuna makasi sen edessä kaksi suurta rottaa. Ne olivat nauraneet itsensä kuoliaaksi.

JUHLATERVEHDYS!
PETER TONGE MEAT MARKET
Tuoretta, suolattua ja savustettua lihaa — munia ja voita sekä kalaa ja siipikarjaa
Dial DI 5-7375 tai DI 5-7376
Kysykää suomalaisia myyjiä
80 S. Cumberland Street
Port Arthur Ontario

Juhlaonnittelumme!
KEN'S CAFE
Hyvä palvelu • Maukkaat ateriat
"Lunches" alhaisin hinnoin milloin tahansa ulos vietäväksi.
Avoinna 6 ap.—12 yöllä paitsi sunnunt. 10 ap.—7 ill.
Puhelin DI 4-6341
South Court St., Port Arthur, Ont.

Tervehdys 45-v. juhlalle!
MARIANNA
Ladies' & Children's Wear
SUOMALAINEN NAISTEN JA LASTEN PUKIMO
Puhelin DI 4-5622
302 Bay Street
Port Arthur Ontario
Hyvä valikoima syysleninkejä ja lasten vaatteita

JUHLATERVEHDYS!
Magnuson & Blunt
(ENTINEN ALSCO)
OVIA JA IKKUNOITA
MacDonald ja Whitemaaleja
Puh. DI 4-0569
174 S. Algoma St.
Port Arthur Ontario

ONNITTELUMME
45-VUOTIAALLE VAPAUS-LEHDELLE!
KIVELÄ BAKERY
PUHELIN DI 5-6233
111 Secord Street
Aino ja Matti Nyström

MATT'S BAKERY
PUHELIN DI 4-7172
305 Bay St.
Port Arthur Ontario
SAATAVANA MAUKKAIMMAT LEIVOKSET, KOVALEIPÄ JA KORPUT
HYVÄ RUISLEIPÄ

VAPAUDEN 45. PÄIVÄNÄ

Kirj. Aku Päiviö

Sellainen on Vapaus ollut
ja ollut niin kauan —
ikkuna muuhun maailmaan,
ja vieläpä ikkuna itseemme,
oman järkemme komeroon.

Sellainen on Vapaus ollut.
Se on näyttänyt senkin,
minkä peittivät ikkunat toiset,
tai näyttivät kieroon.

Sen kautta on katsella saatu kahteen,
kahteen niin rinnakkaiseen ja valtaisaan,
niin outoon ja tuttuun maailmaan —
mitä on ylhäällä tuolla,
mitä on alhaalla täällä
ja mitä on välillä siinä.

Vapaus on ollut kulttuuri-ikkuna myös, —
ikkuna yhä laajenevaan,
sivistyksen, edistyksen maailmaan,
missä silmäimme eteen aukee
uutena elämä suuri
uusi maailma, mahdollinen
jota kohden ihminen käy.

Se on näyttänyt sulkuja,
se on viitoittanut teitä sinne,
missä poissa ovat ne murheet,
ne vaivat ja kahleet ja muut,
mitkä nyt painavat vielä.
Missä järkevä, tunteva ihminen,
nykyaikaisen kulttuurin asein,
voi elää täysinäistä elämää.
Se on valaissut, rohkaissut, innostanut,
käsikädessä käymään sinne,
sitä maailmaa, sitä tulevaisuutta kohti.

Sen on ikkunamme tehnyt ja siispä tänään
sen kunniakkaana vuosipäivänä,
sen tuhannet ystävät voivat
täydellä syyllä huudahtaa:
Eläköön Vapaus.
Eläköön ikkunamme,
jota yhäti tarvitaan katsellessa maailmaan
ja erityisesti juuri nyt.
Avartakaamme sen aloja,
tehkäämme siitä tekijä vahva.
Tuokaamme sen eteen ne tuhannet,
jotka vielä syrjässä ovat,
ja he näkevät pian ja kiittävät siitä.

Yhteistoiminnalla on saatu se,
mitä meillä nyt on.
Yhteistoiminnalla myös saadaan se,
mihin päämäärämme tähtää.

(Kirjoitettu Vapauden 30-vuotispäiväksi 1947).

NL JA USA SÄHKÖVOIMAKILPAILUSSA

New York. — Neuvostoliitto on nopeasti saavuttamassa USAn kilpailussa sähkövoiman alalla, toteaa äskettäin Neuvostoliitossa vieraillut USAn sähkövoimakomission jäsen Howard Morgan. Kongressin pöytäkirjassa julkaistussa puheessa Morgan korostaa, että tarkan tutkimuksen jälkeen hän tuli johtopäätökseen, että venäläiset ovat saavuttamassa USAn pelottavalla nopeudella.

Tästä huolimatta Morgan kannattaa tällaista kilpailua, koska se hänen sanojensa mukaan voi parantaa sekä amerikkalaisten että venäläisten elinehtoja. Morgan varoittaa amerikkalaisia aliarvioimasta Neuvostoliiton mahdollisuuksia ja pyrkimyksiä.

— Meidän on muistettava, että että olemme tekemisissä niiden samojen venäläisten kanssa, joita asiantuntijamme ovat aikanaan puhuneet, että heillä ei ole riittävän kehittynyttä teollisuutta nykyaikaiseen sodankäyntiin. Meille sanottiin ja me uskoimme siihen, että atomin salaisuudet eivät ole heidän saavutettavissaan. Meille sanottiin, että vaikkapa he saavuttaisivatkin nämä salaisuudet, he tarvitsevat vähintään viisitoista vuotta luodakseen jättiläistuotantokompleksin ja pystyäkseen valmistamaan tavallisen atomipommin, ja uskoimme tähän. Vetypommin suhteen venäläiset tarvitsevat vähintäin kymmenen vuotta, sanottiin. Olemmeko unohtaneet, miten lokakuussa 1957 seurasimme kotiemme pihoilla hämmästyneinä heidän ensimmäisen sputnikinsa lentoa kysyy Morgan.

Morgan korostaa, että USA voi hyvinkin hävitä sähkövoimatuotannon kilpailun, ellei se nopeuta vauhtia.

VAIKEA KÄÄNNÖSTYÖ

Kerran lehden toimittaja antoi ulkomaantoimittajalleen kirjeen, joka pitkällisen tutkimuksen jälkeen todettiin saksankieliseksi. Toimittaja ryhtyi käännöstyöhön ja lopulta onnistuikin siinä, mutta kirjeen ylälaidassa ollut kirjoitus jäi häneltä kuitenkin selvittämättä. Hän vei kuitenkin käännöksensä takaisin valittaen samalla, ettei saanut ko. kohtaa käännetyksi. Tällöin toimittaja sanoi:

"Eihän sitä tarvinutkaan kääntää. Minähän siihen vain kirjoitin, että koeta saada tästä kirjeestä selvää!"

TERVEHDYKSEMME
45-V. JUHLALLE!
IRON RANGE BUS LINES LTD.
Puhelin DI 5-7378
321 John Street
Port Arthur Ontario

Juhlaonnittelumme!
DELMAR'S
LADIES' WEAR
Naisten ja lasten vaatteita
Puhelin DI 5-8242
209 Arthur St., Port Arthur, Ont.

Juhlaonnittelumme!
Marshall Wells Retail Store
Puhelin DI 4-7541
27 S. Cumberland St.
Port Arthur Ontario

Juhlaonnittelumme!
ABBOTT'S Shell Service
PIDAMME AUTONNE TALVIKUNNOSSA
807 Red River Rd.
(Clarktonin kulmassa)
Port Arthur Ontario

DDR:ltä vastalause Yhdysvalloille

Berliini. — DDR:n hallitus on lähettänyt USA:n Prahan lähetystön välityksellä Yhdysvaltain hallitukselle nootin. Siinä tähdennetään USA:n hallituksen vastuuta niistä teoista, joihin amerikkalainen radio- ja televisioyhtymä National Broadcasting Company (NBC) on Berliinin rajalla syyllistynyt. Nootissa vaaditaan USA:n hallitusta asettamaan rajaprovokaatioon syyllistyneet henkilöt juridiseen vastuuseen sekä takeita siitä, ettei mainitunlainen menettely enää vastaisuudessa toistu.

Kuten julkisuudessa on kerrottu osallistui NBC Länsi-Berliinistä muurin alitse Itä-Berliinin puoleille rakennetun agenttitunnelin rahoittamiseen ja filmaamiseen. "Ei ole epäilystäkään siitä, ettei NBCn vaarallinen toiminta olisi tapahtunut Länsi-Berliinissä olevien USA:n viranomaisten tieten. Tapaus on tavaton loukkaus DDR:n alueellista koskemattomuutta vastaan ja niinpä DDR:n hallitus toteaakin, että USA:n hallitus kantaa täyden vastuun NBC:n rikollisesta menettelystä", sanotaan nootissa.

ANTELIAS SKOTTI

— Kaikki mitä jätän jälkeeni, luovutan orpokodille, kirjoitti eräs skotti jälkisäädökseensä:

Häneltä "jäi" kuusi alaikäistä lasta.

Tervehdys 45-v. juhlalle!
ELIZABETH DRESS SHOP
Syysvarasto naisten asusteita löydätte edullisimmin meiltä
Kaikka laatutavaraa, tyylikkäät mallit ja kohtuulliset hinnat.
Puhelin DI 4-8771
290 Bay Street
Port Arthur Ontario

Juhlatervehdyksemme!
Don-Wayne Shoes
WAINÖ W. LAAKSO, omistaja
"JALKINEITA KOKO PERHEELLE"
Dial DI 4-3651
14 S. Cumberland Street
Port Arthur Ontario
112 S. Syndicate Avenue
Fort William Ontario

Juhlatervehdyksemme!
R. C. ADDISON
VAKUUTUKSIA JA KIINTEIMISTÖJÄ
Puhelin DI 5-9251
11 St. Paul St.
Port Arthur Ontario

JUHLATERVEHDYS!
TOURTELLOT Hardware Co. Ltd.
Kaikkea rauta-alaan kuuluvaa
Puhelin DI 5-7381
235 Arthur Street
Port Arthur Ontario

Juhlaonnittelumme!
L. H. AHO
JEWELLERY
Rolex, Elgin ja Bulova kelloja
315 Bay Street
Port Arthur Ontario

JUHLAONNITTELUMME!
NORTHLAND HARDWARE
KAIKENLAISTA RAUTAKAUPPA-ALAAN KUULUVAA
Puh. DI 3-6121 Puh. MA 3-0135
313 Grenville Ave. 2638 Victoria Ave.
Port Arthur, Ont. Fort William, Ont.

PARHAINTA MENESTYSTÄ 45-V. JUHLALLE!
TWIN CITIES OFFICE MACHINES
(ROYAL KIRJOITUSKONEIDEN VÄLITTÄJÄT)
263 Lincoln St. Puhelin 5-5214 Port Arthur, Ontario

TERVEHDYS 45-VUOTISJUHLALLE!
NORTH END STEAMBATH
SUOMALAINEN SAUNA — REINO LAINE, omistaja
310 N. Court St. Puhelin DI 5-6422 Port Arthur, Ont.
Avoinna: Keskiviikkona, torstaina, perjantaina klo 4:30—10 illalla, Lauantaina kello 2—11 illalla.

ONNITTELUMME 45-V. JUHLALLE!
SUOMALAINEN SÄHKÖLIIKE
ENO'S ELECTRICAL SERVICE
Omist. JOHN LUOMA
Westinghouse-tuotteiden myynti ja huolto. — Myös kaikkia muita sähkövälineitä. — Sähköalan korjauksia.
Puh. DI 5-8212. Myymälä: 231 Bay St., Port Arthur, Ont.

TERVEHDYKSEMME 45-VUOTISJUHLALLE!
MERRIFIELD AND HERITAGE
PLUMBING & HEATING
ÖLJY- JA KAASUPOLTTIMOITA — PUTKI- JA VESIJOHTOLIIKE — SULKEUDUMME PALVELUKSEENNE
Puhelimet: Päivällä DI 5-8411 — Illalla DI 4-3238
555 N. Cumberland St. Port Arthur, Ontario

Onnittelumme 45-vuotiaalle Vapaus-lehdelle — osuustoiminnan uranuurtajalle!
Thunder Bay Co-Op Dairy Limited
PORT ARTHUR, ONTARIO
Soittakaa DI 5-7383, niin tilauksenne tuodaan kotiinne!
"YHTENÄISYYS ON VOIMAA"

ONNITTELUMME 45-VUOTISJUHLALLE!
CREST HOTEL
J. P. PETRICK — W. WIEJAK, omistajat
Port Arthurin nykyisin ja uusin hotelli
Uuudenaikaisimmin kalustetut huoneet — Matot yli lattian
Ravintola, jossa on erinomaiset ateriat
PUHELIN DI 5-1244
Red River Road — Highway 17A — Port Arthur, Ont.
HYVÄ PYSÄKÖIMISPAIKKA YMPÄRILLÄ

ONNITTELUMME 45-VUOTISJUHLALLE!
Violet Florist
Suomalainen kukkakauppa
Kukkia kaikkiin tilaisuuksiin!
Puhelin DI 5-7931
170 S. Algoma St.
Keskus-Kahvila
Hyvää kahvia ja maukkaita aterioita
Puhelin DI 4-9713
168 S. Algoma St.
PORT ARTHUR, ONTARIO

JUHLATERVEHDYKSEMME!
RED RIVER SERVICE
RADIO & TV TUNE-UP SPESIALISTIT
570 Red River Road Port Arthur, Ontario

TERVEHDYKSEMME 45-V. JUHLALLE!
DON'S TEXACO SERVICE
ERIKOISALAMME KONEIDEN KUNNOSTAMINEN JA PYÖRIEN SUUNTAUS
Kaikenlaisia AUTOJA JA TROKEJA KORJATAAN
273 Shuniah St. Puhelin DI 4-1638 Port Arthur, Ont.

PARHAIN TERVEHDYS 45-V. JUHLALLE!
NÄRVÄSEN SAUNA
STELLA KOSTNER, omistaja
AINOA KIUASSAUNA KAUPUNGISSA
Auki torstaina, perjantaina ja lauantaina kello 12—10 illalla
218 Secord Street Puhelin DI 5-9948 Port Arthur, Ont.

Parhain onnittelumme 45-vuotiaalle Canadan suomalaisten äänenkannattajalle!
Lausumme tunnustuksemme Vapaudelle, osuustoiminnan uranuurtajana!
Farmers Mercantile Association
KAUPAT: NOLALU - SOUTH GILLIES - DEVON

HAUSKAA JUHLA-AIKAA SUOMALAISILLE ASIAKKAILLEMME!
UNIVERSAL AUTO PARTS
Käytettyjä osia kaikenlaisiin autoihin ja trokeihin jne.
406 Fort William Rd. Puhelin DI 5-5631 Port Arthur, Ontario

SUDBURY JA YMPÄRISTÖ

MUISTILISTA

"Vapauden vartijat"-näytelmän harjoitukset Finnish-haalilla perjantaina klo 7.30 illalla.

"Vapauden vartijat"-näytelmän esitys Finnish-haalilla sunnuntaina, lokakuun 28 pnä kello 2 ip.

Hauska bingotilaisuus Finnish-haalilla torstaina, marraskuun 1 pnä kello 7.30 illalla.

Vapauden 45-vuotisjuhla Finnish-haalilla sunnuntaina, marraskuun 4 pnä kello 7 illalla. Katsokaa ohjelmistoa ilmoituksesta.

Työn Puiston mainio sauna on avoinna lauantaisin, sunnuntaisin ja keskiviikkoisin kello 1—11 ip.

Orkesterin harjoitukset Finnish-haalilla maanantaisin kello 7 illalla.

Voimisteluharjoitukset Finnish-haalilla tänään torstaina; lapset kello 6.15, naiset kello 7 ja tytöt kello 8 ill.

Suomenkielen koulu Finnish-haalilla tänään, torstaina, kello 5.30. Lähettäkää lapset äidinkieltä oppimaan.

Työn Puiston huoltokomitean kokous pidetään Työn Puistossa tiistaina, lokakuun 30 päivänä kello 7.30 illalla.

Majavajärvellä "syömätalkoot"

Beaver Lakella on jälleen syömätalkoot sunnuntaina, lokakuun 28 päivänä.

Naisten kerho tarjoilee silloin puoliseksi kalkkunaa, lihapullia ja maukkaita laatikoita.

Myös on tarjolla käsin tehtyjä sukkia, kaisnoja ja muita tarvikkeita. Tarjoilu alkaa kello 12 päivällä.

Tervetuloa. — Naisten Kerho.

Naamiaiset Wanupissa

Wanupin suomalaisella haalilla on hauskat "Halloween" naamiaiset lauantaina, lokakuun 27 päivänä, alkaen kello 8.30 illalla. Soittaa Niilo Baston yhtye. Parhaiten naamioidut palkitaan.

Tervetuloa. — Paul.

TILATKAA VAPAUS!

Vapauden vartijat Finnish haalilla sunnuntaina, 28 pnä

Viime keväänä suurta huomiota osakseen saanut mielenkiintoinen, jännitävä ja samalla ajattelun aihettakin antava näytelmä "Vapauden vartijat" esitetään Finnish haalilla sunnuntaina, lokakuun 28 päivänä kello 2 ip.

Kun on todennäköistä, ettei tätä hienoa näytelmää esitetä enää kolmatta kertaa, niin tämä on sellainen tilaisuus, jota ei näytelmätaiteen harrastajien ja ystävien pitäisi sivuuttaa. Tervetuloa siis läheltä ja kaukaa tätä harvinaista näytelmää katsomaan.

Kaivosmiehet valitsivat eilen 598n johtokunnan

MM-union osasto No. 598 jäsenet valitsivat itselleen eilen uuden johtokunnan. Äänestys suoritettiin Ontarion työsuhdelautakunnan valvonnan alaisuudessa ja johtokunnan vaaleihin osallistuu vielä vahvistamattomien ennakkotietojen mukaan valtavan suuri enemmistö Incon ja Falconbridgen työläisistä, mikä viittaa siihen, että kaivosmiehet ja sulattotyöläiset pitävät edelleenkin M-M union omana unionaan ja teräsunion sivuseikkana.

Näissä MM-union osaston 598 ehdokkaina oli vastatusten kaksi vaalilistaa, v.t. johtokunnan nykyisen presidentti Tom Taylorin vaalilista, mikä puolustaa loppuun saakka Mine Milliä reittaajia vastaan. Sitä vastassa oli teräsunion reittausta taktillisesti tukeneen, mutta kuitenkin omien tiedoituksiensa mukaan teräsuniosta erillään pysyneen Don Gillisin johtama oikeistosiiven vaalilista.

Nyt suoritettu johtokunnan äänestystulos — missä ei kenenkään nimiä voitu väärentää kuten esim. reittaajien union jäsenkortteihin — antaa mielenkiintoisen kuvan siitä, kuinka suuri prosenttimäärä Incon ja Falconbridgen työläisistä pitää itseään Mine-Millin jäsenenä ja kuinka suuri heistä tuomitsee sen myötäilyn mitä mr. Gillis on kumppaneineen reittaajia kohtaan esittänyt, selitti eräs kansalaisemme, joka on työskennellyt vuosikymmeniä Incon palveluksessa ja osallistunut alusta pitäen nikkeliteollisuuden työläisten ammattiyhdistysrientoihin.

Eilen suoritettun äänestyksen tulosten laskuun ryhdyttiin tänään, ja lopullisia vaalituloksia saataneen ainakin iltaan mennessä.

Rauhan vaatimus myös Sudburyssa pres. Kennedylle

"Estäkää ydinasesodan syttyminen saarron peruuttamisen avulla — Atomisota ei saa alkaa", sanotaan Canadan Kommunistisen puolueen Sudburyn klubin sähkeessä, joka lähetettiin keskiviikkona Yhdysvaltain presidentti Kennedylle. "Me vaadimme että teidän hallituksenne lopettaa räikeän ja provosoimattoman painostuksensa ydinasesodan aloittamiseksi. . . . Kommunistisen puolueen Sudburyn klubin jäsenet ovat sitä mieltä, että teidän hallituksenne on vastuussa niistä vakavista seuraamuksista mitä USAn hyökkäystoimenpiteet aiheuttavat . . . Pitäkää kätenne irti Kuubasta."

Canadan pääministeri Diefenbakerille lähetetyssä kirjeessä Sudburyn kommunistit sanovat:

". . . Käyttäkää korkeata virkaanne YK:ssa ydinsotaan johtavan kampanjan pysäyttämiseksi vaatimalla merisaarron lopettamista ja Yhdysvaltain ehkä Kuubaa vastaan suunnitteleman hyökkäyksen ehkäisemistä . . ."

Laiton "iloliemi" tuli melko kalliiksi

37-vuotias Maurice Landry sai laittoman väkijuoman välittämisestä tiistaina $500.00 sakon kuluineen. Tuomion langetti poliisituomari W. F. Woodliffe. Landry tunnusti syyllisyytensä. Häneltä takavarikoitiin myös $500 arvosta (44 gallonaa) "ilolientä". Landry menetti valtiolle myös viinan kuljetuksessa käytetyn auton, jonka arvo on $500.

Syksyn viima ja hyy tuli myös Sudburyyn

Yhdessä muiden pohjolan asukkaiden kanssa sudburylaiset ovat saaneet nauttia koko lokakuun mitä ihanimmasta "intiaanin kesäsätä". Aurinko on paistanut niin pahoille solanlietsojille kuin meille rauhanpuolustajillekin ja öisinkin on lämpömittarin elohopea osoittanut runsaasti lämpöasteita. Kukat ovat kukkineet, nurmet vihoinneet ja lapset leikkineet kuivilla kaduilla.

Mutta kaikki loppuu aikanaan. Viime tiistaina saatiin ensi makua siitä miltä tuntuvat syksyn myrskyt ja pakkaset. Aamupäivä oli vielä kaunis ja suhteellisen lämmin. Mutta tiistaina iltapäivällä laski elohopea nopeasti kuin aina neljänkymmenenkin mailin tuntinopeudella puhaltanut pohjoistuuli ryöpytti ensi lumen Sudburyn kaduille. Ei lunta paljoa tullut, mutta kuitenkin oli maa hieman harmaana keskiviikkoaamuna. jolloin lämpömittari osoitti 25 astetta yläpuolella (F) tarkoittaen seitsemää pakkasastetta.

Niin taisi loppua kaunis satu tämänsyksyisestä intiaanin kesäsätä.

Neuvostoliitto antoi lausuntonsa Kuubasta

(Jatkoa 1. sivulta)

antanut edustajalleen Yhdistyneissä Kansakunnissa ohjeen herättää viipymättä kysymyksen turvallisuusneuvoston koollekutsumisesta keskustellakseen kysymyksestä: "Yhdistyneiden Kansakuntien peruskirjan loukkaamisesta ja Amerikan Yhdysvaltain rauhalle aikaansaamasta uhkasta."

Neuvostoliitto kehoittaa kaikkia hallituksia ja kansoja kohottamaan äänensä protestiksi Yhdysvaltain Kuubaan ja muihin maidin nähden ryhtymien hyökkäystoimenpiteiden johdosta ,tuomitsemaan päättäväisesti nämä toimenpiteet ja nostattamaan esteen sen tielle, että Yhdysvallat aloittaisi ydinasesodan.

Neuvostoliiton hallitus tulee tekemään kaikkensa torjuakseen Yhdysvaltain imperialistipiirien hyökkäysaikeet, turvatakseen ja lujittaakseen maailmanrauhan.

Neuvostoliiton hallitus ilmaisee vakaan vakaumuksensa ,että Neuvostoliiton kansa tulee tehostamaan yrityksiään neuvostoliittolaisen kotimaan taloudellisen ja puolustuskyvyn voimistuttamiseksi. Neuvostoliiton hallitus ryhtyy kaikkiin tarpeellisiin toimenpiteisiin estääkseen meidän maamme joutumasta yllätetyksi ja tehdäkseen mahdolliseksi sen, että se voi tarjota vastuksen hyökkääjälle.

EUROOPAN PISIN ÖLJYJOHTO RAKENTEILLA

Itä-Euroopan maiden "öljylähde" aukenee aikanaan Neuvostoliitossa. Suunnitellan nimittäin Uralilta Berliinin tienoille johtavan öljyjohdon rakentamista, kts. karttaa. Hankkeen ensimmäinen osa onkin jo toteutettu ja Bratislavassa oleva "Slovnaft"-yhtiö on jo vastaanottanut ensimmäisen neuvostoliittolaisten öljyerän. Jättiläismäisen öljyjohdon rakentamista jatketaan ja lopullisena tarkoituksena on Tshekkoslovakian lisäksi yhdistää myöskin Puola, Itä-Saksa ja Unkari tähän Venäjän "öljyhanaan". K.o. öljyjohtoon liittyy suuria suunnitelmia ja kun sen kahden vuoden kuluttua pitäisi täysin valmistua, on Neuvostoliiton määrä vuonna 1965 toimittaa 15 milj. tonnia öljyä neljälle yllämainitulle Itä-Euroopan maalle. Käytössä olevia öljykenttiä on tarkoitus vähitellen laajenta kunnes Neuvostoliitto lopulta vuosittain toimittanee 22 milj. tonnia öljyä tätä johtoa pitkin. Tshekkoslovakian johtavat piirit ovat varsin innoissaan maansa liittymisestä Neuvostoliiton öljyjohtoverkostoon. He ilmoittavat ylpeinä, että tätä johtoa myöten saatava Venäjän öljy tulee peittämään 90 % maan teollisuuden koko öljyntarpeesta. Tämän jättiläisjohdon rakentamista on pidettävä merkittävänä teknillisenä aikaansaannoksena — tuleehan siitä koko Euroopan pisin öljyjohto.

EMME PUHU DDR:STA, SANOI ENTINEN NATSI

Berliini. — Erittäin kiihkeätunnelmaiseksi poliittiseksi tilaisuudeksi muodostui Düsseldorffissa pidetty Saksa—Englantiseuran kokous, johon osallistuivat mm. brittiläinen labour-kansanedustaja Richard Grossman ja Welt lehden nykyinen Bonnin kirjeenvaihtaja ja natsien äänenkannattajan Eurooppa-Pressin entinen päätoimittaja Georg Schröder.

Kiivas välienselvittely alkoi siitä, kun Grossman käytti Saksan tilannetta koskevassa puheenvuorossaan nimitystä DDR (Saksan Demokraattinen Tasavalta). Kokouksen puheenjohtaja keskeytti Grossmanin ja sanoi, että me emme käytä täällä nimitystä DDR, vaan puhumme Pankowin hallituksesta. Grossman vastasi tähän tuohtuneena: "Minä käytän kuitenkin nimitystä DDR ja sanon sen vastapainoksi kaikelle sille, minkä te olette jättänyt täällä minulle sanomatta."

Tämän jälkeen korosti Grossman useaan otteeseen, ettei Länsi-Saksa pääse puusta pitkään kiertämällä DDR:n. "Jos se ei halua ryhtyä neuvonpitoon tänään. täytyy sen tehdä se jo huomenna, mutta silloin se tapahtuukin ehkä aivan uusien tosiasiain vaatimasta painostuksesta. Korostaen vielä kerran, että kahden Saksan olemassaolo ei ole niinkään mahdoton asia."

Näistä sanoista joutui Schröder suunniltaan ja huusi täysin malttinsa menettäneenä kaiken kokousväen kuullen: "Haluamme mieluimmin nujertaa Itä-Saksan tänään kuin huomenna ja tuhota kaikki sen silmäätekevät kannattajat fyysillisesti kuten tapahtuu Unkarissa vuonna 1956." Tähän sanoi Grossman: "Kuinka puheenne inhoittaakaan minua."

EDUSKUNTA KUNNIOITTI ESA HIETASEN MUISTOA

Helsinki. — SKDL:n eduskuntaryhmän varapuheenjohtaja Esa Hietanen kuoli Kuopiossa lokakuun 15 pnä.

Seuraavana päivänä kansanedustaja Esa Hietasen paikka eduskunnassa oli tyhjänä ja hänen pöydällään kukkakimppu. Istunnon alkaessa eduskunta puhemiehen kehotuksesta kunnioitti hänen muistoaan hetken hiljaisuudessa.

Puhemies Kauno Kleemola lausui muistosanoissaan:

Eduskunta on saanut jo toisen suruviestin näillä valtiopäivillä ja SKDLn eduskuntaryhmä on kokenut toisen menetyksen. Kansanedustaja päätoimittaja Esa Hietanen poistui joukostamme Kuopiossa 66 vuoden ikäisenä.

Esa Hietanen oli eduskunnan jäsenenä yhtäjaksoisesti vuodesta 1945 lähtien. Hänen pitkäaikainen työnsä oman puolueensa piirissä sekä puolueensa ja kotimaakuntansa lehden päätoimittajana loi hänelle vahvan pohjan vastuunalaisiin tehtäviin myös eduskunnassa. Esa Hietanen oli useiden valtiopäivien aikana puhemiesneuvoston jäsen, ensin pankkivaltiokunnan puheenjohtajan ominaisuudessa ja vuosien 1959—1961 valtiopäivillä erittäin vastuunalaisena suuren valiokunnan puheenjohtajana. Kuluvilla valtiopäivillä oli hän uudelleen pankkivaliokunnan puheenjohtaja. Valiokunnan puheenjohtajan tehtävät hoiti Esa Hietanen tunnollisesti, ja yhtä tunnollisesti hän myös puhemiesneuvostossa paneutui eduskunnan yleiseen työjärjestykseen ja työskentelyyn. Oman eduskuntaryhmänsä luottamushenkilönä oli hän toisten ryhmien kanssa altis neuvotteluihin. Näissä neuvotteluissa hän sai myös useasti paljon aikaan edustamansa kansanosan ja kotimaakuntansa hyväksi. Työtoverina me opimme Esa Hietasta kunnioittamaan ja antamaan arvoa hänen ajatuksilleen ja mielipiteilleen.

Merenkulkukamari ei hyväksy Kuuba-boikottia

Lontoo. — Kansainvälisen merenkulkukamarin toimeenpaneva komitea ilmoitti viime tiistaina, että se vastustaa laivayhtiöiden vapaaehtoista Kuuban boikotoimista.

Komitea julkaisi tiistaina Lontoossa pitämänsä kokouksen jälkeen tiedonannon, jossa se ilmoittaa "valittavansa", että Yhdysvaltain kansainvälinen satamatyöläisten liitto on uhannut ryhtyä boikotoimaan kaikkia aluksia, jotka kuljettavat lastia Kuubaan. Komitea sanoi olevansa "erittäin huolestunut" niiden toimenpiteiden johdosta, joita Yhdysvaltain hallitus suunnittelee tällaisia aluksia vastaan.

Merenkulkukamari pitää lähitulevaisuudessa kokouksen, jossa keskustellaan Yhdysvaltain boikottiuhkauksesta. Kokous pidetään todennäköisesti Lontoossa kahden tai 3 viikon kuluessa. Kansainväliseen merenkulkukamariin kuuluu laivanvarustajayhdistyksiä 19 maasta.

AJATUS

Mies: "Me olemme lähestymässä tunnelia. Pelottaako teitä?"

Neitonen: "Ei, jos otatte sikaarin pois suustanne."

Lääketieteen Nobel-palkinnot on jaettu

Tukholma. — Karoliinisen instituutin lääkärikollegio on päättänyt jakaa vuoden 1962 fysiologian tai lääketieteen nobel-palkinnon yhteisesti Francis Harry Compton Crickille, James Dewey Watsonille ja Maurice Hugh Frederick Wilkinsille.

Jaon perustana on saajien tekemät keksinnöt nukleidihappojen molekyylirakenteessa ja sen merkityksestä tietojenvalitykselle elävässä materiassa.

Tämän vuoden lääketieteen Nobel-palkinnon saajat ovat selvittäneet nukleidihappojen kolmiulotteisen rakenteen.

Nukleidihapon molekyylirakenteen selvittäminen on saanut mitä suurimman merkityksen biologiassa ja lääketieteessä. Tämän keksinnön avulla ovat mahdollisuudet paljastaa perinnöllinen koodi tavanomaisissa ja sairaalloisissa olotiloissa muuttunut todellisuudeksi. Tutkijat kaikkialla maailmassa työskentelevät tällä hetkellä kuumeisesti tulkitakseen oikein tämän genetiikan avainongelman: neljän emäksen järjestyksen ja vuorottelukaavan, joista kutakin esiintyy runsaasti nukleidihapon pitkässä rakenneketjussa, minkä tämänvuotiset lääketieteen Nobelpalkinnon saajat ovat todistaneet.

Francis Harry Compton Crick toimii nykyisin Englannin lääketieteellisen tutkimusneuvoston molekyylibiologian instituutissa Cambridgessä. Vuonna 1960 hän sai yhdessä Watsonin ja Wilkinsin kanssa amerikkalaisen Lasker-palkinnon.

James Dewey Watson on viime vuodesta lähtien toiminut Harvardin yliopistossa.

Maurice Hugh Frederick Wilkins työskenteli mm. Yhdysvalloissa ns. Manhattan-suunnitelman puitteissa uraanin pelkistämiseksi. Vuodesta 1955 lähtien hän on toiminut Lontoon King's Collegen biofysikaalisen laboratorion apulaisjohtajana.

Montgomery toivoo rauhaa

Lontoo. — Haluan, että maailmassa vallitsisi pysyvä rauha ja kylmä sota loppuisi, sanoi marsalkka Montgomery puhuessaan El Alameinin taistelun 20-vuotispäivän kunniaksi järjestetyssä Afrikan sodan veteraanien juhlatilaisuudessa.

Marsalkka Montgomery tähdensi puheessaan, että tavalliset ihmiset kaikkialla maailmassa toivovat ensi sijassa rauhaa, mutta länsimaailman poliitikot eivät ilmeisestikään kykene toteuttamaan tätä toivomusta. Jos he eivät pysty ratkaisemaan tätä ongelmaa ja saamaan aikaan kunniallista rauhaa, niin mielestäni tulisi valitsijoille suoda tilaisuus päättää, olisiko tarkoituksenmukaista vaihtaa nämä poliitikot toisiin, sanoi marsalkka Montgomery.

TORJUNTATAISTELUJA JEMENIN RAJOILLA

ONKO ENGLANTI JA YHDYSVALLAT SAUDI-ARABIAN TAKANA

Aden. — Jemenin uuden tasavallan pääministeri Abdullah Sallal ilmoitti tasavaltalaisten joukkojen miehittäneen Saadan ja Maribin kaupungit ja karkottaneen imaamin kannattajat.

Puhuessaan sunnuntai-iltana tuhansille kannattajilleen Sanaan pääntorilla Sallal ilmoitti joukkojen tuottaneen "raskaita tappioita vihollisjoukoille" karkottaessaan ne Saadasta, joka sijaitsee noin 160 km pohjoiseen Sanaasta.

Puheessaan, jonka Sanaan radio lähetti, Sallal ilmoitti joukojensa miehittäneen myös Maribin, joka sijaitsee 130 km itään Sanaasta.

Puheessaan Sallala kiitti Yhdistyneen Arabitasavallan presidenttiä Nasseria vallankumouksen tukemisesta.

Hän lisäsi olevan "hämmästyttävää", että vaikka 20 hallitusta oli tunnustanut Jemenin tasavallan, niin yhä saatiin odottaa tunnustusta Englannilta ja Saudi-Arabialta, joiden Sallal sanoi "tietävän paljon enemmän kuin muiden turmeltuneesta tavasta, jolla Jemeniä oli hallittu".

Viitaten tietoihin taisteluista ja kahakoista länsiadenilaisen Beihanin suojelualueen rajoilla eversti Sallal sanoi, etteivät nämä kahakat ole mitään uutta Jemenille. Niiden lopettamiseksi on ryhdytty toimenpiteisiin. "Ja kun hallituksemme saa tunnustuksen Englannilta ja Saudi-Arabialta, kuten toivomme, niin silloin ei ole enää mitään vaikeuksia ja kahakoita rajoillamme", hän huomautti.

ISRAELILAISIA ASEITA

Sanaan radio ilmoitti tasavaltalaisten joukkojen pohjoisvyöhykkeellä "murskanneen" kuningasvallan kannattajat, jotka olivat perustaneet aseman al-Sqfraan.

Sotasaaliin joukossa oli maaminoja ja "israelilaista valmistetta" olevia aseita sekä israelilaisia viinilaatikoita.

Sallal sanoi edelleen, että kansallisen puolustusneuvoston ensimmäinen kokous oli siirretty kahdella viikolla, koska kaikki eivät olleet ehtineet saapua sunnuntaina pidettäväksi tarkoitettuun kokoukseen.

Jordanialainen Ammanin radio puolestaan ilmoitti sunnuntai-iltana, että prinssi Hassania tukevat heimot olivat vallanneet Razeh-vuoristossa sijainneen tasavaltalaisten varuskunnan ja etenivät parhaillaan kohti Washraa ja Muhayshaa.

Bonnilaista kiristystä

Bonn. — Länsi-Saksan hallitus tunnustaa Jemenin tasavallan hallituksen sillä ehdolla, että Jemenin hallitus ei tunnusta IitäSaksaa, sanotaan virallisessa tiedonannossa joka äskettäin annettiin Egyptin puolivirallisen uutistoimisto Middle Eastin Bonnin-kirjeenvaihtajalle.

Uutistoimisto Middle Eastin Bonnissa oleva kirjeenvaihtaja sanoi lauantaina, että Länsi-Saksan ulkoministerön Keski-idän asioiden osaston päällikkö Schrimer oli antanut hänelle kyseisen ilmoituksen lähetettäväksi edelleen Länsi-Saksan asiainhoitajalle Taeziin, Jemeniin.

TILATKAA VAPAUS!

LUOKITELLUT ILMOITUKSET

MYYTÄVÄNÄ

5 KESÄKAMPPAA (CABINS) myytävänä, koko 12x14. Mainioita saunaksi, kaksi varustettu talviasuksella. Nähtävänä 353 Nepahwin Ave. On kuljetettava pois. Hinta $100 kpl. Lähemmin J. T. Paquette & Sons, 84 Durham St. S., Sudbury, Ont. (23-25-27)

LOCKERBY BARBER SHOP
Avoinna 8 ap.—6 ip. arkipäivinä, paitsi keskiviikkoisin suljettu.
1535 Paris St. Sudbury, Ont.
Entisessä postikonttorirakennuksessa

Varatkaa joululahjanne
$1.00 alasmaksulla panemme sivuun valitsemanne lahjan
HOBBY SHOP
Urheilutarpeita ja leluja taloudellisiin hinnoin
PUH. OS. 4-9833
PLAZA 69 SUDBURY

KESTO-KIHAROIDEN KESKUS
Ens'luokkainen palvelus
Balmoral Kampaamo
SIGRID KETOLA, omistaja
11 Cedar St. Puh. OS. 3-1590
Rautatien vieressä Sudbury

Foot & Goring Ltd.
Vakuutuksia - Kiinteimistöjä
Kiinteimistötoimisto
PUHELIN OS. 4-4092
52 Elm St. East Sudbury

Tiedonanto velkojille ja muille

KAARLO SALON PESÄ

Kaikkia henkilöitä, joilla on veloitettavaa edesmenneeltä Mr. KAARLO SALOLTA, Sudburyn kaupunzista, Sudburyn piirissä, joka kuoli syyskuun 21 pnä 1962, vaaditaan esittämään todisteet niistä allekirjoittaneille ennen marraskuun 30 päivää 1962.

Sen jälkeen pesänhoitajat suorittavat pesänselvityksen huomioiden ainoastaan ne velat, jotka on siihen mennessä esitetty.

Päivätty Sudburyssa, Ontariossa, 23 päivänä lokakuuta 1962.

LACOURCIERE & LACOURCIERE

18 Durham St. South. Sudbury, Ont. — Pesänhoitajan AIMO MAEN ja EDWIN SUKSEN lakimiehet.

(25—27—30)

JACKSON & BARNARD
UUSI HAUTAUSTOIMISTO
Puhelin OS. 3-3611
233 Larch Street Sudbury, Ontario
Hautauksia alhaisilla hinnoilla — Huolellinen palvelus

COAL & FUEL OIL
ÖLJYÄ JA KOLIA
Nyt voitte ostaa lautapolttoaineita vähittäismaksulla . . . Automaattinen öljypalvelumme huolehtii öljysäiliönne täyttämisestä.
Lämmityslaitteiden asentajat ja ylösmanijat
DAVEY FUELS SUDBURY LIMITED
Puhelin OS. 5-5647
177 KATHLEEN ST. WEST SUDBURY

Kiitos

Pyydämme lausua sydämelliset kiitokset teille, ystävät, siitä tosiyllätyksestä jonka järjestitte meidän hopeahääpäivämme muistoksi. Kiitos arvokkaista lahjoista, syömisistä ja juomisista. Kiitos, homman alkuunpanijoille ja teille kaikille, jotka vaivojanne säästämättä ahersitte tämän tilaisuuden hyväksi.

Kiitos myös niille jotka ottivat osaa ,vaan eivät voineet saapua. Teitä kaikkia kiitollisuudella muistaen,

VIENO JA TOIVO SALO
BEAVER LAKE, ONTARIO

Milloin hyvänsä tarvitsette ruokatavaraa, lihaa tai miesten vaatetusta, ostakaa ne osuuskaupastanne
International Co-Op Stores Ltd.
176 S. Algoma Street Port Arthur, Ontario

LEO'S B/A SERVICE
Kunnostetaan kaikenmallisia autoja. B/A autorenkaita ja välineitä
Puhelin 4-8231
Cumberland ja Munro kat. kulm.
Port Arthur Ontario

RAKENNUSKAUSI ALKANUT!
Meiltä saatte kaikenlaisia rakennustarpeita.
THUNDER BAY LUMBER CO.
FORT WILLIAM LTD
HENKILOKUNNAN OMISTAMA
HENKILÖKUNNAN JOHTAMA
"Kuuluisa palvelustaan"
Puh. 3-7469
516 Simpson St. Fort William

Kaikkea rautakauppa-alaan kuuluvaa tavaraa
LANGILA HARDWARE LTD.
PUHELIN DI 4-3508
215 Van Norman St.
Port Arthur, Ontario

PERUUTETTU
Concert Arrangements Ltd. toimesta

MAAILMANKUULU BARITONI
DMITRO HNATIUK
Ukrainan taiteilija
EI ESIINNY SUDBURYSSA
sairauden vuoksi
Ennakkolippujen ostajat voi periä rahansa takaisin ostopaikastaan.

JULISTUS

Minä täten julistan ITÄISEN STANDARD-AJAN astuvan voimaan Sudburyn kaupungissa SUNNUNTAINA, LOKAKUUN 28 PNÄ 1962, kello 12.01 a.p. ja pyydän kaikkia asukkaita kääntämään kellonsa yhden tunnin taaksepäin ennen levolle menoa lauantai-iltana.

Päivätty pormestarin konttorissa tänä 22 päivänä lokakuuta 1962.

PORMESTARI W. A. ELLIS

"Jumala suojelkoon kuningatarta"

UUSI KIRJALÄHETYS SAAPUNUT!

Valitkaa itsellenne loma-ajan lukemista!

Elizabeth Taylor:
NUKKUVA KAUNOTAR
275 SIVUA HINTA SID. $2.00
Nukkuva kaunotar — sadun prinsessa Ruusunen — auto-onnettomuudessa kauneutensa menettänyt Emily, jolle kirurgi on lahjoittanut uudet kasvot.

Elizabeth Taylor:
PITKÄ KESÄ
251 SIVUA HINTA SID. $3.50
kertoo Lontoon lähellä asuvan englantilaisperheen elämästä. Päähenkilöitä ovat Kate Heron, hänen aikuinen poikansa Tom, koulua käyvä tyttärensä Lou ja toinen aviomiehensä Dermot — miellyttävä tyhjäntoimittaja, joka ei kuitenkaan ole rahan takia mennyt naimisiin itseään vanhemman rikkaan lesken kanssa. Kate ja Dermot rakastavat todella toisiaan.

Nigel Balchin:
TIE METSÄN HALKI
335 SIVUA HINTA SID. $2.25
Romaanin päähenkilönä on menestyvä liikemies James Manning ja tapahtumien läntökohtana auto-onnettomuus: tuntematon vaunu ajaa maantiellä kuoliaaksi miehen. Tästä kertomus alkaa tunkeutua yhä syvemmälle Manningien avioliiton ristiriitoihin paljastaen henkilöittensä käyttäytymisessä ja sielunelämässä ennen aavistamattomia seikkoja.

Eeva Joenpelto:
KIPINÖIVÄT VUODET
297 SIVUA HINTA SID. $3.50
Romaani on ennen kaikkea vanhojen ja vanhentuvien naisten merkillisen syvälle menevä romaani.

Richard Gordon:
LÄÄKÄRI LIEMESSÄ
226 SIVUA HINTA SID. $2.50
Virkistävä vitamiinipilleri väsymykseen ja tilapäiseen ärtymykseen.

Kamala Markandaya:
KIRJURI JA HÄNEN VAIMONSA
221 SIVUA HINTA SID. $2.60
Kirjuri Dandekarin elämä on suistunut tavanomaiselta radaltaan. Ennen mitä mallikelpoisin aviovaimo, hänen hiljainen ja turvallinen Sarojininsa, poistuu päivittäin kotoa salaperäisille retkille ja keksii puolustuksekseen pikku valheita.

Wilkie Collins:
VALKOPUKUINEN NAINEN
526 SIVUA HINTA SID. $1.75
Suuri halpahintainen romaani.

Lähettäkää tilauksenne osoitteella:
Vapaus Publishing Co. Ltd.
P.O. BOX 69, SUDBURY, ONTARIO

VAPAUS

OSA II — SECTION II

Torstaina, lokak. 25 p. — Thursday, Oct. 25, 1962

TERVEHDYKSEMME!

Star

BOTTLING WORKS LTD.

Suosittujen "PEPSI-COLA", "TEEM" ja muiden maukkaiden virvokejuomien pullottajat

PUHELIN OS 5-2403

252 REGENT STREET SOUTH — SUDBURY

PARHAAT ONNITTELUT!

PAWSON'S

(SUDBURY) LIMITED

VOLKSWAGEN-AUTOJEN KOTIPAIKKA SUDBURYSSA

1963 MALLIT NÄYTTEELLÄ

AIVAN UUDEN VOLKSWAGENIN HINTA VIELÄ AINOASTAAN

$1860

POIKETKAA KATSOMASSA!

747 NOTRE DAME STREET

Vapauden palveluskunta lyhyesti esitettynä

Lehtemme Vapauden viettäessä nyt 45-vuotispäiväänsä, saattaa joidenkin lukijain mieleen nousta kysymys: "ketä kaikkia on lehtemme palveluksessa ja minkälaisia henkilöistä he ovat tavallisessa arkipäiväisessä elämässä"? Jotakin saattaa kiinnostaa tieto, mitä eri henkilöt liikkeessämme tekevät, kuinka kauan ovat olleet lehtemme palveluksessa jne? Vississä mielessä, Vapauden lukijat, tilaajat ja ylläpitäjät ovat myös "työnantajia", ja siksi lienee paikallaan tämän merkkipäivän yhteydessä antaa henkilökunnasta lyhyt esittely.

Vapaudenkin palveluskunta muodostuu tietenkin "vain tavallisista ihmisistä", joilla on yksilöinä omat ongelmansa, sekä omat heikkoutensa kuten hyvätkin puolensa, mutta näiden rivien kirjoittaja uskoo kuitenkin puhuvansa koko johtokunnan nimissä sanoessaan, että kokonaisuuteen katsoen on lehtiliikkeemme palveluskunta poikkeuksellisen hyvä; vastuuntuntoinen, uuttera ja tuottoisa. Sellaisesta palveluskunnasta olisi minkä tahansa yksityisliikkeen johto iloinen. Vapauden johto on myös täysin tyytyväinen nykyiseen työhuonekuntaansa, niin sen edesvastuullisuuden kuin yrittäväisyyden ja tuottavuudenkin kannalta katsoen.

Nyt kun Liekillä ei ole vielä uutta toimittajaa, Vapaus kustannusliikkeen palveluksessa on kaikkiaan 16 henkilöä, mukaanlukien Port Arthurin sivuliikkeen hoitaja.

Jos nyt suorittasimme pienen tilastollisen "kokeen": laskisimme yhteen kaikkien työläistemme oman alansa ammattikokemuksen, sekä liikkeessämme olokauden ja heidän ikänsä, niin silloin näkisimme, että henkilökunnallamme on yhteistä ammattialansa kokemusta 281 vuotta, josta on palveltu Vapauden liikettä 221 vuotta ja ikää kertyy peräti 704 vuotta. Nyt saammekin selville tilastoissa yleisesti käytetyt "keskimäärätiedot" ja niiden perusteella Vapauden henkilökunnan keskimääräksi saadaan: Ikä 44 vuotta, ammattialansa kokemusta 17.5 vuotta ja siiten Vapauden hyväksi 13.8 vuotta.

Nämä keskimäärätilastot antavat kuitenkin, kuten tavallista, melko valjun ja osittain harhauttavankin kuvan. Mutta siitä huolimatta jos ryhdymme niitä tutkimaan, näistä "keskimäärätiedoistakin" näemme myös jotakin tärkeätä: Suuri osa henkilökunnasta on saanut ammattiopetuksensa Vapauden palveluksessa, Vapauden "pajassa", varsinkin latomossa ja painossa, onkin kasvatettu suuri määrä hyvän ammattitaidon omaavia miehiä. Toinen mielenkiintoinen toteamus on se, että lehtemme henkilökunta muodostuu suhteellisesti nuoresta väestä, jonka keski-ikä on 44 vuotta.

Allaolevat henkilötiedot osoittavat toisin kuin ehkä luullaan, että suurin osa Vapauden henkilökunnasta on joko syntynyt ja saanut koulukasvatuksensa Canadassa, tai on tullut tähän maahan nuorina lapsina; osa henkilökunnasta on tullut tänne siirtolaisina jo yli 30 vuotta sitten ja osa vasta toisen maailmansodan jälkeen. Noin viidesosa Vapauden henkilökunnasta on naisia.

Huommioitteko, että naisten suhteellisen pientä prosenttimäärää ehkä lukuunottamatta, Vapauden henkilökunta on melko "edustava" täkäläisistä maanmiehistämme yleensä:

Mutta menkäämme lopultakin 'yksilötapauksiin":

Eino Siren, kone- ja käsilatoja sekä latomon esimies. Syntynyt syyskuussa 1917. Kasvanut ja saanut koulukasvatuksensa, kansa- ja tekniikkakoulun Sudburyssa. Purjehti Esterin kanssa avioliiton satamaan 1947. Heillä on 1 tyttö ja 1 poika. Osallistui aikaisemmin aktiivisesti urheilu- ja näyttämötoimintaan. Käy tilaisuuden saatuaan vapaahetkinään kalastelemassa ja metsästelemässä.

Saanut ammattiopetuksen Vapaudessa. Oli liikkeen palveluksessa ensiksi 1935—1948. Toisen kerran vuodesta 1951 alkaen.

Martin Kivari konelatoja ja -korjaaja, on syntyisin Luoteis-Ontariosta, Finland-nimiseltä paikkakunnalta. Hän on syntynyt lokakuun 12 pnä 1926. Kasvanut ja käynyt kansakoulun Finlandissa. Tuli Vapauden latojan oppilaaksi huhtikuun 16 pnä 1942, siis 20 vuotta sitten. Solmi avioliiton Laila Mäntysaaren kanssa 1946. Heillä on 2 poikaa ja tyttö sekä oma koti Azildassa.

Arvi Lahti, kone- ja käsinlatoja, on syntynys Suomessa joulukuun 10 pnä 1894 ja tullut Canadaan 1924. Hän on ollut tässä ammatissa 55 vuotta eli vuodesta 1907 alkaen. Tuli ensimmäisen kerran Vapauden palvelukseen 1927. Ollut avioliitossa Ainon kanssa vuodesta 1930 alkaen. Arvi, kuten Ainokin, on osallistunut jatkuvasti osaston kulttuuritoimintaan, varsinkin näyttämötoimintaan. Ollut jälleen Vapauden palveluksessa kesäkuusta 1956—lokakuuhun 1961 ja viimeksi tänä kesänä 1962. Heillä on oma farmikotinsa Long Lakella.

Tauno Lattunen, kone- ja käsinlatoja, syntynyt Mäntsälässä, Suomessa 1927. Saanut koulukasvatuksen ja alansa ammattiopetuksen Helsingissä. Hän on ollut mm. Helsingissä ilmestyvän Kansan Uutiset lehden latojana 5 vuotta. Tuli Canadaan vuonna 1957 ja on ollut siitä lähtien Vapauden palveluksessa. Ahkera kalastaja ja metsästäjä.

Jorma Talkio, latojan oppilas, syntynyt Kotkassa, Suomessa, syyskuun 13 pnä 1943. Saanut siellä koulukasvatuksensa. Jorma on tullut Canadaan 1957 ja tuli latojan harjoitetlijaksi Vapauteen maalisk. 1 pnä 1961. "Ilta juoksujen" lisäksi harrastaa kalastusta ja metsästelyä.

Karl Palomäki, kone- ja käsinlatoja, syntynyt Whitefishissa, Ont., kesäkuun 16 pnä 1935. Saanut koulukasvatuksensa siellä. Solmi avioliiton Joan Parkerin kanssa 1958. Heillä on poika ja tyttö sekä oma koti Wanupissa. Harrastaa erikoisesti urheilutoimintaa ja näyttelemistä. Oli Canadan murtomaahiihtokilpailuissa toisella tilalla eli hopealla v. 1956 ja voitti samana vuonna Ontarion murtomaahiihtomestaruuden. 1957 Palomäki tuli Ontarion hiihtomestaruuskilpailuis-

(Jatkuu seuraavalla sivulla)

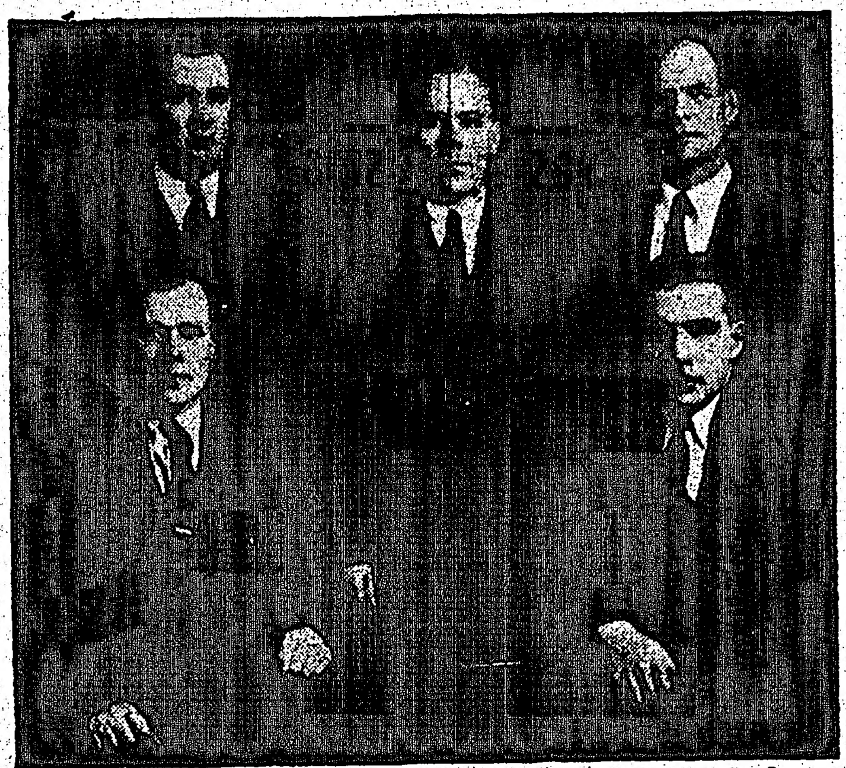

Vapauden johtokunta 25 vuotta sitten, eli vuonna 1937. Takana seisomassa edesmenneet Nestor Aho ja Eino Smith sekä 84-vuotias vielä ripeä ja aikaansa seuraava, Vapauden yksi perustaja August Kannisto. Edessä istumassa Oskar Männistö, joka on vieläkin Vapaus-kustannusyhtiön presidenttinä ja liikkeenhoitaja Edwin Suksi.

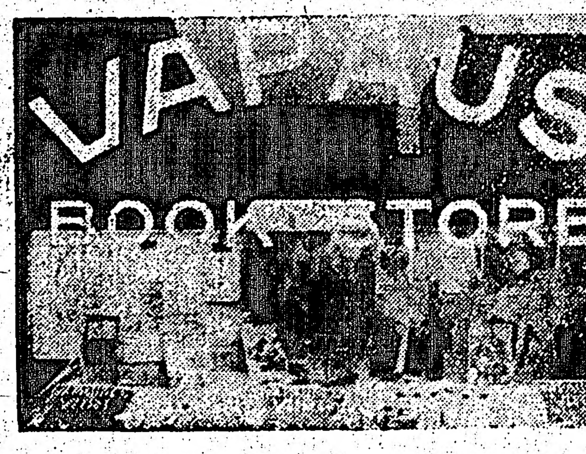

Vanha ja tuttu kuva Vapauden kirjakaupan ikkunasta, mikä kutsuu vieläkin, tosin uudistetussa asussa, asiakkaita, kirja-, levy-, kirjoitustarpeiden, painotöiden, matkojen ja muiden "kauppojen" tekoon.

LÄMPIMÄT ONNITTELUMME!

Acme Printers

LIMITED

PAINOTYÖLIIKE

"Bridal Room" hääkutsukorttien osasto

PUH. OS 5-2491

164 ELM ST. E. — SUDBURY

Mitä parhaimmat onnittelumme

45-VUOTIAALLE ÄÄNENKANNATTAJALLEMME

VAPAUS-LEHDELLE!

Mitä parhainta menestystä arvokkaalle työllesi kansallisen kulttuurimme edistäjänä sekä maanmiestemme yhtenäisyyssiteiden ja hyvien suhteiden rakentajana. Mitä parhainta menestystä tähdelliselle valistustyöllesi kaikissa vaiheissa ja tarmokkaalle työllesi rauhan puolesta!

Eläköön VAPAUS-lehti toiset 45 vuotta!

CSJ:n SUDBURYN OSASTO No. 16

CSJ:n SUDBURYN OSASTON NAISTEN KERHO

V.- JA U.-SEURA ALERTS

Arvokas ja sisältörikas VAPAUS-lehden

45-VUOTISJUHLA

Finnish-haalilla, Sudburyssa

Sunnuntaina, marrask. 4 pnä klo 7 ill.

JUHLAOHJELMA:

O Canada	Sävel-kuoro
Tervehdyspuhe	Edwin Suksi
Kuorolaulua	Sävel-kuoro Joht. Rauha Mäki
Juhlaruno	Aino Lahti
Pilaesitys	Judy Parker ja Eugene Tammi
Soololaulua	Rauha Mäki
Juhlapuhe	Wm. Eklund
Harmonikkasoolo	Kalevi Vainio
Sukkeluustemppuja	Bill Hart
Väliaika 20 minuuttia	
Soittoa	Melody Orkesteri Joht. Laila Tammi
Laulua	Eero Kinos
Pilaesitys	Harold Huhtanen
Harmonikkasoolo	Leo Niemi
Pianosoolo	Wendy Tammi
Laulua	Sävel-kuoron sekstetti
CSJ:n marssi	Sävel-kuoro

Oikeus ohjelman muuttamiseen pidätetään

OVILIPUT: ETUK. 85c — OVELLA $1.00

Lippuja ennakolta saatavana Vapaudesta, Finnish-haalilta, Työn Puistosta ja lukuisilta yksityisiltä.

TERVETULOA VAPAUDEN 45-VUOTISJUHLAAN!

ONNITTELUMME
JAMES ING
Yleinen sähkömies
MONIVUOTINEN MONIPUOLINEN AMMATTIKOKEMUS
Puhelin OS 4-1294
341 Lasalle Blvd. Sudbury

PARHAIN TERVEHDYKSIN
HELVI'S FLOWER HOUSE
SUOMALAINEN KUKKAKAUPPA
Puhelin OS 5 5251
124 Drinkwater Street Sudbury

PARHAIN TERVEHDYKSIN
SPEIGEL, CAMPBELL & HOBBS
Hallituksen lupakirjalla toimivat tilintarkastajat
289 CEDAR STREET SUDBURY

Eläköön Vapaus!

Vapaus on 45 vuotta innoittanut, rohkaissut ja opettanut meitä toimimaan paremman ja onnellisemman Canadan hyväksi!

Vapaus on ollut meille kuin tien viitta; osoittanut huonot ja vaaralliset paikat tiestä; kehottanut lisäämään vauhtia ja voimaa siellä, missä sitä on tarvittu ja pitänyt jatkuvasti nähtävissä yleispäämäärää — onnellisempaa huomista.

Vapauden avulla me olemme voineet antaa oman vaatimattoman panoksemme tämän maan, Canadan ammattiyhdistysliikkeen rakentamiseksi varsinkin metsä-, kaivos- ja rakennusteollisuudessa; Vapauden avulla me olemme voineet antaa oman panoksemme sellaisten sosiaalisten parannusten kuin työttömyysvakuutuksen, sairasvakuutuksen, lapsilisien, eläkkeiden, lesken avustuksen ja maksullisten lomien hyväksi; Vapauden avulla olemme voineet vaalia kuolemattomia kansallisia kulttuuriperinteitämme ja siten osaltamme rikastuttaa Canadan kukoistukseensa nousevaa kansallista kulttuuria.

Vapauden avulla olemme voineet puolustaa itse elämääkin, koko ihmiskunnan olemassaolon mahdollisuuksia, eli rauhan asiaa!

Siksi työtätekevät rakastavat ja kunnioittavat Vapautta yhtä tulisesti kuin sodanlietsojat ja taantumuksen tukipylväät yleensä lehteämme vihaavat ja panettelevat.

Eläköön Vapaus!

Viettäkäämme Vapauden 45-vuotispäivää iloisena ja innoittavana kansan juhlana, sanavapauden suurta arvoa korostaen!

CSJ:n Keski-Ont. Aluetoimikunta

TERVEHDYKSEMME
Jackson & Barnard
hautaustoimisto
233 LARCH STREET
SUDBURY

ONNITTELUMME!
WOLFE'S
Pohjoisen suurin ja monipuolisin kirjakauppa
123 DURHAM ST. S.
SUDBURY

ONNITTELUMME!
Cochrane's
• SUDBURY
• COPPER CLIFF
• LIVELY

"KYLLÄ Sunshinessa tehdään hyvä vaatteiden puhdistus kohtuullisin hinnoin"
SUNSHINE CLEANERS
HUOLELLINEN JA NOPEA PALVELU
Vapaa kotipalvelu
Puhelin OS 3-3633
351 ELM STREET WEST
SUDBURY

Vaatteenne puhtaiksi huolellisella pesulla tai kemiallisella puhdistuksella
NOPEA PALVELU
CASCADE LAUNDRY & Dry Cleaners
PUHELIN OS 5-8363
371 LORNE ST., SUDBURY

sa kolmanneksi. Ollut liiton kilpailuissa monta kertaa voittajan pallilla silloin kun on jaettu 800 ja 1500 m juoksupalkintoja. Tuli Vapauteen harjoittelijaksi maalisk. 18 pnä 1957.

PAINON TYÖLÄISET

Vapauden (ja Liekin) sekä muiden lehtiliikkeemme töiden painamisesta vastaa kaksi henkilöä:

Vilho Kotila, painaja, tuli painajan oppilaaksi Vapauteen 1951 ja on ollut lehtemme palveluksessa siitä alkaen. Hän on naimisissa oleva mies ja heillä on 2 lasta. Hänen aviopuolisonsa tyttönimi on Anita Hakomäki.

Vilho Kotila on syntynyt Sudburyssa toukokuun 15 pnä 1935 ja saanut koulukasvatuksensa Sudburyssa. Heillä on oma koti Wahnapitaessa. Harrastaa vapaa-aikanaan kalastusta ja metsästystä.

Uno Koski, painaja, syntynyt Kuopiossa, Suomessa 1915. Saanut koulukasvatuksensa ja ammattiopetuksen siellä. Solmi avioliiton Aune Sonnisen kanssa 1938. Heillä on 3 tyttöä. Koski oli Suomessa sekä talvi- että jatkosodassa rintamamiehenä alusta loppuun. Hän muun muassa haavoittui ja oli pois rintamalta 2 vuotta. Tuli Canadaan, Timminsiin helmikuussa 1952 ja on ollut Vapauden palveluksessa syyskuusta alkaen v. 1952. Koski osallistuu Sävel-kuoron ja Melody-orkesterin toimintaan. Heillä on oma koti Sudburyssa.

KONTTORI

Edwin Suksi, liikkeenhoitaja, syntynyt Teuvalla, Suomessa, syyskuun 13 pnä 1906. Tullut Canadaan, Port Arthuriin 1924. Ensimmäinen vaimo (Aira Alanen) kuollut. Heillä oli poika. Solmi avioliiton Senja Yorkin kanssa 1949. Heillä on 5 lastenlasta.

Suksi tuli Vapauden toimituksen palvelukseen 1932, mutta jäi pois noin kuuden kuukauden kuluttua. Oli sen jälkeen Port Arthurin sivuliikkeen hoitajana vv. 1933—35. Tuli Vapauden liikkeenhoitajaksi yli 25 vuotta sitten eli syyskuun 13 pnä 1935. Suksi osallistuu kiinteästi erinäisiin järjestötoimiin, mm. näytelmätoimintaan. Hän on CSJ:n kansallisen tpk:n ja myös Sudburyn osaston johtokunnan jäsen.

George Gustafson, kirjanpitäjä, on syntynyt Torontossa, Ont., lokakuun 7 pnä 1930 ja käynyt siellä kansa-, keski-, liikeapulais ja kirjanpitokoulun. Solmi avioliiton Lillian Lehdon kanssa 1955. Heillä on yksi poika. Gustafson tuli Vapauden palvelukseen kuusi vuotta sitten eli elok. 7 pnä 1956. Heillä on oma koti Sudburyssa ja mieliharrastelunsa "do-it-yourself"-hommat kotona.

Mirjam Kauppinen, kirjakaupan myyjätär, on syntynyt helmikuussa 1929 Creighton Minella, Ontariossa. Kasvanut ja saanut kouluopetuksensa Chicago Minella. Tuli Vapauden palvelukseen helmikuussa 1957. Neiti Kauppisen erikoisharrastuksina ovat käsityöt — ja hän on myös ahkera bingossa kävijä, silloin kun Finnish-haalilla on sellaisia tilaisuuksia.

Rauha Mäki, osoitteiden hoitaja, on syntynyt Suomessa. Saanut koulukasvatuksensa Suomessa ja Canadassa. Tuli Canadaan 1930 ja oli Vapauden palveluksessa ensin vuodesta vuoteen 1932—1936 ja viimeksi vuodesta 1960 alkaen. Avioliitossa Aimo A. Mäen kanssa vuodesta 1936. Heillä on kaksi tytärtä ja oma koti Sudburyssa.

Rauha Mäki osallistuu aktiivisesti järjestötoimintaan, erikoisesti kuoro- ja näyttämötoimintaan sekä varhaisnuorten ohjaukseen vuodesta 1934 lähtien. Muista harrastuksista mainittakoon, että hän laulaa Sudburyn "Philharmonic"-kuorossa.

ILMOITUSASIAMIEHET

Vapauden palveluksessa on kaksi ilmoitus- ja muuta -asiamiestä, jotka saavat toisin kuin vakituisella palkalla olevat, vain pienen pohjapaljan ja hankkivat suurimman osan tuloistaan "myynneistä" saamistaan komissioneista eli asiamiespalkkioista. Vaikka heidän asemansa poikkeaa toisistaan vähän joissakin pienemmissä yksityiskohdissa, niin perusolemukseltaan he saavat kuitenkin samanlaiset palkkiot ja heillä on muutenkin samanlaiset työolosuhteet.

Aimo A. Mäki, Sudburyn ilmoitusasiamies, on syntynyt maaliskuun 28 pnä 1911 Suomessa. Hän "päätti" tulla yhdessä vanhempiensa kanssa Canadaan nelivuotiaana eli v. 1915. Mäki on saanut koulukasvatuksensa kansa- ja tekniikkakoulussa, Sudburyssa. Hän solmi avioliiton Rauha Lahden kanssa 1936. Heillä on kaksi tyttöä. Mäki tuli ensimmäisen kerran Vapauden palvelukseen 1934 ja toisen kerran v. 1941, josta lähtien on ollut jatkuvasti toimessaan. Aimo ottaa osaa monitahoiseen järjestötoimintaan, erikoisesti kuorotoimintaan.

A. T. Hill, Port Arthurin sivuliikkeen hoitaja on syntynyt lokakuun 12 pnä 1896. Hän on varhaisempina vuosina toiminut mm. CSJ:n erinäisissä tehtävissä ja Vapauden toimituksessa. Sivuliikkeen hoitajana Hill on ollut vuodesta 1938 alkaen. Hän osallistuu aktiivisesti erinäisiin järjestötehtäviin.

TOIMITUS

W. Eklund, Vapauden vastaava toimittaja, on syntynyt Porissa, Suomessa uudenvuoden "lahjaksi" 1917. Tullut Canadaan 1928. Työskennellyt Suomessa metallimiehenä ja Canadassa rakennusalalla. Ollut palveluksessa huhtikuusta 1937, siis yhtämittaa Vapauden toimituksessa yli 25 vuotta, lukeutuen siihen lähes kaksi vuotta Canadan asevoimissa palvelua toisen maailmansodan aikana. Vaimonsa Alinan ("Mummo Eklund" kuten Brianpoika sanoo) ensimmäinen mies kuoli kaivosonnettomuudessa. Eklund on myös toista kertaa avioliitossa. Osallistuu kiinteästi järjestötoimintaan ja entisenä painijana harrastaa ulkoiluakin tilaisuuden sattuessa.

Eino Mäki, Vapauden etusivun toimittaja on syntynyt Port Arthurissa Ontariossa maaliskuussa 1915. Tuli ensimmäisen kerran Vapauden palvelukseen 1936 mutta jäi pois lehden supistuttua kolmipäiväiseksi 1941. Avioliitossa Lempi Mäkelän kanssa vuodesta 1937. Eino palveli sodan aikana Canadan ilmavoimissa vv. 1942—46. Asui vaimoineen Vancouverissa sodan jälkeen. Tuli uudelleen Vapauden toimitukseen tammik. 9 pnä 1956. Osallistuu erinäisiin järjestötehtäviin ja auttaa vaimoaan Lempiä, joka on nyt Finnish-haalin talonmiehenä.

Irja Koivula, Vapauden kolmas toimitustyöläinen, on syntynyt huhtik. 29 pnä 1913 Garson Minella, kasvanut ja saanut kouluopetuksensa Levackissa, Ont. Ensimmäinen mies, Aku Korhonen, oli ennen kuolemaansa vähän aikaa Vapauden toimituksessa. Heillä on yksi poikaä. Vieraili Suomessa v. 1947—48. Asui perheineen toistakymmentä vuotta Timminsissä. Irja on ollut avioliitossa Aatu Koivulan kanssa vuodesta 1952 lähtien. Heillä on kotinsa Sudburyssa. Irja Koivula oli aikaisemmin kesälomien aikana yhden kesän korehtuurinlukijana ja tuli jälleen toimituksen avuksi tammikuussa 1962. Hän osallistuu kiinteästi kuoron ja orkesterin toimintaan sekä muihin järjestörientoihin.

HENKILÖHISTORIAA

Liikkeenhoitajat: Edwin Suksen edeltäjinä Vapauden liikkeenhoitajina ovat olleet ensimmäisen 13 vuoden aikana: H. Paasikivi, Pekka Katainen, H. Juntunen, J. V. Kannasto, J. W. Ahlqvist, John Stahlberg, Emil Wilen ja H. Ellmen.

Vapauden ensimmäinen vastaava toimittaja (jonka "Työmies" luovutti hyväntahtoisesti vastaperustettua lehteämme auttaakseen oli Yrjö Mäkelä. Hänen jälkeensä tuli "vastaaviksi" seuraavat henkilöt: Heikki Juntunen (1919), Henry Puro (vuoteen 1924), tunnettu kirjailija A. B. Mäkelä (Kaapro Jääskeläinen v. 1924), Onni Saari (1925), Arvo Vaara ja Sulo G. Neil. Bruno Tenhunen (1929) ja A. B. Mäkelä 1930 ja sitten noin 7 kk. kuluttua Arvo Vaara. J. Kokkonen tuli vastaavaksi 1932 ja sen jälkeen 3-henkinen kollegio (Frank Halminen, Niilo Mäkelä ja Martta Setälä). A. T. Hill (1934) Paul Frederickson 1939 ja saman vuoden lopulla W. Eklund.

MENETYKSIÄ

Kuluneen 45 vuoden aikana lehtiliikkeemme on menettänyt kuolemantapausten johdosta lukuisia hyviä ja uskollisia työläisiä. Varsinkin Vapauden ja Liekin toimitukset ovat viimevuosina saaneet kovia iskuja miltei poikkeuksetta ennenaikaisten kuolemantapausten muodossa. Aku Korhonen kuoli parhaassa miehuudeniässä verisyöpään syyskuussa 1949. Sen jälkeen, siis kolmentoista vuoden aikana, on toimituksesta muuttanut seuraavassa järjestyksessä sinne mistä ei paluuta ole, Liekin toimittaja Jalmari Saari, Vapauden toimittajat Hannes Sula, Kalervo Ketola ja Untamo Mäkelä, sekä viimeksi Liekin toimittaja Kalle Salo.

TODENNÄKÖISTÄ

"Tarjoilija!"

"Herraseni."

"Oletteko koskaan ollut eläintarhassa?"

"En ole, herra."

"Teitä varmaan huvittaisi nähdä kilpikonnan ohittavan teidät kuin seisoisitte."

Onnittelumme!
J. E. Rumball Ltd.
Konepaja- ja hitsausexpertit
PUHELIN OS 4-4241
433 McKim Street
Sudbury Ontario

Vapauden perustamisesta keskusteltiin, pohdittiin ja tehtiin päätöksiä 45 vuotta sitten kansalaistemme keskuudessa eri puolilla laajaa maatamme. Lopulliset ratkaisut tehtiin Järjestön keskuksessa Torontossa, mutta asian kiinnilyöntiin vaikuttivat suuresti nämä perustavat kokoukset ja niiden keskustelujen pohjalla suoritetut "yleisäänestykset" j.n e. Kuvasta näkyy Vapauden perustava kokous pienellä uudisfarmipaikalla, Whitefishissa, Ont.

Onnittelumme!
KOSKI'S RADIO & T.V.
Suosittujen . . .
"ADMIRAL" televisioiden
välittäjä
Puhelin OS. 5-6078
61 Lorne St. South
Sudbury

Onnittelumme!
LOCKERBY TAXI
OS 3-0344
Nopea radiopuhelinpalvelu
TROUT LAKE TAXI
OS 5-7119
1534 Paris Street
Sudbury Ontario

KUNNAS TAILOR SHOP
ANNI PAANANEN
NAISTEN VAATTEIDEN OMPELUEXPERTIT
KORJAAMME MIESTEN VAATTEITA
87½ Durham St. S., Manitoulin kukkakaupan vieressä yläkerrassa

TERVEHDYKSEMME!
DELONGCHAMP CARTAGE CO. LTD.
Rahti- ja muuttoajoa
Kaikki kuormat täydellisesti vakuutettuja vahinkoja vastaan
Puhelin OS. 5-5611
20 Lorne St. South Sudbury

PARHAIN TERVEHDYKSIN!
THE Caswell HOTEL
"Ystävällinen automatkailijain hotelli"
Poiketkaa "Suburban" tarjoiluhuoneissamme
1696 REGENT ST. S. SUDBURY, ONT.

PARHAIN ONNITTELUIN!
HAUSKAA JUHLA-AIKAA KAIKILLE!
Cecutti's BAKERY LTD.
Valmistanut maukasta leipää ja pikkuleipää Sudburyssa yli 50 vuotta
PUH. OS 4-4239
4 kauppaa ostomukavuudeksenne:
• KESKIKAUPUNGILLA
• SUDBURYN JA PLAZA 69 OSTOKESKUKSISSA
• LEIPOMO 34 FIR LANE

PARHAAT ONNITTELUMME 45-VUOTIAALLE
VAPAUS-LEHDELLE!
PARHAINTA MENESTYSTÄ
DAVEY FUELS (SUDBURY) LIMITED
Suosittua kivihiiltä ja lämmitysöljyä
McCLARY keskuslämmitysuunien myynti ja palvelu
24 TUNNIN POLTIMOPALVELU
177 Kathleen St. West Puhelin OS. 5-5647 Sudbury, Ont.

PARHAIN TERVEHDYKSIN!

Alumatic of SUDBURY

LUOTETTAVIEN ALUMIINISTEN LAATUOVIEN JA IKKUNOIDEN VALMISTAJAT

Suomalaisen omistama liike

PUHELIN OS. 4-6961

Guaranteed by Good Housekeeping

1535 Paris St. Sudbury, Ontario

PARHAIN ONNITTELUIN

Duckett Signs and Displays

CHARLES RAPSKY, omistaja

KAIKENLAISTEN NIMIKILPIEN MAALAUSTA JA YLÖSPANOA

Puhelin OS 5-5951

172½ Oak St. (takapuol.) Sudbury

TERVEHDYKSEMME!

Mary's LADIES' WEAR

NAISTEN LAATUVAATTEITA KOHTUULLISIN HINNOIN

83 Durham St. South Sudbury

ONNITTELUMME 45-VUOTIAALLE!

EVANS LUMBER AND BUILDERS SUPPLY LTD.

Kodin uudistustarpeiden keskus

128 Pine St. Puh. OS. 4-1921 Sudbury

LÄMPIMÄT ONNITTELUMME

HUPAISAA SYYSAIKAA KAIKILLE!

Waters Hotel

ESKO RAUHALA JA CHAS. JACOBSON

Creighton tien ja Highway 17 kulmauksessa

ONNITTELUT 45-VUOTIAALLE

Sudburyn johtavalta meijeriltä

...jonka omistaa tuottajat ja kuluttajat

SUDBURY P. & C. CO-OPERATIVE DAIRY LIMITED

Terveydeksenne ja virkistykseksenne

suosittelemme tunnettuja meijerituotteitamme

PUHELIN OS. 5-6485

231 SPRUCE ST. SUDBURY

Onnittelu 45-vuotiaalle Vapaudelle

Port Arthur. — Neljäkymmentäviisi vuotta, melkein puoli vuosisataa, on Vapaus-lehti ollut Canadan suomalaisen väestön valon ja totuuden viitoittaja, totuuden tuoja ja valon majakka, jonka avulla olemme aina saaneet itsellemme todelliset tiedot maailmantilanteesta, taisteluista ja voitoista.

Vapaus on ollut kuin tähti yössä, levittäen valoa tuhansille lukijoilleen, tilaajilleen ja onkin ollut sitä kohta puolivuosisataa. Se on elänyt ja voimistunut vaikka niin monilta tahoilta onkin sen "kuolemaa" odotettu ja kuoppaa sille kaivettu. Mutta eipäs ole heidän toiveensa toteutunut, sillä tuhannet kädet ovat sitä aina olleet auttamassa ja suojaamassa, jos on joskus ollut rahahuolia tai muuta, niin Vapauden ystävät ovat heti rientäneet sille avuksi, kuten juuri tälläkin kertaa. Sadat ihmiset tekevät lahjoituksia tänä 45-vuotispäivänä, sillä lehden lukijat oivaltavat, että jos meillä ei olisi tällaista arvokasta lehteä, kuin on Vapaus, niin jäisimme pimeyteen.

Kun Vapaus perustettiin, oli silloinkin olemassa heti epäilyksiä, ei se kävele, ei se voi kävellä pitkästi. Mutta mitä nyt on nähty? Se on elänyt 45 vuotta vaikka onkin ollut joskus välillä huonojakin aikoja, on esim. päivälehdestä pitänyt muuttaa kolmipäiväiseksi viikossa, mutta se elää ja tyydyttää lukijoitaan ja siitä saadaan olla varmoja, että Vapaudesta saamme todellisimmat uutiset ilman kieräilyä. Ei ilmene liioin rakittelua vaan hyvää ja arvokasta lukemista ja siksipä sen lukijat aina rientävätkin turvaamaan sen elämäin sillä Vapaus-lehti on tullut tämän neljänkymmenenviiden vuoden aikana meille kaikille rakkaaksi jota ilman ei voisi toimia, eikä saada tietoja ja totuuksia.

Lukemattomat kirjeenvaihtajat ovat myöskin olleet siinä suurena apuna ja niinhän tuleekin olla edelleenkin, jokaisen tehden voitavansa, että meidän lehtemme Vapaus nyt miehuuden ikään päästyään edelleenkin jaksaisi palvella lukijoitaan, tuoda edelleenkin tositietoja tämän kriitillisen maailman tilanteesta, jossa juuri käydään kamppailua hyvän ja pahan välillä, sodan ja rauhan välillä.

Kohdistukoon edelleenkin toimintamme siihen, että meidän lehtemme Vapaus ilmestyy sen lukijoille todellisena tiedontuojana ja että se väistymättömänä jatkaa kamppailua olemassaolonsa puolesta — ja se jaksaakin kun lehden ystävät kaikki puhaltavat yhteen hiileen esim. nyt rahastamisryntäyksen aikana jokainen tekee parhaansa, vointinsa mukaan, niin siitä karttuu suuri summa. Se tuo hyvän mielen jokaiselle joka on lehteä muistanut sillä summalla minkä kukin katsoo olevansa tilaisuudessa lahjoittamaan. Kansan käsi on karttuisa ja niinpä muistammekin, että annamme jokainen minkä voimme Vapaudelle syntymäpäivälahjaksi, että sen elämä olisi edelleenkin yhteistoiminnalla turvattu. — T. S. N.

Kukkia 45-vuotiaalle Vapaus-lehdelle

Vancouver, B. C. — Koska lehtemme täyttää vuosia "neljä ja viisi" niin lienee paikallaan kertoa niistä havainnoista, joita on vuosien mittaan kertynyt.

Ensiksi on kaikella kunnioituksella huomioitava se tulevaisuuden usko johon ovat luottaneet ne toverit jotka ovat olleet luomassa lehteämme Vapautta vaikka joukossa on ollut epäileviäkin "Tuomaita".

Nyt 45 vuoden vaiherikkaiden vuosien jälkeen olemme yksimielisiä kuinka tärkeää osaa lehtemme on näytellyt valon ja valistukseni heijastajana. Vastukset ovat aina olleet peräisin siltä taholta, missä ei ole pikkuihmisten valistus- ja järjestäytymispyrkimyksiä hyväksytty. Eikä ole mikään sattuma, että lehdestämme Vapaudesta on myöskin tullut CSJ:n äänenkannattaja. Kaikki mikä on ollut järjestölle läheistä ja tärkeää, on tullut puhuttua lehtemme välityksellä. Voiko olla parempaa puolestapuhujaa, joka kuiskii rannasta rantaan laajan maanme suomalais-syntyisille ihmisille heidän ilonsa ja surunsa, menestymiset ja vastoinkäymiset?

Monasti kuulee ajattelematonta puhetta kuinka Vapaus on uutislehtenä myöhäinen, jossain suhteessa se pitää kutinsa meihin länteläisiin nähden, vaan yhdessä seikassa se pätee aina, nimittäin tietojen luotettavaisuudessa. Vaikka usein olemme tietoisia joistakin tapahtumista, niin vartoomme mitä meidän oma lehtemme asiasta sanoo. Kokemuksesta tiedämme sen tulkinneen asian lopullisesti oikein.

Voiko tämän parempaa kukkasta tarjota 45-vuotiaalle päivänsankarille? Heikkouksia tietenkin on mutta kaikkein suurin sellainen on, siinä kun suomalainen siirtoväki ei vieläkään monien petoksien jälkeen ymmärrä omaa parastaan tukemalla Canadan ainoaa suomenkielistä työväen lehteä Vapautta. Tämän heikkouden kun voitamme, niin silloin muutkin heikkoudet voitetaan. Samoin kun lehtemme perustajat voittivat 45 vuotta sitten.

Vanha polvi harvenee lehtemme toimintavuosien mukana. Kunnia heille, sillä heidän ponnistuksien tuloksena meillä vielä on lehtemme. Jatkakaamme niitä perinteitä siinä on meille mitä parhain tavoite. Siis puolesta oman lehtemme Vapauden. Juhlaterveisin — M. S.

45-vuotiaalle

Olet taistellut tuhannet taistot,
olet antanut meille oikeat tiedot
ja vaistot,
olet tuhanten kotiin sä tullut,
uoden toiminnan rohkeutta meille.

Olet kärsinyt piinauksen ristin,
he sun ristiin naulinnut ois',
ei kirotut sellaista sallis',
joka joukoille tositietoja tois'.

Mutta kuitenkin elät sä vielä,
vaikka paljon sä kärsinyt oot.
Aina joukolla joudumme hätään,
sun vaarasi varjelemaan.

Sinä varmasti elät kauan,
kun oikein vain sanelet,
kuinka asiat kulloinkin kuuluu,
'uuri justiin paikalleen.

Mutta parjaajas matalaksi painuu,
yhä syvemmäks "syntihin",
he palkan saa tuosta työstään,
kun kansat huomaa sen.

J. N.

TERVEHDYKSEMME!

JACOBSONIN ostokeskus

- SULO MAKI — Red & White ruokatavarakauppa
- G. STORBECK — Radio- ja TV myynti ja palvelu
- C. G. JACOBSON — Rauta- ja vaatetustarpeita

Puhelin OX 2-3514

Creighton ja maantie No. 17 kulmassa

PARHAIN TERVEHDYKSIN!

PASSI SALES & SERVICE

JOHN JA VIOLA PASSI

MASSEY-FEERGUSONIN TEOLLISUUS- JA FARMIKONEIDEN MYYNTI JA PALVELU

Puh. OS 4-6104, kotiin UN 6-2435

56 Alder St. Osuusmeijerin vier. Sudbury

Täydellinen taloushoitajain puhdistus- ja vahaustarpeiden palvelu

SITKO PRODUCTS

SOITTAKAA PUH. OS 5-7420

360 Antwerp Avenue Sudbury

Viime viikolla Norandan Horne-kaivoksessa syttyi tulipalo joka kyti vielä tämän viikon alussa. Kaivoksen 900 jalan tasanteella alkanut ja 300 jalan tasanteelle kohonnut tulipalo aikaansai sen, että 700 norandalaista kaivostyöläistä joutui työttömäksi vielä epämääräiseksi ajaksi. Kuvassa palonsammutustyöläiset suunnittelemassa miten he voisivat parhaiten taistella tulipaloa vastaan.

ONNITTELUMME 45-VUOTIAALLE!

LAINE AGENCIES

VAKUUTUS- JA KIINTEISTÖTOIMISTO

PUHELIN OS 5-6427

PENTTI PENTTILÄ ja OLIVER R. LAINE

Kotipuh. OS 5-2941 — OS 4-4167

49 Elgin St. N. (Vastapäätä poliisiasemaa) Sudbury

NYT SAATAVANA KODINOMISTAJAN VAKUUTUS

joka tarjoaa laajemman korvauksen pienemmällä vakuutusmaksulla

TIEDUSTELKAA LÄHEMMIN

Parhaimmat onnittelumme

DAVID A. BOWLES INSURANCE

Yleisien vakuutuksien toimisto

AUTOLAINOJA KOHTUULLISIN KOROIN

PUHELIN OS 4-1951

67 ELM ST. E., HUONE 301 SUDBURY

MITÄ PARHAIMMAT TERVEHDYKSEMME

LEPÄN NEULOMALIIKE ja nappien päällystyspalvelu

KERTTU JA TOIVO LEPPÄ

PUHELIN OS 3-4521

102 Durham St. S. yläk. Sudbury

ONNITTELUMME 45-VUOTIAALLE!

RITARI AGENCIES LTD.

VAKUUTUS- JA MATKAILUTOIMISTO

7 Cedar Street Sudbury

PARHAIN TERVEHDYKSIN

J.T. PAQUETTE & SONS LTD.

84 DURHAM ST. SOUTH SUDBURY, ONT.

Poiketkaa katsomassa uudistettua kauppaamme ja sen monipuolista uutta varastoa miesten vaatteita ja jalkineita.

Metsästäjät kääntykää puoleemme että saatte sopivat metsästysvaatteet ja jalkineet.

AVOINNA TIIST. JA PERJANT. ILTASIN KELLO 9

ONNITTELUMME

UNION CAB

NOPEAT RADIOTAKSIAUTOT

PUHELIN OS 4-4277

ELGIN STREET NORTH SUDBURY

Parhaimmat onnittelumme!

SUDBURY FOOTWEAR

• KESKIKAUPUNGIN KENKIEN KORJAAMO •

Vastapäätä Eatonia

Puhelin OS 3-8856

21 Larch Street Sudbury

PARHAAT ONNITTELUMME

NORTHERN ROOFING & BRICKSIDING CO.

Uusien taattujen tasakattojen mestarit

Huolellista kattojen korjausta

Puhelin OS 3-1382

8 Harry Cres. Sudbury, Ontario

PARHAIN TERVEHDYKSIN!

JOHNNY'S GARAGE

EXPERTIT AUTOPELTI-, LASIEN JA JÄÄHDYTTÄJIEN KORJAUKSESSA

333 Antwerp Ave. OS. 4 9621 Sudbury

PARHAIN ONNITTELUNI VAPAUS-LEHDELLE

45-VUOTISMERKKIPÄIVÄN JOHDOSTA!

VALMA RUISMÄKI ROOMING HOUSE

HYVIÄ HUONEITA VUOKRATTAVANA VIIKOTTAIN TAI KUUKAUSITTAIN

Puhelin OS 3-2846

161 Brady Street Sudbury, Ontario

PARHAIN TERVEHDYKSIN

GOLDEN GRAIN BAKERY

MAUKASTA RUSKEATA JA VALKOISTA LEIPÄÄ

Kotiinajopalvelu puh. OS 5-7341

153 Brady Street Sudbury

PARHAAT ONNITTELUMME UNIONISTISEN LIIKKEEN ÄÄNENKANNATTAJALLE!

SUDBURY & DISTRICT GENERAL WORKERS UNION LOCAL 902

78 DOUGLAS ST. SUDBURY, ONT.

SOPIVA PARI

"Onko se hyvin sopiva pari?"
"Kyllä, varmasti. Mies kuorsaa, mutta vaimo on kuuro."

ONNITTELUMME 45-VUOTIAALLE VAPAUS-lehdelle!

Parhainta menestystä toivottaa

Impi ja Frank Tommila

Sudbury Ontario

PARHAIN ONNITTELUNI 45-VUOTIAALLE VAPAUS-lehdelle!

Sofia Järvi

(tilaaja 1:stä numerosta lähtien)

206 Spruce Street

Sudbury Ontario

PARHAIN ONNITTELUMME VAPAUS-lehdelle 45-v. merkkipäivänään!

Parhainta menestystä toivottavat

Hilja ja Anton Kaisla

(tilaaja 1:stä numerosta lähtien)

200 Spruce Street

Sudbury Ontario

PARHAINTA ONNEA JA MENESTYSTÄ

toivotan

VAPAUS-lehdelle 45-vuotismerkkipäivän johdosta!

Hilja Smith

343 Mable Avenue

Sudbury Ontario

Pietilä Känsäkouran asialla

Tässä päivänä muutamana pistäydyin, totuttuun tapaani hyvän ystäväni, Känsäkouran pakinoilla.

Kun oli pohdittu puoleen ja toiseen kaikki tärkeimmät päiväntapahtumat, sanoa tokaisi hän: 'Mitäs sinä, Pietilä, annat tälle meidän aviisillemme "pörtteilahjaksi", nyt kun se kohtapuoliin täyttää vuosia?

Aloin haroa taskustani vääävartista, voidakseni peittää Känsäkouralta, otsalleni kohoavaa rumaa ryppyä ja saadakseni myös lämpimät, rauhoittavat sauhut . . . Vasta kun hän uudisti kysymyksensä, rohkenin aukaista sydämeni ja selittää: Miten väärin on sanoa: "Aviisimme täyttää vuosia, silloin kun meidän vähävaraisten työläisten ja farmarien rakkaaksi käynyt kilpemme ja äänen kantajamme Vapaus **rennosti** täyttää 45 vuottaan, eikä sen tarvitse hävetä ikäänsä!"

"No, älähän nyt kiivastu Pietilä" sanoi Känsäkoura rauhallisena ja jatkoi: Ajattelin vain näin ohimennen pyytää sinulta jonkinlaista juttua Vapauden pikapuoliin ilmestyvään 45-vuotisjuhlanumeroon. — Noo, se muuttaa asian, sanoin ja olin hyvilläni, että ehdin saada väärävartisestani tyynnyttävät sauhut, ennenkuin ehdin päästellä suustani suurempia typeryyksiä — — —

En ole enään vuosiin kirjoitellut juuri mitään. Olen vain lukenut valmista. — Niin, että, vieläköhän tuo kynä mahtais' luistaa?

Sisimmässäni tunsin suurta tyydytystä tästä, hyvän kaverin minulle osoittamasta luottamuksesta, ja niin lupasin panna töpinäksi ja yrittää. Kättä päälle, sinetiksi ja näkemiin.

Pitemmittä puheitta loikkasin alas kadulle. Vähänaikaa vinhassa syystuulessa mittaillessani keskikaupungin koloisia käytäviä "katumuksen-kyyn" kuiskutellessa korvaani: Mistä saat aiheen kirjoittaa, mistäs saat, mistäs saat — Et mistään, et mistään — **et mistään!!**

Samassa huomasin pari vaimo-ihmistä kiireellä pyyhkäsevän ohitseni, toinen heistä poikkesi erääseen kauppaan Elm-kadulla, toisen jatkaessa edelleen matkaansa.

Minä myös kävellä linkutin samaan kauppaan ja istahdin pukille, hörpätäkseni kupposen kahvia lämpimikseni. Kuinka ollakaan, siihen vierelleni istua töksähti edelläni kauppaan porhaltanut, pyylevä akka-immeinen. — Hyvää päivää, Pietilä! Ka, no, päivää päivää — — — En uskalla mainita nimeä, koska hänen parempi puoliskonsa tunnetaan hyvin kateellisena pappana. — Eika se olekaan mitään kuulopuhetta, koska hän on joskus minulle itsellenikin valittanut, että: "senkun, joka kaupunkireissulla vain poikien kanssa kahviloissa istutaan . . ."

Siinä vanhoja asioita jutustellessa tuli mieleeni se aika, kun vielä molemmat olimme nuoria. — No, mitäpä noista, jätetään se seuraavaan kertaan.

Koska hän on myös yksi näistä järjestö-ihmisistä, niin kysäsin: 'Etteikö täällä "Supperin" suomalaisella haalilla enään näyttämöhommaa olekaan?" — Joo-o! Kyllä, kunhan ehtivät saada rattaat rasvattua, että pääsevät alkuun, vastasi hän reippaasti.

Mitenkäs kauan siitä onkaan aikaa, kun se Iso-Ville, — Mikäs se nyt olikaan, se ensimmäinen oikein ammattinäyttämön johtaja oli täällä Copper Cliffissä?

— Ei Airolan Ville ollut ensimmäinen. Ensimmäinen — ammattijohtaja — oli Hj. Johnson, silloin vuotena 1912. Hän oli vuoden ajan toimessaan. Senjälkeen vasta tuli "Iso Ville". Siellähän jo silloin esitettiin oikeita suurnäytelmiä, kysäsin?

— Kyllä. Johnsonin aikana näyteltiin etupäässä perhedraamoja, kuten: Anna Liisa — Kovanonnen Lapset — Murtuneita — Työmiehen vaimo — Murtovarkaus — Isäin pahat teot — Strinbergin Isä — Sherlok Holmes y.m. y.m. Lisäksi lukemattomia yksi- ja kaksinäytöksisiä näytelmiä.

— Minkälaiset palkat silloin oli näyttämön johtajille?

— Sitä minä en tiedä. Mutta sen suuren työtaakan, mikä heidän hartioillaan oli, sen kyllä muistan: johtajatoimensa ohella oli heidän huolehdittava myöskin talonmiehen tehtävästä, kuten haalin puhdistuksesta y.m. Silloin ei ollut mitään mahdollisuutta saada näytelmiä muualta, kun Suomesta tilaamalla. Joillakin johtajilla oli tosin jonkinlainen oma varastonsa. Kun sattuivat saamaan mieleisensä näytelmän jostain, oli heidän itsensä kirjoitettava siitä roolit käsin. Kirjoituskoneet, jos niitä lie jo silloin ollutkin, eivät olleet heidän kättensä ylettyvillä. Niinikään heidän oli huolehdittava näyttämö-asetuksista ja lavastuksista yleensä. Jokainen näytelmään osallistuja luonnollisesti auttoi asiaa lainaamalla huonekalustoa y.m. tarvittavaa kamaa, mikäli sellaista sopivaa sattuivat saamaan. Jos jotakin erikoista tarvittiin, sen johtaja teki — jos kykeni — aina kuliisien maalauksesta saapasvarsiin saakka. — Jos johtajalla, kaikenlisäksi sattui olemaan musikaalisia lahjoja, kuten Airolalla esim. tuli hänen muodostaa orkesteri, joka piti huolen tanssimusiikista vähintäin kerran viikossa, tai niin usein kun sellaista tarvittiin.

— Oliko Airolan Ville kauan Copper Cliffissä ja minne hän sitten meni, halusin tietää?

— Ei hän ollut kauan, muutamia kuukausia vain. Hän oli yksi parhain ja monipuolisin mies alallaan, joten hän ikävöi suurempaan maailmaan, tottuneimmille, vauraimmille näyttämöille. Muistaakseni hänellä oli täältä lähtiessään paikka Yhdysvaltain puolella Fitchburgissa, jonne hän sittemmin menikin.

— Oliko Ville, hyvänä musiikkimiehenä erikoisemmin kiinnostunut laulunäytelmiin ja oliko niitä siihenaikaan vielä saatavissa?

— Laulunäytelmät ovat aina kiinnostaneet yleisöä, kun myös esittäjiä. Mitä etevämpi musiikin tuntija, sen suurempi kiinnostus laulunäytelmiin. Airola aivan eli laulun ja soiton tai'asta.

— En tiedä missä määrin, niihin aikoihin, oli saatavissa sellaisia laulunäytelmiä, joita kyettiin pienillä seuranäyttämöillä esittämään. Hänen johdollaan C. C., kuitenkin esitettiin kaksi huomattavaa laulunäytelmää: "Hevospaimen" sekä "Kolmen Sällin Seikkailut", joista viimeksi mainittu oli hänen omaa käsialaansa, ainakin laulut sävellyksineen.

Näiden molempien näytelmien esitykset olivat siinä määrin onnistuneita, että koko "kuparikylän" suomalainen väki eli ja oli niiden lumoissa ties kuinka ja kauan. Yllämainittujen lisäksi hän ohjasi vielä ainakin pari suurempaa näytelmää: 'Junula ja Tanula" ja "Valapatto", joka esitettiin Keski-Ont. aluejuhlanäytelmänä heinäkuun ensimmäinen päivä 1913.

— Oletko tavannut Airolaa, senjälkeen kun hän C. C. lähti?

— Olen. Hän oli täällä Sudburyssakin näyttämön ohjaajana vähän aikaa, silloin kun Liberty-haali oli Suom. Järjestön toimipaikkana. Kun hänet viimeksi tapasin oli hän jo heikossa terveydessä, mutta siitä huolimatta, hän yhä ohjaili näytelmiä South Porcupinen Suom. Järjestön näyttämöllä. — Minullakin oli vielä kunnia osallistua yhteen hänen ohjaamaansa näytelmään: "Lumimyrsky" joka esitettiin Timminsin ja Eteläpään yhteisillä voimilla South Porcupinessa Pohjois-Ontarion aluejuhlanäytelmänä kesällä 1928.

— Eikö Airolan jättäessä toimensa, aiheuttanut lamaannusta silloiseen näyttämötoimintaan Copper Cliffissä?

— Osaksi kyllä. Selvä se. Vaan se suuri innostus näyttämötyöhön, jonka hän oli kyennyt kohottamaan, jossain määrin korvasi ja tasoitti sitä aukkoa, jonka hänen poismenonsa aiheutti. Oli onneksi paikallisia voimia, jotka kykenivät ohjaamaan ja lavastamaan näytelmiä. Aina kun tarve vaati, käännyttiin vanhan "työjuhdan" Wirran-Jussin puoleen ja aina myös asia tuli autettua. Näihin aikoihin juuri Hugo Paasikivi tuli Suomesta. Hän myös antoi hyvän sysäyksen näyttämöhommalle johtajana kuin myös etevänä näyttelijänä.

— Mitenkäs sitten kävi, kun haali joutui silloisen taantumus-suunnan, kostopolton uhriksi?

— Se on niin pitkä juttu, että on mahdoton tässä yhteydessä siihen kajota. Tavataan ehkä vielä joskus niin jutustellaan sitten. Sitä ennen kuitenkin oli vielä pari ammattijohtajaa nim. Feriin ja Idman'in Jussi. Ferin tosin oli vain vähän aikaa, kolmisen kuukautta ehkä.

Mainitsemasi haalinpalon jälkeen jatkettiin toimintaa, joskin hyvin ahtaissa oloissa. Vuokrattiin H. Koskelta, samankadun varrelta sijaitseva pallohaali. Se oli kyllin tilava kokoushuoneeksi, kuin myös tanssihaaliksi, varsinkin kun yläkerrasta saatiin tilava huone ravintolaa varten. Tähänkin haaliin, peräpuolelle, "pykättiin n.s. näyttämö", jossa korkeintaan kyettiin esittämään hyvin vaatimattomia yksinäytöksisiä näytelmiä. Ohjelmailtamia, jotka siihen aikaan olivat hyvin suosittuja, oli helpompi järjestää ahtaimmissakin oloissa. En malta olla mainitsematta tässä erästä tapausta, joka mielestäni kuvaa sen aikaista suurta mielenkiintoa näytelmiin, niin esiintyjien kuin yleisönkin taholta: Copper Cliffissä oli yksi teatteri, jossa esitettiin säännöllisesti, kuutena viikoniltana liikkuvia kuvia. Tämän "Rex-teatterin" oli näytelmäseuramme vuokrannut erääksi lauantai-illaksi näytelmäesitystä varten. Mainitun teatterin oma ohjelma, ts. liikkuvat kuvat, päättyi vasta siinä kymmenen tienoissa illalla. Kun teatterin varsinainen yleisö oli poistunut, pääsi meidän 'teatteriyleisö" vasta sisään istuimilleen.

Tämän jälkeen — kellon pitkästi huiskiessa yhtätoista — aukeni esirippu ja niin näytelmämme, Valapaton, esitys pääsi vihdoinkin siunattuun alkuun.

— No, miks'ei hemmetissä, vuokrattu sunnuntai-iltaa, suuren seitsemän näytöstä käsittävän kappaleen esitystä varten, kysäsin, jo vähän turhamaiseen typeryyteen kyllästyneenä?

— Äläppäs nyt innostu, Pietilä. Silloiset liike- y.m. "hakamiehet" halusivat prikulleen noudattaa "Isossakirjassa" määriteltyä lepopäivälakia — ainakin tässä tapauksessa — sunnuntaisin ei ollut lupa järjestää kerrassaan mitään, paitsi hartaushetkiä kirkoissa ynnä muualla.

Ajattelin juuri kysästä, että miten hän itse on päässyt näyttämöhommiin käsiksi — vaan se jäi, kun tuo "veetari" oli niin kyllästyneen näköinen. Ajatteli kai, että: mitä nuo kaksi vanhaa ihmistä, tuossa päät yhdessä tuntikaupalla kutisevat —.

Sen kai huomasi kahvikaverikin; koska kiireellä kiskaisi takin päälleen ja sanoi: Ei, kyllä minun nyt on lähdettävä tai muuten myöhästyn "Bussista". Kiitos vain kahvista! Kai vielä joskus tavataan. En ehtinyt edes hyvästiä sanoa, kun hän jo luiskahti ovesta ulos — olisin halunnut tiedustella vielä monta asiaa niiltä myöhäisemmiltäkin ajoilta, vaan se ei nyt käynyt päinsä.

Ehkä sitten joskus toiste.

Pietilä.

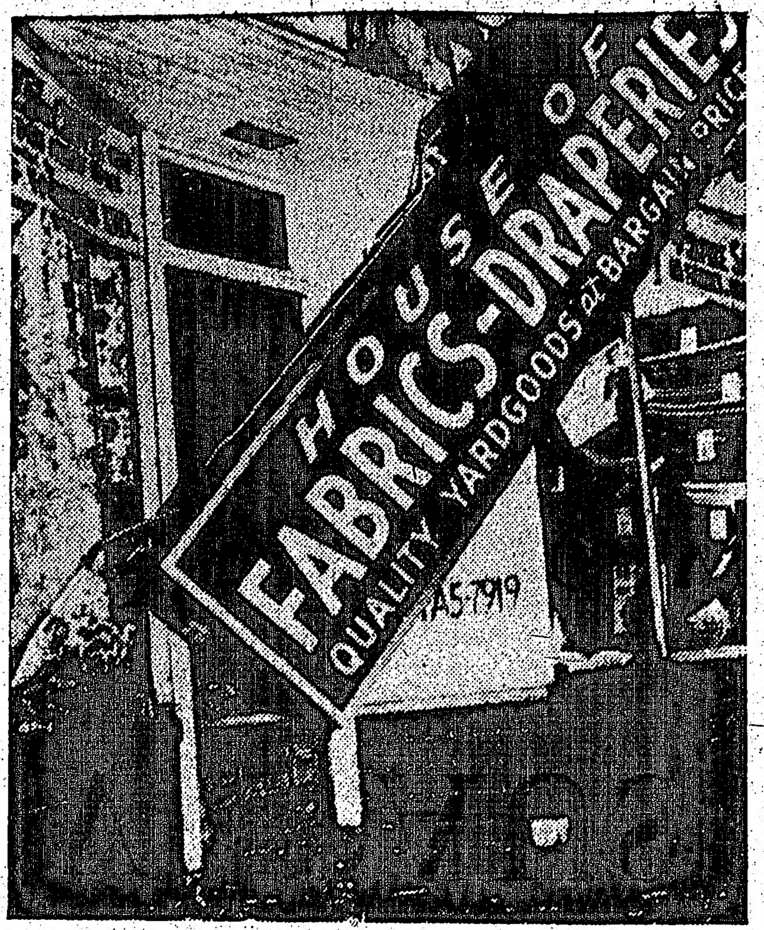

Toista viikkoa sitten Canadan länsirannikolla riehui hirmumyrsky Frieda, joka aikaansai vähintäin miljoonan dollarin omaisuusvahingot. Hirmumyrskyssä ja sitä kaksi päivää aikaisemmin tapahtuneessa myrskyssä kuoli kuusi ihmistä. Myrsky jätti jälkeensä paljon sellaista tuhoa kuin nähdään kuvassamme. Myrskyn takia jouduttiin sulkemaan 45 koulua Vancouverissa.

Kemiallinen teollisuus Itä-Saksassa

Ensimmäisessä maailmansodassa sai v. 1915 huhtikuussa, 6,000 sotilasta surmansa myrkkykaasulla Flanderissa. Kaasun olivat valmistaneet Leipzigin ja Hallen ympäristöissä sijaitsevat kemikaalitehtaat — Leuna, Buna, Bitterfield tai Wolfen. Tästä oli seurauksena että sodassa käytetyt kemialliset tuotteet ja niistä koituvat suuret liikevoitot kiihoittivat Saksan rahamiehiä perustamaan kemiallisten tuotteiden jättiläistrustin joka tunnettiin I. G. Farben kemikaalitrustin nimellä. Tämä on se sama liikelaitos joka vuonna 1933 lahjoitti 12.7 miljoonaa markkaa "Adolf Hitlerin rahastoon". Vuosien 1933 — 1944 välisenä aikana I. G. Farben trusti lahjoitti samaan rahastoon 70.3 miljoonaa Saksan markkaa niistä tuhansista miljoonista markoista jonka Hitlerin aikakausi oli trustille liikevoittoina suonut.

Nykypäivinä tämä laaja kemiallinen teollisuus on Saksan Kansan Demokraattisen 'Tasavallan (SKDT) alueella. Yli 1,000 yksityisten omistamaa tehdasta on siellä kansallistettu ja nyt ne toimivat ihmiskunnan eduksi eivätkä sen hävittämiseksi. Väkilukuunsa verrattuna SKDT on toisella tilalla kemiallisten aineiden tuotannossa, siis seuraten USA:ta ja ollen seitsemäntenä koko maailman tuotantoon nähden. Kemiallinen teollisuus ja innsiööritaito ovat molemmat hyvin tärkeät tuotannot SKDT:ssä. Kemialliset tuotteet muodostavat osan maan ulkomaakaupassa. Viime vuonna SKDT lähetti ulkomaille 363 markan arvosta kemiallsiia tuotteita ollen 700 miljoonan markan nousu edelliseen vuoteen verrattuna. Tosiaan huimaava nousu yhden vuoden sisällä. Kun tätä tuotannon nopeaa nousua katselee sen oikeassa valossa, tulee ottaa huomioon, että natsien aloittaman ja hävinneen sodan jälkeen olivat kemialliset tehtaat suuremmalta osalta raunioina ja 1946 ne tuottivat vain yhden neljännen osan riikkihappoa ja fosforia sekä vain 14 prosentia hiilihappoa verrattuna v. 1936 tuotannon.

Kuitenkin jo vuonna 1950 tuotanto oli noussut 70 prosenttia yli v. 1936 ja nykyinen tavoite on nostaa kemiallinen tuotanto 8 kertaa suuremmaksi v. 1965 loppuun mennessä.

Kemiallinen ala tuottaa leipää, hyvinvointia ja kauneutta sanotaan seinätunnuksissa joita näkee monessa paikassa SKDT:ssä. Vuoden 1958 hyväksytyn laajennus-suunnitelmien sanotaan valmistuvan ajallaan kuten esim. keinotekoisen vaatekankaan, muovitavaran, kumin, apulannan sekä monen muun tavaralain tuotannon alalla.

Öljy on välttämätön raaka-aine kemiallisessa teollisuudessa. Ja koska SKDT:llä ei ole riittävästi öljyresursseja niin NL:n kanssa tehdyn järkiperäisen sopimuksen mukaan öljyn kuljetus tulee hyvinkin edulliseksi SKDT:lle. Tämän yhteishyödyllisen sopimuksen ovat myöskin allekirjoittaneet NL:n kanssa Puola, Unkari ja Tshekkoslovakia. Sopimuksen päätarkoituksena on rakentaa 2,500 mailin poikki manteretta kulkevan öljyputkilinjan, joka nyt on jo valmistunut NL:sta Bratislavaan, Tshekkoslovakiaan asti.

Öljyn jalostuksesta on monta hyötyä SKDT:lle. Esimerkiksi kivihiilen tuotanto vaatii 6 kertaa enemmän työvoimaa kuin öljyn tuotanto. Yhden tonnin öljypuhdistus antaa 990 paunaa ensiluokan bentsiiniä ja lisäksi polttoöljyä ja asfalttitervaa. Jos kivihiilestä jalostaa saman määrän tarvitaan siinä 15 — 17 tonnia ruskeaa kivihiiltä.

Vuoteen 1965 mennessä, Schwedtessä pian valmistuvassa öljyn jalostuslaitoksella voidaan puhdistaa 4 miljoonaa tonnia öljyä vuodessa ja tämän laitoksen lopullinen tuotanto laajentuu 8 miljoonaan tonniin. Tämä takaa SKDTn kemialliselle teollisuudelle nopean nousun edelleen ja kansalle siitä koituvan taloushyödyn sen mukaisesti. Se on siis hyvin selvä asia miksi ymmärtäväiset työläiset SKDT:ssä pitävät huolen siitä ettei heidän teollisuuslaitoksensa tule koskaan siirtymään kansainvälisten pankkiirien ja trustien käsiin.

Presidenttipari palasi N-liitosta

Helsinki. — Ruskettuneina ja virkistyneen näköisinä palasivat tasavallan presidentti ja rouva Kekkonen torstaina parin viikon lomamatkalta Neuvostoliitosta.

Moskovan junan saapuessa klo 18.35 sateiseen Helsinkiin oli asemalle saapunut presidenttiparia vastaanottamaan mm. eduskunnan puhemies K. Kleemola, pääministeri Ahti Karjalainen puolisoineen, valtiosihteeri Jaakko Hallama puolisoineen sekä puolustusvoimien komentaja Sakari Simelius.

Rouva Kekkosen astuttua junasta rouva Karjalainen ojensi hänelle punaisen ruusukimpun. Tasavallan presidentti astui junasta puolisonsa jälkeen ja kätteli vastaanottajia. Tervetuliaistoivotukset olivat lyhyet ja välittömästi niiden jälkeen presidenttipari siirtyi autoonsa joka lähti kohti Tamminiemeä.

ONNITTELUMME 45-VUOTIAALLE VAPAUS-lehdelle!

PEOPLES CO-OP BOOK STORE

307 West Pender St.
Vancouver, B. C.

PARHAIN ONNITTELUNI 45-VUOTIAALLE VAPAUS-LEHDELLE!

TOIVO BOREN

Finn Road, R.R. 3,
Richmond, B.C.

PARHAIN ONNITTELUMME 45-VUOTIAALLE VAPAUS-lehdelle!

Effie ja Art Siven

Puhelin CY 8-5951

3691 East Georgia St.
Vancouver, B. C.

Onnittelumme 45-vuotiaalle VAPAUS-lehdelle!

Säilyköön se edelleenkin tien näyttäjänä rauhan ja hyvinvoinnin puolesta!

WEBSTERS CORNERSIN

Rauhan Klubi

ONNITTELUMME 45-VUOTIAALLE VAPAUS-lehdelle!

Anni ja Urho Tynjälä

Puhelin RE 1-5118

2363 West Broadway
Vancouver, B. C.

PARHAAT ONNITTELUMME 45-VUOTIAALLE VAPAUDELLE!

SOINTULAN NAISTEN KERHO

Sointula, B.C.

ONNITTELUMME 45-VUOTIAALLE VAPAUS-lehdelle!

PRIOR GARAGE & SERVICE

Täydellinen autohuolto ja korjaamo

LEE, omistaja

219 Prior Street
Vancouver, B. C.

PARHAAT ONNITTELUMME

VAPAUS-LEHDELLE

45-VUOTISMERKKIPÄIVÄN JOHDOSTA!

Samalla toivomme äänenkannattajallemme parhainta menestystä valistus- ja kulttuurityön vaalijana sekä rauhan ja työväen yhtenäisyyden puoltajana!

CSJ:n LONG LAKEN OSASTO

LONG LAKE, ONTARIO

Parhain onnitteluni 45-vuotiaalle

VAPAUS-LEHDELLE!

Toivon, että Vapaus saapuisi toiset 45 vuotta yhtä selväsanaisena luettavakseni. Parhainta menestystä!

Toivottaa

GUST SALO

VANCOUVER, BRITISH COLUMBIA

Parhaat onnittelumme

VAPAUS-LEHDELLE

45-vuotismerkkipäivän johdosta!

Kauan eläköön Vapaus — rauhan, totuuden ja kansalaistemme yhtenäisyyden puoltajana!

CSJ:n Beaver Laken osasto

Beaver Laken V.- ja U.-seura Jehu

Beaver Laken Naistenkerho

Onnittelumme

VAPAUS-LEHDELLE

45-vuotismerkkipäivän johdosta!

Trade Union Research Bureau

Emil Bjornason — Rosaliew Ross — Ben Suankey

339 East Pender St. Vancouver, B. C.

PARHAAT ONNITTELUMME

45-VUOTIAALLE ÄÄNENKANNATTAJALLEMME

VAPAUS-lehdelle

sen työkunnille, kirjeenvaihtajille, asiamiehille ja -naisille siitä arvokkaasta työstä, minkä he ovat suorittaneet kuluneen 45 vuoden aikana.

Selvä on ollut lehtemme Vapauden suunta, aina rehellisesti puolustanut työtätekevien parhaita etuja ja kallista ihmiskunnan RAUHAN asiaa!

PARHAINTA MENESTYSTÄ 45-VUOTIAALLE!

CSJ:n MONTREALIN OSASTO

ja

NAISTEN KERHO

MONTREAL, QUEBEC

Parhaimmat onnittelumme 45-vuotiaalle

VAPAUS-*lehdellemme!*

CSJn Vancouverin Osasto No. 55

JÄSENISTÖINEEN

Levittäköön lehtemme edelleen valon ja edistyksen s o i h t u a valaisemaan maanmiestemme elämänkulkua!

Rauhan turvaaminen ja kansallinen yhtenäisyys olkoon yhä lehtemme tavoitteena!

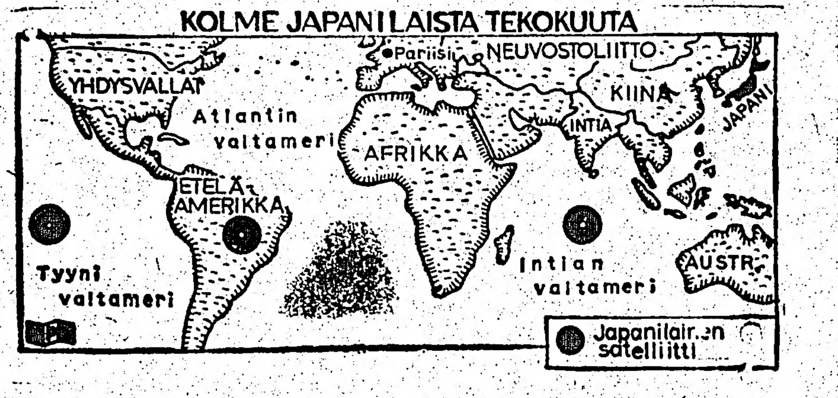

JAPANI AIKOO "RIPUSTAA" TAIVAALLE KOLME TEKOKUUTA

Avaruuslentojen yhteydessä ajattelemme aina Neuvostoliittoa ja Amerikkaa. Japani on kuitenkin kovaa vauhtia liittymässä avaruusmatkavaltioiden joukkoon. Se on suorittanut jo monia arvokkaita rakettikokeita ja on ehtinyt toimittaa raketteja Jugoslaviallekin. Japanilaiset työskentelevät tätä nykyä NECSIksi ristimänsä tekokuun valmistamispuuhissa. Mikäli kokeet onnistuvat, on tarkoitus rakentaa kolme tämän tyyppistä tekokuuta. Ne painavat kukin 52 kg. Nuo kolme tekokuuta "ripustetaan" sitten taivaalle. Tekokuut kiertävät nimittäin maata samalla nopeudella kuin maapallo kiertää akselinsa ympäri, joten tulee näyttämään siltä, että ne pysyvät paikallaan. Japanilaiset tekokuut ammutaan 35,800 km:n korkeuteen, kts. karttaa, ja jokainen niistä lähettää sitten radiomerkkejä kaikkiin maapallon osiin. Tekokuut saavat tarvitsemansa sähkövoiman aurinkopattereistaan. Satelliitit aiotaan lähettää jo ennen vuotta 1964.

Onnittelumme

VAPAUS-LEHDELLE

45-vuotismerkkipäivän johdosta!

Kauan eläköön lehtemme Vapaus kansalaistemme valistus- ja tiedonantajana!

CSJ:n COBALTIN OSASTO

COBALT, ONTARIO

ONNITTELEN

sinua, VAPAUS, luotettavana toverina, edistyksen ja valistuksen julkituojana!

Olet seurannut askeleitani Canadassa sekä tuonut terveiset Pyreneitten vuoriston taa. Toivon lehdelleni menestystä ja paljon luotettavia ystäviä!

FELIX KULMALA

Box 190, South Porcupine, Ontario

Onnittelemme työkansan ja vähäväkisten äänenkannattaja

VAPAUS-LEHTEÄ

45-vuotismerkkipäivän johdosta!

Järjestömme jäsenet ovat iloisia nähdessään, että lehtemme on voinut avartaa kansalaistemme käsitteitä nykymaailman ongelmien selvittämisessä!

Parhainta menestystä 45-vuotiaalle!

toivottaa

CSJ:n South Porcupinen Osasto No. 12

SOUTH PORCUPINE, ONTARIO

"Viekää se konelatojalle . . . ellei apteekissa ymmärretä"

Epäilemättä useat tämän lehden lukijoista ovat ajatelleet, että kuinka on mahdollista, että hän saa jatkuvasti lehtensä luettavaksi. Siinä yhteydessä on tullut ehkä ajatelluksi sitäkin, miten suuren ja monimutkaisen työn takana mahtaa pikkulehtikin olla ennenkuin se lukijain käteen tulee?

Mutta paljon on varmaan sellaisiakin lukijoita, jotka eivät ole asiaa sen lähemmin ajatelleet, vaan pitävät sitä ikäänkuin itsestään selvänä asiana. Mutta kun "vieraspaikkakuntalaiset" kansalaisemme tulevat Sudburyyn, he käyvät tavallisesti tutustumassa myös Vapauden laitoksiin — ja tällaiset vierailijat saavat varsinkin ensi kerralla "lehtipajassa" käydessään hyvin mielenkiintoista nähtävää. Ja vaikka lehteä toimitetaan, ladotaan ja painetaan kaikissa "pajoissa" ajan kanssa kilpaillen, niin lehden valmistamiseen tutustumaan pyrkivät vieraat, läheltä ja kaukaa, ovat aina tervetulleita Vapauden liikkeeseen.

Yksi kaikkein monimutkaisin ja tärkein vekotin lehden valmistamisessa on latomakone ja sen vieressä ahertava kone- ja käsilatoja.

Auttaaksemme lehtipajamme vastaisuudessa tulevia "vierailijoita ja ns. "suurta yleisöä" ymmärtämään latojan työtä, oheisessa kirjoituksessa kuvaillaan minkälaista työntekijää tarkoitetaan konelatojalle ja minkälainen on se hänen melko monimutkainen työvälineensä, latomakone. Allaolevassa on mahdollisimman kansantajuisesti yritetty selittää näitä kysymyksiä, mutta luonnollisestikaan ei ole voitu kokonaan sivuuttaaa "ammattitermejäkään".

Kuten oheisesta selostuksesta ilmenee konelatojan työ ei ole läheskään helppoa ja kevyttä, miltä se ensinäkemältä vaikuttaa — mutta sitä raskaampaa on heille vielä siksi kun täytyy työmiehenä latoa suurporvareita puolustavia ja työläisiä yleensä painavia juttuja Suuren Rahan kontrolloimiin lehtiin ja julkaisuihin. Vaikka työpaine on työväenlehtien, kuten Vapaudenkin latomossa yhtä tiukka kuin missä tahansa muualla, ja palkkakin olosuhteiden pakosta hieman alhaisempi kuin "business-lehtien palveluksessa, niin lohduttavana ja innoittavana seikkana on kuitenkin se, ettei tarvitse uurastaa sen paremmin oman alansa kuin muidenkaan työläisten riistämisen ja ryöstämisen edistämiseksi.

HISTORIAA

Ensimmäinen suuri keksintö kirjapainotaidon alaalla oli Johann Gutenbergin noin vuonna 1440 keksimät irtokirjakkeet. Jonkinlaisia painotuotteita oli kyllä painettu jo ennen tätä käänteentekevää keksintöä puusta kaiverretuilla painolaatoilla, mutta ymmärrettävästi irtokirjasinten käytäntöönotto vaikutti mullistavasti sen ajan kirjapaina-oloihin.

Toinen huomattava keksintö oli Freidreich Königin pikapainokone. Hän sai keksintönsä valmiiksi vuonna 1810 ja myönnettiin sille samana vuonna patentti. Painokone on tämän jälkeen läpikäynyt monenlaisia kehitysvaiheita ja painamismenetelmiäkin on nykyisin monenlaisia, mutta emme kuitenkaan tässä yhteydessä puutu niihin sen lähemmin, sillä tarkoituksemme on eritoten selostaa:

LATOMAKONEEN

syntyä ja kehitystä nykyaikoihin asti.

Kiihtyvä työntahti kirjapainoissa oli merkillepantavaa jo 18000-luvun alkupuolella. Heräsi ajatus, eikö latomistakin voitaisi suorittaa koneellisesti — kuten painaminenkin oli tapahtunut pikapainokoneen keksimisen jälkeen. Voitaneen sanoa, että tuskin minkään keksinnön hyväksi on uhrattu niin paljon aikaa, vaivaa ja varoja kuin mekaanisen latomistavan.

Vihdoin v. 1884 levisi Amerikasta koko maailman kirjapainopiireihin tieto, että württenburgilaissyntyinen, Baltimoressa asuva Othmar Mergenthaler oli onnistunut rakentamaan latomakoneen, josta sittemmin on kehittynyt nykyisinkin vielä käytännössä oleva Linotype-latomakone — huolimatta siitä, että latojat työansionsa menettämisen pelosta kiihkeästi vastustivat ja nostattivat monenlaisia liikehtimisiä.

Muitakin latomakonekeksintöjä on tehty mutta jääköön ne tässä yhteydessä lähemmin esittelemättä. Todettakoon vain, että paitsi Linotype-latomakoneitta on vielä käytännössä Intertype-, Linograph- ja Typograph-latomakoneita, joista viimemainiut ovat yhä enemmän häviämässä käytännöstä. Latomakonekeksinnöistä puhuttaessa lienee paikallaan mainita myös Monotype latomakone, joka kuitenkin edellämainituista täysin poikkeavana ei ole sanomalehtiladontaan sopiva., mutta kirjojen yms. ladonnassa voittamaton.

Lintotype-, Intertype-, Linograph ja Typograph-latomakoneet ovat ns. rivilatomakoneita, jotka siis valavat palstan levyisen tekstirivin yhtenäisenä kappaleena. jotavastoin Monotype latomakone valaa irtonaisia kirjakkeita.

Linotype-latomakoneita valmistetaan Yhdysvalloissa ja Neuvostoliitossa ja ennen toista maailmansotaa myöskin Saksassa ja vielä aikaisemmin myös Englannissa. Neuvostoliitossa latomakoneiden valmistus on uusi teollisuudenhaara, sillä niitä ruvettiin siellä valmistamaan varsinaisesti vasta sodan jälkeen, joskin kokeiluja oli suoritettu aikaisemminkin. Suomeenkin on jo tuotettu muutamia kymmeniä näitä koneita, mutta ovat amerikkalaiset latomakoneet enemmistönä suomalaisten kirjapainoissa. Lisäksi on huomattava, että Saksassa valmistetut Linotype-latomakoneet on valmistettu ns. saksalaisella näppäinpöydällä, jonka sormitusjärjestelmä eroaa huomattavasti muissa valmistettujen latomakoneiden sormitusjärjestelmästä.

LATOMAKONEEN TOIMINTA PÄÄPIIRTEITTÄIN

on hyvin vaikeata selittää "kansantajuisesti" muutamin sanoin, mutta yritämme kuitenkin tässä yhteydessä valaista hieman tätäkin puolta

Siis, kun konelatoja painaa näppäinpöydäsiä — joka lähinnä on verrattavissa kirjoituskoneen näppäimistöön — olevaa näppäintä, pyörhtää pieni epäkesko kehyksessään kumirullaa vastaan aiheuttaen ohuen rautatangon välityksellä sen, että pieni lukkolaite ns. makasiinissa pudottaa yhden matriisin suipenevaa pudotusrataa pitkin liikkuvalle hihnalle, joka vie sen kokoojaan.

Yksistään matriisista olisi paljon selittämistä, mutta kuittaamme sen mainitsemalla, että se on eräänlaista messinkisekoituksesta valmistettu pieni, litteä kirjaisinmuotti, jonka toisella kapealla sivulla on varsinainen "muotti" ja toisella puolella merkintä, minkä kirjaimen "muotti" se on. Tämä siitä syystä, että latoja tarvittaessa voi tarkistaa, onko oikea matriisi tullut oikealle paikalleen.

Jäämme siis siihen, että latojan "käskyn' saanut matriisi oli ehtinyt kokoojaan. Latoja jakelee "käskyjään' ns. näppäilee näppäimistöä jatkuvasti kunnes kokooja on täynnä matriiseja. Sanojen väleihin hän pudottaa ns. kiilalla painamalla kiilanäppäintä, jolloin kiilat putoavat erikoisesta kiilakastista. Kun rivi on täysi, nostaa latoja rivin kuljetusvaunun vietäväksi valinlaitteeseen, jossa rivin valaminen valinpyörässä olevan "muotin" mukaan tapahtuu ladottu matriisiriviä vastaan. Koneen tehtyä muutamia automaattisia liikkeitä, jolloin mm. valaminen on tapahtunut, työntää ns. pukkaajalevy kuumuttaan ja kirkkauttaan hohtavan rivin eräänlaiseen "kaukaloon", jota ammattikielessä kutsutaan haaksi. Tähän näitä rivejä tulee sitten jatkuvasti sitä mukaa kuin latoja ja kone ehtivät niitä "valmistaa". Tällä välin matriisit ovat tehneet yhden kiertokulkunsa, sillä rivin tultua valetuksi, matriisirivi jatkoi matkaansa "kohti korkeuksia", ts. elevaattorin ja käsivarren avulla matriisit ovat päätyneet purkajen portille, jossa pieni vipulaite ns. matopyörien avustuksella nostaa matriisin kerralla uurretankoon, jossa ne kulkevat matopyörien avustuksella eteenpäin kunnes saapuvat makasiinissa olevan oman kanavansa kohdalle pudotakseen sinne. Tämä purkaminen tapahtuu täysin automaattisesti matriiseissa olevien hampaiden ja uurretangossa olevien uurteiden ansiosta. — Erikoismerkkien ja harvemmin käytettyjen korkokirjasinten matriiseja varten on kuitenkin lisäkasti, josta matriisit asetetaan käsin.

Kuten ylläolevasta ehkä ilmeni, toimii kone täysin automaattisesti sen jälkeen kun konelatoja on lähettänyt rivin, ts. nostanut sen kuljetusvaunun vietäväksi edelleen. Tätä katsellessa varmasti "maallikon" mieleen kysymys:

"ONKO KONELATOJAN AMMATTI TOSIAANKIN NOIN HELPPOA?"

Eihän siinä tarvitse muuta kuin näppäillä ja kone tekee kaiken muun automaattisesti, latojan seuratessa sen toimintaa "hieman tyhmän näköisenä", kuten ensikertalainen kirjapainossa kävijä huomautti. Myönnettäköön avoimesti, että kirjaltajien ammatti ensi silmäyksellä todella vaikuttaa hyvinkin helpolta — varsinkin konelatojan ammatti. "Sen kun näppäilee".

Mutta kuten kaikilla aloilla. on tälläkin omat "muttansa". Ensinnäkin tuon työvälineensä — latomakoneen, olkoon se sitten mitä merkkiä tai mallia tahansa — täydellinen hoito ja kunnossapito ei ole mikään vuodessa tai parissa opittava asia. "Näppäilyn" voi kyllä oppia puolessa vuodessa jopa pienemmässäkin ajassa, mutta latojan suoritettua nopeuskokeensa ei hän suinkaan ole valmis konelatoja sanan varsinaisessa merkityksessä. Sen jälkeen vasta alkaakin varsinainen "opiskelu". Jokainen ymmärväinen lukija käsittääkin, ettei tuhansia osia sisältävään koneeseen noin vain "päästä sisälle", vaan se vaatii sitkeää tarmoa ja ennenkaikkea innostusta työhönsä. Mainittakoon, ettei konelatojaksi otetakaan ensimmäiseksi vastaan tulevaa miestä tai naista, vaan hänen on ensin oltava määrävuodet käsinlatojan opissa.

Yhtenä, varsinkin ns. siviilikonelatojien hiuksien harmaannuttajana on alituinen makasiinien ja leveyksien vaihto, mutta tämä esitys venyisi liian pitkäksi, jos puuttuisimme näihin kaikiin "ammattihienouksiin". Kiiruhdamme eteenpäin ja toteamme, että varsin ikävä puoli konelatojan ammatista ovat

AMMATTISAIRAUDET

joista mainittakoon usein esiintyvät vatsa- ja sydänsairaudet. Hermostovaivatkaan eivät ole vallan harvinaisia eikä myöskään heikkonäköisyys. Silmiinpistävää onkin, että varovaisestikin laskien noin puolet konelatojista käyttävät silmälaseja. Tämä johtunee suurimmaksi osaksi siitä, että konelatojat joutuvat työskentelemään aina keinotekoisessa valaistuksessa ja lukemaan päivästä toiseen käsikirjoituksia, jotka toisinaan ovat hyvinkin sotkuisia ja töhrittyjä — äärimmäisessä tapauksessa esim. rypistyneen käärepaperin nurkkaan vähemmän selvällä käsialalla kirjoitettu ilmoitus. Otapa siitä selvää! Nykyisin sentään on jo melkein poikkeuksetta koneella kirjoitettuja käsikirjoituksia. Eräillä on ollut tapana sanoa että "vie konelatojalle, ellei apteekissa saa selvää", jonkunhenkilön harakanvarpaita muistuttavasta käsialasta. Tästä huolimatta on konelatojain hartain toivomus, ettei tämäntapaisia käsikirjoituksia koskaan ilmaantuisi hänen "ratkaistavakseen". Ja olkoon tämä eräänlaisena ojennuksena niille lehden lukijoille, joilla on tapana silloin tällöin lähetellä kirjoituksia lehteen. Säälikää konelatojaparkojen silmiä.

Kuulo on konelatojalle myöskin mitä tärkein asia. Sen avulla hän oppii tietämään, onko latomakoneessa jokin paikka "vinossa", sillä silloin kone poikkeuksetta käy "vieräällä äänellä". Kuulollaan konelatoja myöskin erottaa jatkuvasti soluvista matriisisarjoista. jos jokin matriisi on jäänyt "tippumatta". Sormenpäissää oleville tuntohermoille tottunut konelatoja oppii aavistamaan, milloin liian heikosti lyönnistä tai jostakin muusta syystä jokin matriisi ei totellutkaan hänen käskyään.

Monet ovat ne vastukset, joita konelatoja kohtaa työskennellessään latomakoneen — jota kyllä kutsutaan erääksi tekniikan suurimmaksi saavutukseksi — kanssa. Liene myönnettävä joskus esitetty ajatus, että "konelatoja ei milloinkaan tule täysin valmiiksi". Aina ja jatkuvasti hän oppii uutta ja toisten kanssa keskustellen ja asioita pohdiskellen heistä voi tulla hyviä konelatojia, mutta se ei edellytä sitä, että he silti olisivat "täysin oppineita".

Uudet kasvot Canadan televisiossa ovat nykyään kahdesti viikossa televisioyleisölle esiintyvän Paul Solesin. Hän johtaa paneliohjelmaa "Flashback" ja esiintyy myös "Take Thirty"-ohjelmassa.

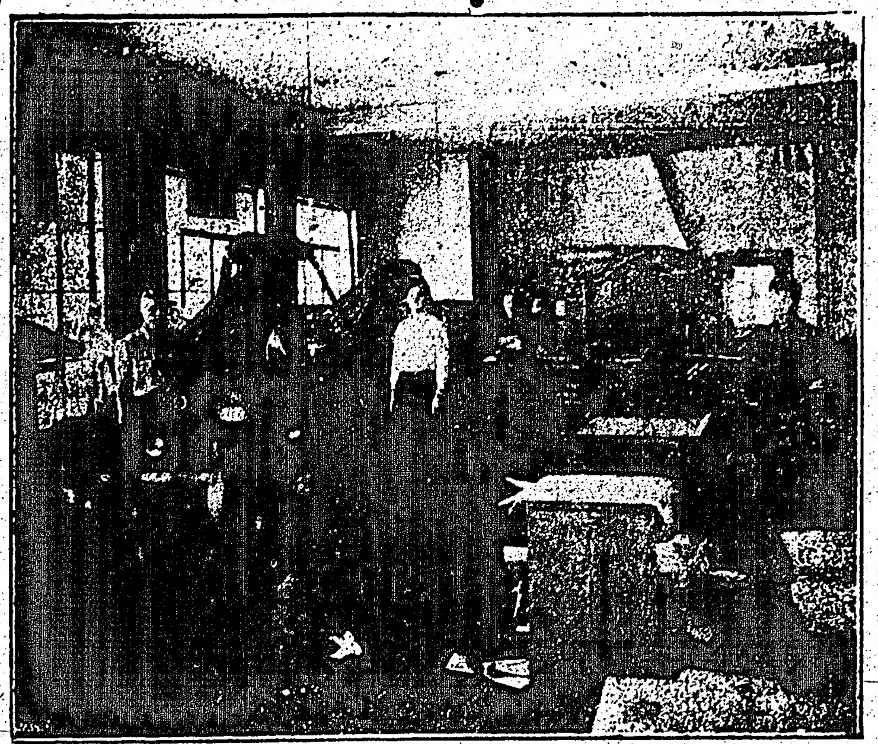

Vapauden latomo ja sen työhuonekuntakin on melkoisesti muuttunut sen jälkeen kun ylläoleva kuva on sieltä otettu. Mutta tällainen on yleispiirtein katsoen vieläkin latomomme .

PUOLA SAKSAN RAUHANSOPIMUKSEN KANNALLA

Berliini. — Puolan valtion pääministeri Josef Cyrankiewicz sanoi äskettäin, että erillinen Saksan rauhansopimus antaisi Saksan Demokraattiselle Tasavallalle mahdollisuuden "käyttää hyväkseen suvereenista oikeuttaan Länsi-Berliiniin johtaviin väyliin liittyvässä kysymyksessä".

Hän korosti, että itäiset maat allekirjoittavat erillisen rauhansopimuksen Saksan Demokraattisen Tasavallan kanssa, jos länsivaltojen kanssa ei päästä yksimielisyyteen yhteisestä Saksan rauhansopimuksesta.

Cyrankiewicz puhui vastaanotolla, joka oli järjestetty Itä-Berliiniin saapuneen Puolan hallitus- ja puoluevaltuuskunnan kunniaksi. Puheessaan Cyrankiewicz mainitsi, että erillisellä rauhansopimuksella "vahvistetaan Saksan nykyisten rajojen muuttumattomuus".

Puolan pääministeri antoi lausuntonsa vastatessaan varapääministerin Willi Stophin maljapuheeseen. Viimemainittu sanoi, että Saksan demokraattinen tasavalta tervehtii suurella tyydytyksellä Puolan lupausta allekirjoittaa erillinen rauhansopimus, jos länsivallat eivät osoittaudu halukkaiksi hyväksymään laajempaa sopimusta.

Molemmat valtiomiehet puhuivat "suurista mahdollisuuksista" laajentaa Puolan ja DDRn välistä kauppaa.

Berliini. — Puolan ja Saksan demokraattisen tasavallan edustajat neuvottelivat viime viikolla Berliinissä puoluejohtajien Gomulkan ja Ulbrichtin johdolla. Keskustelut koskivat kansainvälistä tilannetta sekä kyseisten maiden taloudellista yhteistyötä.

16-vuotias nero piti luennon ydintutkijoille

Lontoo. — 16-vuotias koulupoika luennoi perjantaina Einsteinin suhteellisuusteoriasta ryhmälle Englannin etevimpiä ydintutkijoita.

Nuori nero Brian Bramson, kotoisin Bristolista, sai luvan olla poissa koulusta, jotta hän voisi esitelmöidä neljännestunnin ajan atomitutkimuslaitoksessa.

Sädehoidon asiantuntija tri J. F. Fowler sanoi: "Vanha kelpo opettajani koetti aikoinaan päntätä päähäni jotakin Einsteinin suhteellisuusteoriasta, mutta en ymmärtänyt siitä juuri mitään. Nyt teoria on minulle päivänselvä juttu — kiitos Brianin."

ONNITTELUMME 45-VUOTIAALLE VAPAUS-lehdelle!

HELMI JA EINO VALKKI
LEILA JA RAY VALKKI

Toronto Ontario

ONNITTELUMME 45-VUOTIAALLE VAPAUDELLE!

ILOMÄET

Puhelin WA 3-4469

506 Brunswick Avenue

Toronto Ontario

THE HOMESTEAD RESTAURANT

Puhelin WA 1-6901

470 Spadina Ave.

Toronto 2-B Ontario

ONNITTELUMME 45-VUOTIAALLE VAPAUS-LEHDELLE!

Henry Harris, R.O.

Henry Harris Optical Co.

SILMIEN TARKASTUSTA

Puhelin WA 3-9553

275 College Street

Toronto Ontario

The D. N. ROBB FUNERAL HOME

Hautaustoimisto — sitten v. 1923

PUHELIN ED 7-5252 SARNIA, ONT.

PARHAIN ONNITTELUMME 45-VUOTIAALLE

VAPAUS-LEHDELLE!

Samalla onnittelemme ja tervehdimme lehtiliikkeen työkuntia, asiamiehiä ja kirjeenvaihtajia, jotka ovat suorittaneet niin suurenmoisen ja arvokkaan työn työväen valistustyössä maanmiestemme keskuudessa!

Toivomme parhainta menestystä äänenkannattajallemme työväen valistustyön vaalijana sekä rauhan ja työtätekevien etujen puolustajana.

ELÄKÖÖN VAPAUS!

CSJ:n TOIMEENPANEVA KOMITEA

957 Broadview Ave., Toronto 6, Ont.

ONNITTELEMME

VAPAUS-*lehteä*

SEN TÄYTTÄESSÄ 45 VUOTTA!

Osuusliikkemme on monta kertaa saanut asioitaan jäsenistönsä tietoon juuri Vapauden välityksellä.

Toivomme, että suomalaiset jäsenemme ja kuluttajat liittyisivät Vapauden lukijakuntaan!

PARHAINTA MENESTYSTÄ 45-VUOTIAALLE!

Workers' Co-Operative Of New Ontario Ltd.

SOUTH PORCUPINE, ONTARIO

PARHAAT ONNITTELUMME

45-V. ÄÄNENKANNATTAJALLEMME

VAPAUS-lehdelle!

LIEHUKOON EDELLEENKIN KORKEALLA TOTUUDEN JA RAUHAN LIPPUSI!

CSJ:n Torontan Osasto

VALISTUSKOMITEA — TOIMEN NAISET
FINLANDIA KUORO — FINLANDIA ORKESTERI
Näytelmäseura

957 Broadview Ave. Toronto 6, Ontario

Parhaat onnittelumme 45-vuotiaalle Vapaus-lehdelle !

• Toronto, Ontario

Martha ja Matti Antila
Helmi Latva
Vieno ja T. Niiranen
Alli ja Aarto Latvala
Siiri ja Matti Ilkka
Elssi ja E. Nikkola
Laura ja S. Carlson
Emely ja C. Kerkko
Meri ja S. Smrek
Fanny ja L. Seppälä
Katri ja A. Jalonen
Sylvia ja Enock Löppönen
Siiri ja Sam Havimäki
Olivia ja Jussi
Hilkka Hormavirta
A., E. ja S. Vickman
E., J., E. ja S. Hilden
Saga ja Eino W. Salo
Maija ja Uno Vuorinen
Vera ja Väinö Salo
Lyyli ja George
Mary ja Erkki Randall
Toini ja Wm. Gernecki
Olo ja Nick Ylikylä
Mimmi ja J. Laari
Kaari ja Paavo Mäkinen
Elssa ja Einar Hoffren
Elvi ja Lasse Penttinen
Jenny ja Len Hjorth
Aino ja Gunnar Gustafson
Helmi ja N. Bostrom
Sylvia Niemelä
Lyyli ja Yrjö Mäki
Anne ja Arne Hintsa
Lydia ja W. Niemi
Helmi Nikander
Eino ja K. Kämäräinen
Katri Mertanen
Impi ja V. Tulonen
Irja ja Geo. Mattila
Ilma ja H. Rönty
Toini, Tauno ja Ida Heikkilä
Emma ja N. Flink
Maiju Pirttinen
Sophia ja E. Lund
Aili ja Victor Kauppila
Aino ja J. Leveälahti
Hilja ja O. Ojanperä
Allan Illbury
Impi Illbury
Sadie ja E. Erkkilä
Kaisa ja Paavo Vaurio
Mary Anne, Lydia ja L Mäkelä
Elli ja Martti Vuori
Martha ja Jack Tuovinen
John Mäki
E. ja W. Sällä
Annikki ja O. Orava
Sanelma ja N. Kallio
Martha ja V. Turkia
Taimi ja A. Nummi
Martha ja K. Kujanpää
Mary Perälä
Lempi ja J. Kuuttila
Tyyne Latva
Esther Leskinen
Hilma ja E. Luoma
Sylvia ja L. Kataja
Elli ja E. Hamlin
Elma ja J. Lähde
Elli Karvonen
Edith ja R. Pitkämäki
Saima ja Reino Taipalus
Olga ja K. Hendrickson
Sylvia ja G. Ohman
Tekla Vuori
Aino ja K. Kauhala
Martha Tamminen
Mary ja Viljo Rinne
Aino ja Sulo Aijö
Y. Ronn
Matti Mäkelä
Helen ja E. Tarvainen
Kerttu ja Eino Laakso
Hilma ja Matti Rasmus
Allan, Lempi ja O. Tyyskä
Hilda ja Onni Tervo
Davi, Maire ja V. Laine
Suoma ja Antti Jaavanainen
Anni ja Matti Ojanlatva
Mary ja Wm. Laakso
Laura ja Väinö Kivi
Sirpa, S. ja A. Salonen
K. ja E. Frantsi
Hilma ja N. Lehto
Hilma ja Edvin Kekki
Maija ja Veikko Jaakkola
Aili ja Matti Jackson
Hamilton, Ont.
Hilja ja Kalle Salonen
Sirkka ja David Waren
Aune ja Eero Niemonen
ja perhe
Kai ja Jeanette
Nancy, Mary ja Tomi
Korhonen
Tyyne ja Antti Ketola
Elias Kaartinen
Ida ja Vilho Suni
Aina Hämäläinen
Hella ja N. Laitinen
Enni Latvala
Alma ja Antti Hietala
R. ja Y. Lemberg
Sonja Slaine
Aino ja Antti Seppälä
Väinö Helminen
Elsa Romanoff
Mr. ja mrs. H. Lämpsä
Lyydia ja Alex Anderson
Lyyli ja H. Tuuttila
Alfred Ruuska
Wm. Holt
Elna ja Kalle Hänninen
Martha ja J. Saloranta
Eva Kulha
Rauha ja Pauli Hakala

• Toronto, Ontario

Elli ja Hannes Sjoblom
Ida ja A. Kettunen
Hanna Pietikäinen
Hilda Halli
Irene ja E. Holla
Ida ja A. Silver
Elli Karvonen
Vili Santa
Mamma, Hilja ja Bruno Mäki
Lempi ja Seth Kiviniemi
Paavo Seppänen
Leo Laine
Kerttu ja Otto Hautala
Aili ja Jack Mairo
J. Nissinen
Salme ja Eric Junnila
Olga Sula

• Highland Creek, Ont.

Anna ja Aaku Lehto
Alli ja John Sunden
Helga ja Voitto Virolainen
Lyyli ja Jussi Pärssinen

• St. Catharines, Ont.

Irene ja Hans Vuori
Donald, Elli ja Arvo Vuori
Ida Rojola
Linda ja J. Nissilä
Taini ja Sofi Lehto
Tuomet
Mimmi ja U. Harju
Lillian ja Lasse Kolari
Fina ja J. Terho
Edward Tervo
Hulda ja Matti Ranta
Vieno ja Veikko Ellmen
ja lapset
Hilda ja Anton Laari

• Sarnia, Ontario

Sofia ja E. Salonen
Jenny ja W. H. Suonpää
Elma Reina
Ida ja Frank Koski
Aune Isomäki
Toini ja Ed. Kuusela
Keiti ja Kusti Järvenpää
Lammit
Unholan perhe
M. ja E. Kumpu
S. ja F. Granlund

• R.R. 1, Foxboro, Ont.

Helmi ja Alfred Titterson

• Windsor, Ontario

Riikka ja Sulo Helminen

• Beaver Lake, Ontario

Senja ja Vic. Jutila
Maria ja Matti Johnson
Helmi ja Werner
Maiju ja Evert
Aino ja Tauno Kolari
Sofia Rönkä
Mary ja Joonas Kivi
Paul Paasila
Kalle Honkanen
Helmi ja Yrjö Palomäki
Wilma ja Fred Rönkä ja tytöt
Ellen ja Tom Kopra
Pirkko ja Bill Salminen
Vic. Hyvärinen
Olga ja Toivo Taipale
Hilja ja Karl Törmälä
Martta Helin
Hilma ja Martti Piispanen
Brenda ja John Piispanen
Irma Reinikainen
Niko Piispanen

• McKerrow, Ontario

Signe ja Einar Elgbacka
Lempi ja Olavi Jäntti ja perhe
Aune ja Nestor Heino
Helen ja Leo Laine
Lahi Aho
Einari Aho
Joonas Syrjälä
Hilma Jussila
Saima ja Armas

• Whitefish, Ontario

Elina ja Arvi
Aino ja Lasse
Bill Sundholm ja perhe
Martta Kinnunen
Maikki Setälä
Anton Kallio

• R. R. 1, Whitefish ja Little Penage, Ont.

Elin ja G. Salminen
Greta Luoto
Aini ja Nick Grundsten
Vera ja Väinö Lindholm
Hanna ja Väinö Keränen
Arvid Soderena
Lempi ja V. Ylinen
L. ja E. Tuomaala
Anni Setälä
Tekla ja Anselm Kääriäinen
Vilma ja William Vickman
Aili ja Antti Etula
Esther ja Eino Puiras
Arvi Kivi

• Sudbury, Ontario

Tilda ja Jack Männistö
Betty Kopsala
Ida Nordlund
Elsa ja Erkki Niemistö
Olga Juvonen
Arvid Verkkonen
Mary Huhtala
Anni ja Toivo Penttilä
Jalmar Nykänen
Paul, Linda, Norma ja Leo
Jarvis
Roy, Kimmo, Eila ja Viljo
Virtanen
Miriam, Vesa, Hellevi ja Oiva
Tuomi
Alma ja Antti Ranta
Maiju ja Jack Valli
Mayme ja Valpas Järvinen
Irja ja Aatu Koivula
Lempi ja Eino Mäki
Senja ja Edwin Suksi
Anita ja Vilho Kotila
Joan ja Karl Palomäki
Tauno Lattunen
Laila ja Martin Kivari
Lillian ja George Gustafson
Miriam Kauppinen
Rauha ja Aimo Mäki
Aune ja Uno Koski
Esteri ja Eino Siren
Jorma Talkio
Aino ja Arvi Lahti
Kaisa ja Lauri Niemi
Ellen ja Fred Kivinen
Eila ja Raymond
Martti Sutinen
Hilda ja Thomas Tuori
Hilma ja Ensio Wuori
Anja ja Kalle Kassinen
Aili Roininen
Kerttu ja Taimo Länsi
Ida ja Oskar Männistö
Mary Saari ja pojat
Anna ja Kalle Sorjonen
Ester ja Uno Jouppi
Elaine, Douglas, Norma ja
Nick Skuro
Siiri ja Arvo Vuori
Elvi ja Bill Salo
Aili ja Toivo
Niilo Niemi ja perhe
Alina ja Vili Eklund
Matti Lindala
Hilma ja Frank Koivu
Lempi ja Olavi Hirvelä
Sofia Pöntiö
Anni ja John Lievonen
Ella ja Henry Sirom
E. ja L. Sinisalo
Hilda ja M. Kotanen
Laila ja Eugene Tammi
W. Romo ja perhe
Tauno Purra
William Luukko
Elin ja K. Salminen
Greta Luoto
Esther ja Toby Hakala
Hilda Huhtanen
Vilma ja Eino Lehtola
Airi, Wilbert ja Gail Hakala
Martha ja Matti Penttilä
Kalle Tulla
Anni ja John Peterson
Ossi Punkari
Anni ja Lauri Fogel
Esteri ja V. Passi
Anni ja George Järvelä
Vieno ja Väinö Laine
Susan, Stanley, Lila ja Unto
Penttinen
Aino Rentola
Fanny ja Leo Long
Inga ja Ilmari Tolmunen
Aune ja Urho Koivu
Helvi ja Aarne Koivu
Aino ja V. Anttila
Vieno ja Emil Johnson
Bertha ja Arne Kummu
Hilda ja Arvo Raasu
Sally Häivälä
Helmi ja Olavi Lindroos
Maiju ja Jack Valli
Hilda Kauppila
Aarno Hietalahti
Hilma ja Riku Valli
Katri ja Uuno Korpi
Anni ja Niilo Nurmi
Hilda ja Isaac Kivistö
Fanny ja Otto Majander
Hilda ja John Raivo

• Pioneer Manor, Sudbury, Ontario

Mamma ja Pappa Heinonen
John Laine
Anna ja Topi Leskinen
Olga Leppänen

• Waters Township, Ont.

Mr. ja mrs. Toivo Palonen
Mr. ja mrs. Karl Suominen
Laina Toippanen
John Niemelä
Maria Elenius
Taimi ja Wäinö Hietanen
Ida ja Oiva

• R. R. 2 (Long Lake), Sudbury, Ontario

Laila-Rose, Bertha ja Kaarlo
Toikka
John Salminen
Helen ja Aime Grenon
Tili ja Vic. Hänninen
T. Kivi
Eeva ja Martti Tuohimaa
Aino ja Uuno Pilbacka
Alma ja L. Karjalainen
Anselm Kuusisto
Glenn, Lea ja Niilo Toikka
Maria ja Valpas Hänninen
Maija ja Ahti Blich
Lempi Salo
Hanna Koski
Hanna ja Matti Poutanen
Ani ja Vilho
Maria Heino
Tyyne Kinnunen
Maria Marttinen
Mandi ja Ed. Hill
Tyyne ja Antti Hirvi
Anna Viita
Ida ja Atu Koivula

• Estaire, Ont.

T. E. Ristimäki
Tyyne ja Väinö Anttila
Astrid Salo

• R. R. 3, (Wanup), Sudbury, Ontario

Siiri Lehti ja Salo
Ida Romo ja pojat

• Azilda, Ontario

Helmi ja Emil Ahonen
Riikka ja Otto Viitasalo
Mary ja Percy Coombs
Hilda ja Martti Wälimaa
Impi ja Einar

• Kelly Lake, Ontario

Lea Salonen
Impi Blom
Emmi ja Hannes Suomala

• Wawa, Ontario

Vieno ja Kalle Jaakkola
U. Männistö
Lilja ja Kusti Tiensuu
Tyyne ja Martti Virtanen
Hilma ja Gus. Aho
Sylvi ja Esko Niemi

• Balsam Creek, Ont.

Alina ja S. Rautanen
Balsam Creek, Ont.

• Cobalt, Ontario

Taimi Rajala
Fiina Mäki
Edla Niemi
Joel Niemi

• Kirkland Lake, Ont.

Hilja ja John Rajala,
Matachewan, Ont.
Elli ja Lauri Koski
Helga Piesanen
Alina Rantala
Anni ja Wm. Jakku
Lempi ja Vili Sihlman
Selma ja Väinö Jaakkola
Elsie ja Aarne Sikola
Aino ja Yrjö Lundstrom
John Mäki
Siiri ja V. Varttila
Emma ja John Tuomi
Betty ja Jalmar Salonen
Saimi ja Väinö Järvi
Mary ja Eino Alanko
Annie ja John Lahti
Elsie ja Eino Roiko
Aino ja Heikki Pitkänen
Sofia Lampi
John Wuollet

• Kapuskasing, Ont.

Tyyne ja Felix Aho
Vieno Koski
Hannes Kalapudas
Kustaa Huitula
Matti Rapo
Hilma ja Antti Lehtisaari
Lauri Jokinen
Signe ja Vikki Huhta
Lauri Pirttijärvi
Mäntyset
Emil Mäki
Selma Poutinen

• R. R. 2, Kapuskasing, Ontario

Jack Vuohela
Ruohoniemet
Jenny ja Väinö
Aino ja Arvi Koski

• Hoyle, Ontario

Aino ja Väinö Juola
Lyydia ja Emil Kuusela
Vili Aho

• Night Hawk Centre, Ontario

Linda ja Oscar Paananen ja
perhe
Heikki Nikula
E. ja Sam Santti
Hugo Koskinen
Toivo Salo

• Connaught Station, Ont.

Bertha ja Kalle Ahola
Johan Mäkinen
Senja Saari
Martti Peltola
Josua Korpi
Helga ja Allan Gronroos
Olga ja Jussi Wiljamaa
Anni ja Paul Oja
Hanna ja Matti Hakkarainen

• South Porcupine, Ont.

A. Korte
E., E., Helmi ja Bruno Järvi
Lempi ja Ernest Ylitalo
Mirjam Luhta
Kaino ja Nick Ranta
Hilda ja Ananias Aaltonen
Hilda ja Lenni Laitinen
Kerttu ja Paavo Posso
L. ja V. Kimpisalo
Martti Torbacka
Esteri ja Hannes Purra
Heikki Heinonen
Paul, Elsie ja Elias Rasula
Martha ja Eino Nykäsenoja
Selma ja Matti Visti
Topparit
Alina Rintamäki
Silja ja Lasse Annala
Hugo Mattson
Richard Vuorimäki
Mandy ja John K. Mäki
Antti Kärkkäinen
Elli ja Eino Haapakoski
Ellen ja Heikki Väyrynen
Siiri ja Lauri Järvi
Mary ja Eeli Niemelä
Eila ja Allan Laine
Irja ja Anton Passi
Aili Koskela
Aune ja Eino Kemp
Leonard Salo
Helena Laine
Hilda's Rooming House,
60 Bloor St. W.
Pentti Ahonen
Olga ja Henry Suhonen
Paul Männistö
Mikko Kainu
Jalmar Vainio
Eino Wuollet
Fred Niemi
Hilda Kartio
Arvo Tallari
Martti Kotomäki
Han's Taxi
Karin ja William Kontola
A. Suurniemi
Emil Pakka
John Mäkikangas
Kyllikki ja Emil Hankila
Selma ja Lauri Hellman
Kalle Viinikka

• Porcupine, Pottsville, Ontario

Aino ja Eeli Ritola
Lempi ja Kalle Vanhala
Nora ja George Mäki
Kalevi, Rauha ja Eino Mäki
Ida ja Frank Blair
Helen ja Frank Ranta
Lempi Simola
Edith ja Kristian
Sylvia ja Armas Vaanan
Elli ja Eero Tuominen
Helmi ja Heikki Lehtola
Irja ja Aarne Purra
Elna ja Yrjö Niemi
Dagmar ja J. Luhtala
Emma ja Emil Mäki
Paul, Bertha ja Leonard Kaija

• Hearst, Ontario

Hanna ja Onni Salo
Pentti Rasinperä
Arne Salo
Aino ja Toivo Karppi
Tyyne ja Martti Myllyniemi
Eero Heikkilä
Emil Tervonen
P. Utriainen
Nestor Viita
Paul Savo
Aune Liikala
Valter Niemi
Eino Kokkinen
August Suonpää
John Keskinen
J. Leppikangas
Olga ja Martti Jaakola
Alma ja Sakari Ketonen
Hilja Forsell
Eva, Selma ja Ernest Mäki
Sivia ja Ero Mäki ja lapset
John Hook
Matti Hautamäki
Heikki Vehkalahti
Walter Niemi
Ida Niskanen
Ero Lahtinen
Vick Aho
Eino Hämäläinen
Väinö, Esther ja Lauri Lahtinen
Heikki Pollari
Nestor Viita
Ingrid ja Geo. Jones ja perhe
Viola ja Arvo Mäntylä ja perhe,
Caramat, Ont.
Enne ja Kosti
Miriam, Mai, Helmi ja Martti Rasinperä

• Port Arthur, Ont.

Jalmar Lehto
Helen ja E. Kokko
Toivo Kokko
W. Lampi
Hauta Wiita
Jack Isokangas
Matti Kangas
Helmi ja Risto Roivas
K. Malin
Väinö Seppä
Frank Vuorinen
Isak Fisk
Eino Ekman
Albin Lyytinen
Wm. Laine
Mr. ja mrs. A. Toivonen
William Tammela
William Tuulos
Mr. ja mrs. Saari
Väinö Pelto
Antti Perälä
Paavo Vouilainen
Veli Kentala
Jalmar Mantere
Helga ja Matti Mäki
Hilda Erkkilä
Elmi ja Sulo Nahkala
Hilda ja Lauri Lahti
Sofia Siren
Ilmi Syrjä
Fanny Koski
Elo Syrjä ja Lempi
A. T. Hill ja äiti
Steve, Jane ja Cathy Wilson
Arthur Aho
Anna ja Eetu Mäkelä
Ernest Laakso
Matti Pelto
Mr. ja mrs. R. Niemi
Väinö Hakala
Alex Koivu
Helen Espeland
Hilma Laakso-Mäki
Sault Ste. Marie, Mich.
Tom Herala
Paavo Hartikainen
Sanni Tilvis ja Allan
Gunilla ja Walter Metsälä
Sam Pukkala
Katri ja John Salo
Aino ja John Lehikoinen
Hilma Ahlfors
Hulda ja Alf. Saari
Onni Laine
Olga ja Arvo Salo
Id Ahlgren
Elly Raja
552 Egan St.
Taneli Arvola
Lyyli ja Vilho Toikko
Signe ja Vili Hill
Anni ja Vili
Matt Toppi
Katri ja Oskar Maklin
Reino Koski, Parturi,
148 S. Algoma St.
Tony Pallen, Parturi
315 Bay Street
Rex Taxi
318 Bay Street
Tyyne ja Herman Sillman,
446 Marks St.
Port Arthur, Ont.
Olga Alanen

• Fort William, Ont.

Lempi ja Uno Talo
Edla ja August Himanka
Elle ja Reino Mäkinen
C. Holm
Elma ja Eino Klemola
Heta Heino
V. Backman
Oskar Hieala
B. Hillberg
H. Anderson
H. Bohm
L. Anderson

• R. R. 2, Port Arthur, Ontario

R. Ojala
S. Ojala
Emil Ojala
Anya, Varma ja M. Hanni
Emil Tamminen
Jennie ja Sulo Huhtala

• R. R. 3, Port Arthur, Ontario

Tilda ja Emil Malin
John Aho
Amanda ja F. Leino
Aili ja Arvi Linden
Helvi ja Walter Wäyrynen

• Lappe, P. O., Ont.

W. Tasa
V. Koivuranta
V. H. Kivinen
S. Pelto
A. Koivuranta
Edna ja Toivo Pykäri
H. ja O. Niivala

• Vancouver, B. C.

Henry Koljonen
Kaisa Gestrin
Ida ja Pentti Joukaine
Otto Johnson
Uuno Filander
Martta ja Eino Suojanen
Mary ja Arvo Nurmi
Martha ja Mikko Terävä ja
perhe
Manda ja Antti Ranta
Hilda ja Matti Saari
Y. Saarikoski
Hilma Freeman
Fanny Lind
Minnie ja Karl Vainio
Anna ja Risto Luoto
Flora Savola
Anna ja Yrjö Mutta
Vieno ja Vili Laukkari
Rauha ja Mikko Kekäläinen
Vilho Nyberg
J. E. Järvelä
Hj. Lemmetty
Matti Mäki
C. Holm
Alma ja Werner Johnson
Aune ja Gust Rintanen
Arnold, Aino ja Henry
Hendrickson
Tyyne Karme
Lydia Käyrä
Maire ja John Jokela

• Sointula, B. C.

Eva ja Anton Impola
Aili ja Matt Anderson
Helen ja Lauri Wilman
Tilda ja Emil Halminen
Amanda Warjainen
Amanda Tanner
Katri Riksman
Tilda Lampi
Lempi Wiitala
Väinö Wirkki
Liisa ja Matti Syrjälä
Eva ja Lauri Syrjälä
Aini ja John Ylinen
Veikko Tynjälä

• Port Essington, B. C.

Marie ja Arne Hautanen,
Port Essington, B. C.
Elina ja Sylvi Hakala,
Chase River, B. C.

• Haney, B. C.

Mrs. Fanny Korpela

• Richmond, B. C.

E. Kontio
M. Varila
Senja ja Nick Vatunki
Siviä ja Martin Hill
Aune ja Jack Jacobson
Frank Nomi
Mr. ja mrs. J. K. Huovinen

• Edmonton, Alta

K. Thompson
H. Tuomi
Anna Tuominen
J. Liimatainen
V. E. Johnson
Tilda Hummer
Elisa Salonen

• Rocky Mountain House, Alta

Viljo ja Nick Kohtala

• Lac du Bonnet, Man.

Matilda ja Oskar Revoniemi

• Atikokan, Ontario

Toivo Järviaho
Helen ja Walter Smith
Emsti Pannula
Anna Luotonen

• Nipigon, Ontario

Nick Salo
John Salo
Amalja ja John Nurkkala
Mandi Kautto
Elli ja Lauri Järvi
Frank Voutila
Liina ja Riku
Selina ja Vili Ross
Elma ja Vikki Hasu
Frank Ruoho
Matti Maja
Martha Ruoho
Mr. ja mrs. Mikko Palomäki
Lyyli ja Kalle Nevala
Elna ja Kalle Lehtinen
Arvo Myllyniemi
John Hakala
Mariana ja Jack Nevala